Oslo kommune
Byrådet

Samfunnsdel og byutviklingsstrategi

Kommuneplan for Oslo

Oslo mot 2030

Høringsutkast DEL 1

Forord

Oslo forventer en stor befolkningsvekst i årene frem mot 2030. Dette skaper både muligheter og utfordringer for den fremtidige byutviklingen. Byrådets utkast til kommuneplan legger opp til at veksten skal brukes aktivt for å videreutvikle og skape nye kvaliteter. Byrådets mål for fremtiden kan sammenfattes i de tre satsingsområdene; Smart, trygg og grønn.

Når byen vokser må byen løse oppgavene på en smartere og mer effektiv måte for å tilfredsstille befolkningens behov for tjenester også i fremtiden. Dette krever stor omstillingsevne og gjennomføringskraft til å ta i bruk ny kunnskap og teknologi. Oslo skal ha utdannings- og forskningsinstitusjoner på høyt internasjonalt nivå og arbeide aktivt for å tiltrekke seg selskapsetableringer og talenter fra hele verden.

Oslo skal være en trygg hovedstad for sine innbyggere og alle sine besøkende. Det er viktig at befolkningen er trygge på at de får gode kommunale tjenester ved behov, at de kan bevege seg fritt i byen uten å føle frykt for å bli utsatt for kriminelle handlinger og med visshet om at de får den hjelpen de trenger når det oppstår kriser og uønskede hendelser.

Veksten må håndteres med en grønn tilnærming. Oslo kommune skal arbeide for å redusere klimagassutslipp og tilrettelegge for at mer av person- og godstransporten foregår på en miljøvennlig måte. Byutviklingen skal også støtte opp om klimamålene gjennom banebasert fortetting etter innenfra og ut prinsippet. Til tross for et sterkt behov for utbygging skal Marka bevares og utbygging og fortetting skal skje innenfor byggesonen. I egen sak redegjøres det for forslag til justeringer og endringer i markagrensen.

Foreliggende planforslag er den første juridisk bindende arealdel for hele Oslo innenfor dens administrative grenser. Denne er et viktig arealpolitisk styringsverktøy for å kunne nå mål og føringer i samfunnsdelen og byutviklingsstrategien.

I arbeidet med planforslaget har byrådet lagt til rette for bred medvirkning fra interesseorganisasjoner, politiske partier, næringsliv, nabokommuner, offentlige organer og privatpersoner.

Uttalelser til planforslaget merkes «Kommuneplan» og sendes innen 30.05.2014 til:

postmottak@byr.oslo.kommune.no

eller til:

Oslo kommune
Byrådsavdeling for finans
Rådhuset
0037 Oslo

11.02.2014 Byrådet i Oslo

DEL 1

1 Innledning 5

2 Oslo mot 2030 – Smart, Trygg og Grønn **8**

SMART **10**

Mål 1 Landets kunnskapshovedstad **12**

Mål 2 En attraktiv by nasjonalt og internasjonalt **14**

Mål 3 Fremtidens oppgaver skal løses smartere **16**

TRYGG **18**

Mål 1 Trygg, åpen og tilgjengelig by **20**

Mål 2 Trygghet for å få kommunale tjenester med kvalitet **22**

Mål 3 Alle skal ha muligheter for et godt og aktivt liv **24**

GRØNN **26**

Mål 1 Internasjonalt ledende miljøby **28**

Mål 2 Styrke Oslos blågrønne preg **30**

Mål 3 Vekst gjennom kompakt byutvikling og banebasert fortetting **32**

3 Byutviklingsstrategi 36

4 Introduksjon til juridisk bindende arealdel 54

Øvrige kommuneplandokumenter

Juridisk arealdel (DEL 2)

Plankart

1. Innledning

Byrådets visjon for Oslos utvikling er «Oslo 2030: Smart, trygg og grønn». For visjonens tre satsingsområder smart, trygg og grønn er det i kommuneplanen formulert mål og satsinger for videre utvikling av Oslo som samfunn, kommunens virksomhet og byens fysiske utvikling. Byutviklingsstrategien beskriver byplangrep som ivaretar kommuneplanens mål og viser strategiske kart for 2030 og 2050.

«Kommuneplan for Oslo mot 2030» er helhetlig utarbeidet med samfunnsdel og byutviklingsstrategi (del 1) samt juridisk arealdel (del 2).

Planen har et tidsperspektiv frem til 2030 og trekker også opp utviklingsperspektiver frem mot 2050. Samfunnsdelen består av mål og satsinger for videre utvikling av Oslo som samfunn, kommunens virksomhet og byens fysiske utvikling. Byutviklingsstrategien beskriver byplangrep som ivaretar kommuneplanens mål og viser strategiske kart for 2030 og 2050.

Kommuneplanens juridisk bindende arealdel (del 2) består av arealkart, temakart, bestemmelser og retningslinjer. Den juridiske arealdelen skal sikre at overordnede satsinger og utviklingsretninger blir ivaretatt i den videre plan- og byggesaksbehandling. Arealdelen dekker alt areal i kommunen (byggesonen, Marka og sjøarealene).

Foreliggende høringsutkast til kommuneplan for Oslo er utarbeidet etter bestemmelsene i ny plan- og bygningslov av 08.05.2009 og bygger på vedtatt planstrategi og planprogram. Bystyret vedtok planstrategi og planprogram 26.09.2012 etter forutgående offentlig ettersyn (høring). Planstrategien beskriver strategiske valg og planleggingsbehov, og planprogrammet viser gjennomføringsopplegget.

Siden kommuneplanen for Oslo også anses som en regional plan ble planstrategien oversendt Miljøverndepartementet for godkjenning 09.10.2012. Planstrategien er fortsatt ikke behandlet av departementet som i brev av 15.11.2013 har beklaget sen saksbehandling og viser forståelse for at planen likevel legges ut til offentlig ettersyn.

Arbeidet med byutviklingsstrategi og juridisk arealdel fanger opp nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging og føringer fra arbeidet i det regionale plansamarbeidet med en regional areal- og transportplan for Oslo og Akershus. Planprosessene er koordinert på sentrale områder som målsettinger, vekstfordeling, tidsperspektiv, metodikk og transportanalyser. Videre har Groruddalssatsingen, ulike kommunale planer og føringer, revidert avtale Oslopakke 3 og Ruters strategiske kollektivplan K2012 vært retningsgivende for arbeidet med byutviklingsstrategien.

Kommuneplanens virkninger for miljø og samfunn (herunder klimaendringer, transportbehov, fremkommelighet og reisemiddelfordeling, støy, luftforurensning, naturmangfold og folkehelse) er utredet (jf. plan- og bygningsloven § 4). Utredningene er gjennomført på et overordnet nivå, men slik at de samtidig er relevante for beslutninger om arealbruk og planbestemmelser. Konsekvensutredningen har vært foretatt i tråd med det vedtatte planprogrammet. Det er utarbeidet en overordnet ROS-analyse for byggesonen.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de følgende år, og revideres årlig. I Oslos plansystem fyller økonomiplanen en slik rolle, sammen med planer på de ulike sektorer. Økonomiplanen er fireårig og rulleres hvert år sammen med behandlingen av årsbudsjettet.

Miljøverndepartementet har gitt sin tilslutning til at Oslo i forbindelse med kommuneplanarbeidet foretar en gjennomgang av alle reguleringsplanene i Marka og bringe dem i tråd med markaloven, jf § 8. Byrådet vil foreslå enkelte justeringer av markagrensen. Dette fremmes som egen sak, men dokumentet følger kommuneplanen som vedlegg ut til offentlig ettersyn.

Byrådet vil etter gjennomført offentlig ettersyn vurdere innkommende bemerkninger og deretter fremme sitt planforslag for bystyret.

Da kommuneplanen omfatter arealer i Marka, skal planen etter behandling i bystyret oversendes Miljøverndepartementet for endelig stadfestelse i henhold til markaloven.

I arbeidet med planen før utleggelse til offentlig ettersyn har byrådet ønsket en bred medvirkning og har derfor arrangert:

- Oppstartskonferanse for planarbeidet 14.04.2011 der ca. 270 personer deltok
- Medvirkningsmøter for fire byområder høsten 2012
- Utstilling av parallelloppdrag om byutvikling vinteren 2012
- 8 kommuneplanverksteder om planstrategiens fokusområder for kommunens virksomheter og Sentralt ungdomsråd i 2012
- Konkurranse for ungdom «Hvordan vil du at Oslo skal se ut i 2030» våren 2013 i samarbeid med Sentralt ungdomsråd
- Medvirkningskonferanse 24.05.2013 der skisse av kommuneplanen «Oslo 2030: Smart, trygg og grønn» ble fremlagt og diskutert med ca. 250 personer fra interesseorganisasjoner, politiske partier, næringsliv, kommunale virksomheter, nabokommuner og privatpersoner.

Barn og unges medvirkning

Kommuneplanen har perspektiv frem mot 2030 og legger planer for en fremtid hvor dagens barn og unge er blitt voksne. Oslo kommune har derfor samarbeidet med Sentralt ungdomsråd (SUR) for å få med de unges perspektiver i arbeidet med kommuneplanen. SUR har holdt innlegg på medvirkningsarrangementene som har blitt avholdt. De har også samarbeidet med Oslo kommune om en konkurranse for barn og unge mellom 13 og 18 år med tema «Hvordan vil du at Oslo skal se ut i 2030?» Det var

Vinnerbidrag fra Mehmet Kaan Inan, 16 år ved Lofsrud skole, er brukt som bakgrunn for denne kollasjen. Han skriver:

Jeg har prøvd å få frem flere ting ved dette bildet. Jeg ønsker en trygg by hvor det er politi i gatene som passer på. Skjer det noe, vil jeg at de skal være der umiddelbart. Ved brygga ser dere en glad politimann som ikke gjør noe fordi Oslo er verdens tryggeste by! Jeg ønsker meg også en grønn by hvor alle bruker kollektivtrafikken istedenfor egen bil. Og de som ikke har så lange avstander ønsker jeg bruker en sykkel som dere også ser på bildet. Jeg ønsker at bussene bruker biogass, slik at de ikke ødelegger miljøet vårt. Jeg har også tegnet en søppelkasse, så folk slipper å kaste søppelet på bakken.

I tillegg til dette ønsker jeg meg en smart by. Hvor vi har noe å tiltrekke turister med. Turister betyr penger og med penger kan vi utforme verdens beste storby. Derfor har jeg tegnet det nye Munch-museet \»Lambda\» og Den Norske Opera i bakgrunnen.

Ordsky konstruert på bakgrunn av ungdommens bidrag i konkurransen.

mulig å sende inn alt fra tekster til filmsnutter, sanger og bilder. Det kom inn 72 bidrag fra 19 forskjellige Oslo-skoler – og det var stor bredde i type bidrag. Ordskyen over viser bredden i tematikken i ungdommenes bidrag. De ordene som er størst og mest uthevet er de som flest var opptatt av: Grønn by, kollektivtransport, søppelkasser, trygghet, sykkelstier og skoleoppussing kom høyt opp.

2. Oslo mot 2030

– Smart, Trygg og

Oslo og Osloregionen vokser svært raskt. Hovedtema for kommuneplanen er den rekordstore befolkningsveksten og de utfordringer og muligheter den skaper for byen og kommunens ulike sektorer frem mot 2030.

Figur 2.1 viser folketilveksten fra 1952 til 2012 i Oslo. Mens vi tidligere oppfattet en vekst på 5000 personer pr. år som høy, har den de siste årene ligget over 10 000 pr. år. Befolkningsfremskrivningen til Oslo kommune tilsier at Oslo i 2030 kan telle om lag 830 000 mennesker.

Kommunen har ikke i nyere tid stått overfor større planleggingsutfordringer knyttet til vekst enn dette. Veksten medfører økt behov for utbygging av barnehager, skoler, boliger til ulike befolkningsgrupper, deriblant botilbud til eldre (sykehjem og Omsorg+). Dette for å tilby befolkningen de tjenester de har krav på i nærheten av der de bor. Befolkningen blir stadig mer mangfoldig og brukergruppene mer sammensatt. Tjenestetilbudets innhold må derfor hele tiden utvikles og tilpasses de ønsker og behov en stadig større og mer sammensatt befolkning har. Veksten utfordrer infrastrukturen og vil stille store krav til utbygging av kollektivtrafikk og godt tilrettelagte transportsystemer. Boligmarkedet er under press og takten på boligbyggingen må økes for å holde tritt med befolkningsutviklingen. Det er viktig å begrense at veksten medfører et økende energibehov og ytterligere klima- og miljøutfordringer.

Oslo har en stor andel unge voksne og barn i barnehagealder. Befolkningsfremskrivningene viser at denne strukturen ikke vil endres vesentlig frem mot 2030, jf. figur 2.2. Figuren viser imidlertid at andelen unge voksne kan bli noe mindre og andelen eldre noe høyere i 2030. Dette vil kunne innebære høyere utgifter til pleie- og omsorgstjenester og relativt sett færre yngre i arbeidsdyktig alder i 2030.

Som det fremgår av figur 2.3 forventes alle aldersgrupper å vokse frem mot 2030. Den største prosentvise veksten forventes å komme i de eldste aldersgruppene. Aldersgruppene 67–79 år og 80–89 år vil i følge fremskrivningene vokse med henholdsvis 56 og 47 prosent. Unge voksne i alderen 19–29 år forventes å ha den laveste veksten med 25 prosent økning frem mot 2030.

Det er verdt å påpeke at det er knyttet betydelig usikkerhet til befolkningsfremskrivninger. Hendelser i Norge og verden for øvrig kan endre forutsetningene for befolkningsutviklingen. Dette understreker viktigheten av en viss grad av fleksibilitet i planleggingen.

Byens sterke vekst krever prioriteringer og nytenkning om gjennomføring av en rekke kommunale oppgaver. Med god forvaltning av ressursene ligger det også en rekke muligheter i kjølvannet av veksten. Når byen vokser, er det viktig å legge til rette for en balansert og miljøvennlig byutvikling med gode muligheter for fortsatt verdiskaping og innovasjon både i næringslivet og i egen organisasjon. Dette fordrer en videreutvikling av Oslo kommune som organisasjon med godt lederskap, gjennomføringskraft og omstillingsevne.

Innovasjon i kommunen handler om å gjøre en vesentlig endring i måten organisasjonen opererer på eller i de tjenester den leverer. Offentlige anskaffelser, elektroniske tjenester, nye tjenester, ny metodikk, forenkling av regelverk, organisasjonsutvikling og teknologiutvikling er noen eksempler. Oslo kommune er en stor arbeidsplass og sysselsetter om lag 50 000 personer (37 000 årsverk). Det blir stadig viktigere å rekruttere og beholde kompetente og kvalifiserte mennesker i alle ledd i kommunens tjenesteapparat og administrasjon.

Befolkningsveksten kommer ikke bare i Oslo, men i hele regionen. Mange utfordringer og muligheter som tas opp i kommuneplanen må løses gjennom en regional utvikling og krever et tett samarbeid med kommunene i regionen. Osloregionen skal utvikles til en velfungerende storbyregion med et bærekraftig utbyggingsmønster. Kommuneplanen er koordinert med plansamarbeidet i Oslo/Akershus som skal fremme en god samordnet areal- og transportplanlegging, planprosessen for Oslopakke 3 og prosessen for NTP (Nasjonal transportplan 2014–2023). Full utbygging av InterCity-trianglet vil være et viktig tiltak for å løse transportutfordringene i regionen og til utlandet – både for person- og godstransport. Nye sentrumstunneller for T-bane og jernbane er nødvendig for å gi kollektiv- og godstrafikken økt kapasitet.

Oslo er som hovedstad et nav i Norge og spiller en viktig nasjonal økonomisk rolle. Det må tilrettelegges for en stadig bedre samarbeid mellom staten om hovedstadens rolle, funksjoner og investeringsbehov. I et internasjonalt perspektiv er det viktig at hele hovedstadsregionens konkurranse-kraft styrkes. Oslo er avhengig av å profilere seg nasjonalt og internasjonalt som en attraktiv bygg og tiltrekke seg kunnskaps-arbeidere og talenter fra hele verden. Det pågår derfor et samarbeid mellom Oslo og samarbeidspartnerne om felles strategier for profilering som internasjonal kontakt.

Kommunen handler om hvordan kommunen skal møte de store planutfordringene fremover. Planen har tre satsingsområder; Smart, trygg og grønn. Disse oppsummerer de store fremtidige utfordringene som er skissert over. Under de tre satsingsområdene er det valgt tre mål som uttrykker dimensjonene som skal gis høyest prioritet. Under hvert mål er det prioriterte politiske satsninger som skal iverksettes for å nå målene. Regionalt og internasjonalt samarbeid står sentralt i arbeidet med å nå målene i kommuneplanen.

Fig 2.1: Folketilvekst (folkemengde 1.1 og endringer i løpet av året) 1952–2012 KILDE: SSB

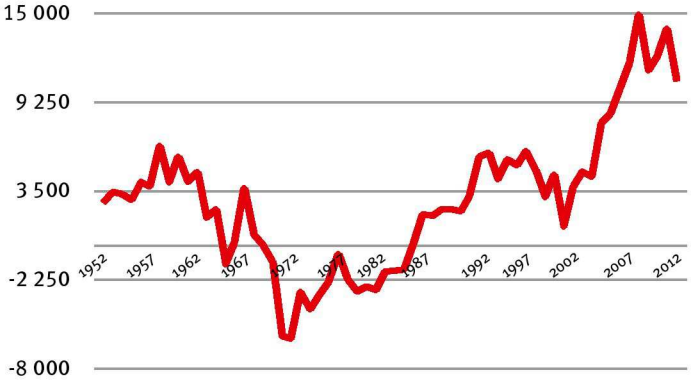

Fig 2.2: Oslos befolkning prosentvis fordelt etter alder per 1.1.2013 og fremskrevet til 1.1.2030 KILDE: SSB/UKE

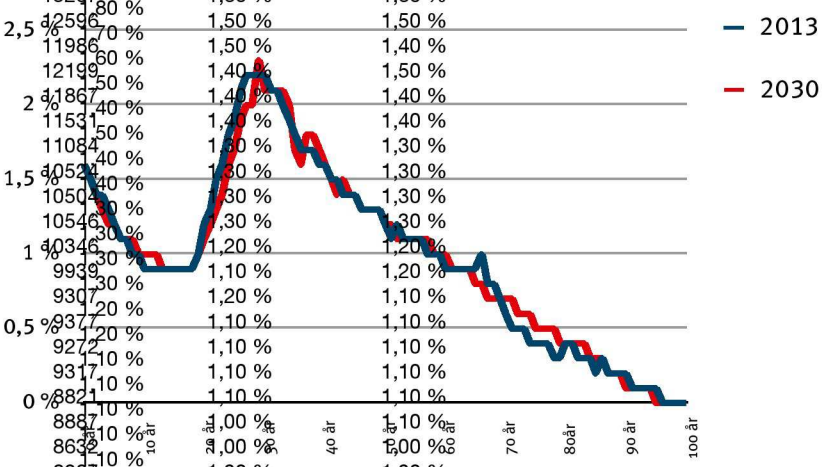

Fig 2.3: Forventet befolkningsvekst innenfor ulike aldersgrupper KILDE: SSB/KOMMUNE/UKE

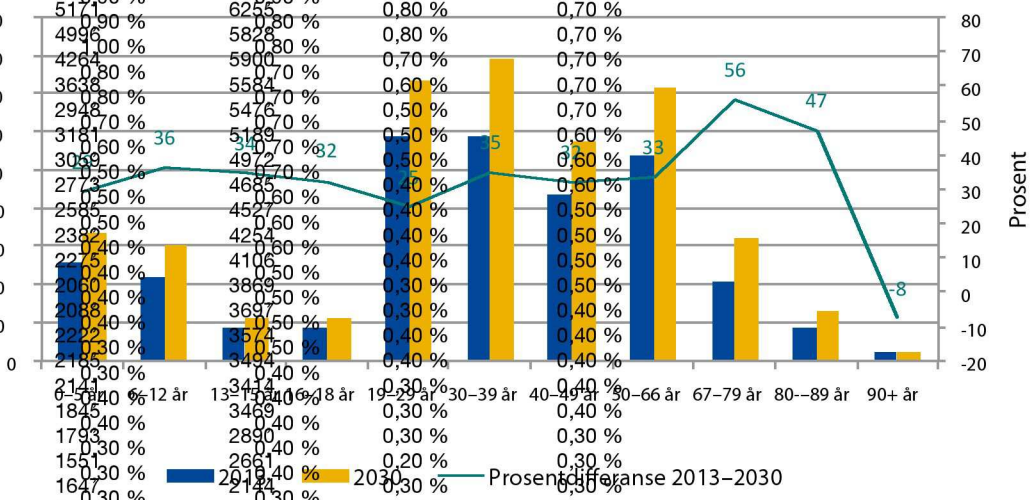

OSLO er en by i vekst og må løse sine oppgaver smartere og mer effektivt for å tilfredsstille befolkningens behov for tjenester også i fremtiden. Dette krever at Oslo kommune har omstillingsevne og gjennomføringskraft til å ta i bruk ny kunnskap og teknologi. Byens oppvoksende generasjon skal få utvikle sine evner og talenter gjennom hele opplæringsløpet fra barnehagen, gjennom grunnskolen og i den videregående opplæringen slik at de står godt rustet for videre utdanning, arbeid

Mål 1 Landets kunnskapshovedstad

Satsing 1: Oslo-skolen skal være blant Europas beste
Satsing 2: Oslo-skolen og barnehagene skal gi alle byens barn og unge mulighet til å utvikle egne evner og talenter
Satsing 3: Oslo-skolen skal gi et godt grunnlag for videre utdanning, arbeid og samfunndeltakelse
Satsing 4: Oslo-skolen skal møte de muligheter og utfordringer som følger av at Oslo er en internasjonal by
Satsing 5: Oslo skal ha kunnskapsinstitusjoner på høyt internasjonalt nivå

Mål 2 En attraktiv by nasjonalt og internasjonalt

Satsing 1: Oslo skal tiltrekke seg kunnskapsarbeidere og talenter fra hele verden
Satsing 2: Osloregionens verdiskaping og internasjonale konkurransekraft skal styrkes
Satsing 3: Oslo skal være en internasjonalt ledende kulturby
Satsing 4: Osloregionen skal profileres offensivt regionalt, nasjonalt og internasjonalt

Mål 3 Fremtidens oppgaver skal løses smartere

Satsing 1: Oslo kommune skal ha gjennomføringskraft og omstillingsevne til å møte fremtidens utfordringer
Satsing 2: Oslo kommune skal legge til rette for innovasjon i forvaltningen og i næringslivet
Satsing 3: Oslo kommunes tjenestetilbud skal gjøres mer tilgjengelig og brukerrettet
Satsing 4: Oslo kommune skal søke etter nye løsninger for økt effektivitet
Satsing 5: Tett samarbeid med grunneierne skal bidra til helhetlig planlegging og økt boligbygging

og samfunnsdeltakelse. Oslo skal som landets kultur- og kunnskapshovedstad ha utdannings- og forskningsinstitusjoner på høyt internasjonalt nivå og arbeide aktivt for å tiltrekke seg selskaper og talenter fra hele verden.

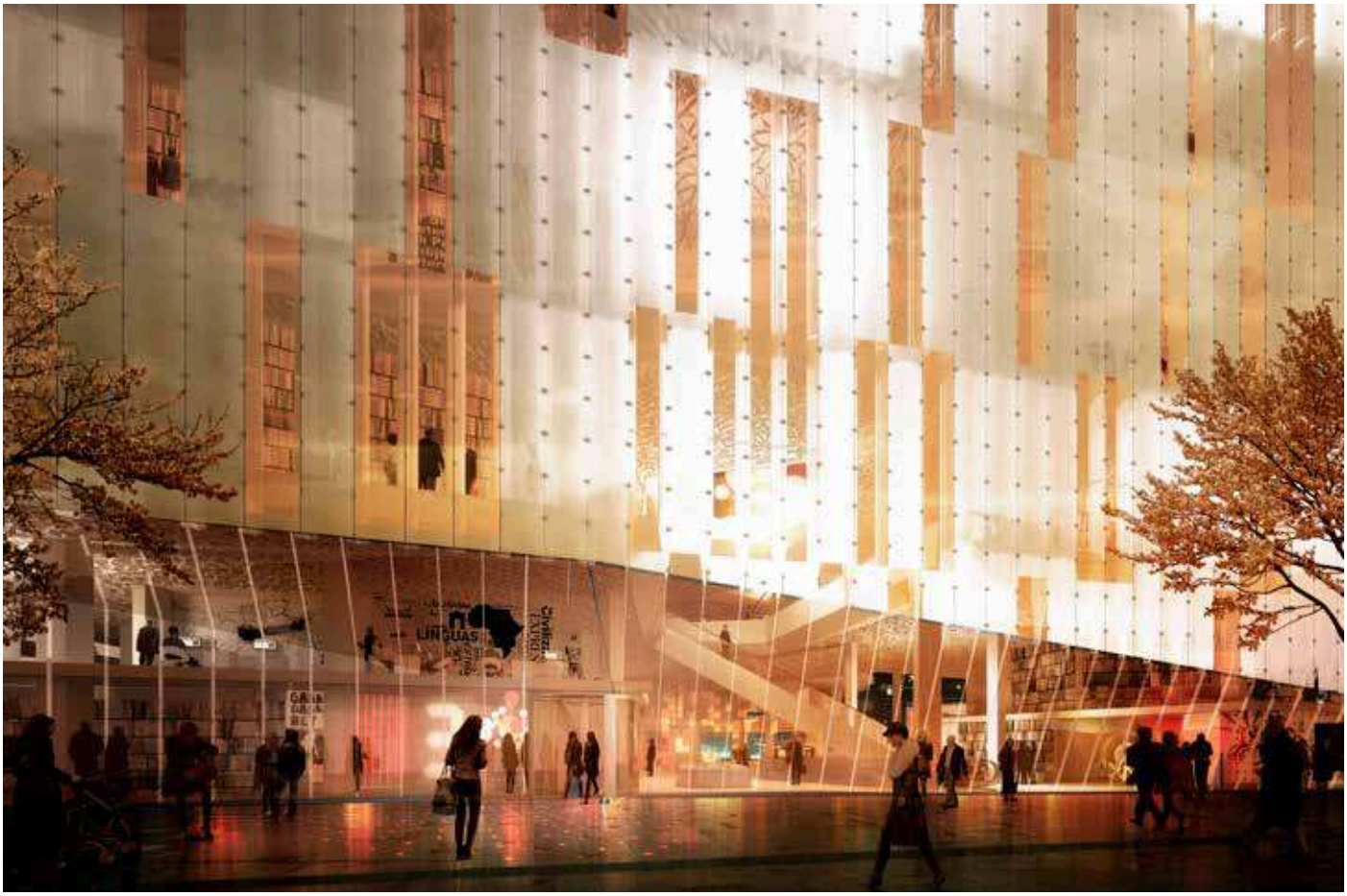

Det nye Deichmanske hovedbibliotek i Bjørvika blir en framtidsrettet kultur og kunnskapsinstitusjon og møteplass som utmerker seg gjennom å være et nytt bibliotekkonsept med nyskapende digital formidling for alle. Kommunen vil i tillegg til å bygge det nye hovedbiblioteket, utvikle de lokale folkebibliotekene og styrke samarbeidet mellom skole og folkebibliotek.

Landets kunnskapshovedstad

Humankapitalen er vår viktigste ressurs. Kunnskap er nøkkelen til å håndtere våre globale og lokale utfordringer. Oslo er med på å realisere kunnskapssamfunnet gjennom en målrettet satsing på hele utdanningsløpet – fra barnehage til videregående opplæring. Dette er avgjørende for å gi byens barn og unge forutsetninger for å delta i samfunns- og arbeidsliv. I et stadig mer mangfoldig og flerkulturelt samfunn er barnehage og skole meget viktige integreringsarenaer. Foresattes tilfredshet med barnehagetilbudet er høy, og resultater fra kartlegginger og nasjonale prøver viser en positiv utvikling for Oslo-skolen. Likevel står byens barnehager og skoler overfor utfordringer. Forskning viser at Oslo-skolen ser ut til å utjevne sosiale forskjeller i noe større grad enn resten av landet, men sosial bakgrunn er likevel avgjørende for elevenes skoleprestasjoner. Om lag 25 prosent av elevene i Oslo-skolen fullfører ikke videregående opplæring innen 5 år etter oppstart. Manglende gjennomføring av videregående opplæring fører til reduserte muligheter for den enkelte og kostnader for samfunnet. Å redusere frafallet er et av de viktigste målene for byen. Oslo har høye ambisjoner og målsetning om å være ledende i Europa når det gjelder elevenes ferdigheter. Kommunen skal bidra til at forskning og høyere utdanning sikres best mulig vilkår, og at det i Oslo utvikles gode areaner for samarbeid mellom akademia, forvaltning og næringsliv. Oslo skal være attraktiv for både norske og utenlandske forskere, lærere, studenter og kunnskapsintensive virksomheter.

SATSINGER

Satsing 1

Oslo-skolen skal være blant Europas beste

Oslo-skolens resultater er blant landets beste. Frem mot 2030 har Oslo ambisjoner om å være blant Europas beste. For å oppnå dette må Oslo-skolen sammenligne seg med og lære av de beste på tvers av landegrenser. Oslo-skolen skal legge til rette for systematisk sammenligning av læringsresultater mellom Oslo og andre byer og regioner i Europa. Oslo har tatt et initiativ overfor de største byene i Norden om å gjennomføre PISA-testen på bynivå for å gjøre det mulig å sammenligne resultatene mellom de største nordiske byene. Et samarbeid mellom de nordiske byene kan gjøre det attraktivt for andre europeiske byer å delta, noe som vil gi et enda bedre grunnlag for kvalitetsutvikling og utveksling av god praksis.

Fig 2.4:Gjennomstrømming i videregående opplæring (2007-kullet)

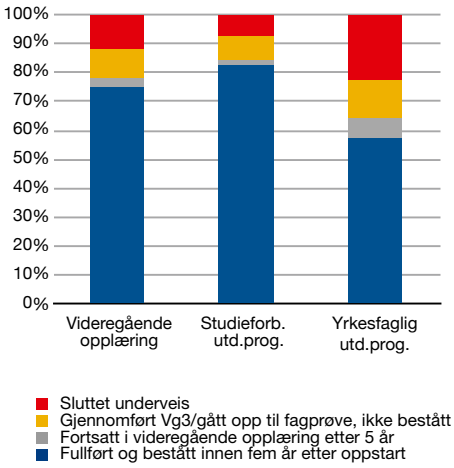

KILDE: UDE/SSB

Satsing 2

Oslo-skolen og barnehagene skal gi alle byens barn og unge mulighet til å utvikle egne evner og talenter

Alle elever skal gis muligheter til å utvikle egne evner og ferdigheter – uavhengig av hvilket utgangspunkt de møter opp med første skoledag. Elever som strever med de grunnleggende ferdighetene skal få utfordringer tilpasset sitt nivå. Det samme skal også elever med store ambisjoner og kapasitet. Bosted, bakgrunn eller etnisk opprinnelse skal ikke være avgjørende for muligheten til å lykkes på skolen. Oslo-skolen og Oslo-barnehagen skal virke kompenserende, slik at alle gis like muligheter til å lykkes i utdanningsløpet. Systematisk arbeid med språkutvikling og norskferdigheter i barnehagene vil gi flere barn en god skolestart, og minske risikoen for frafall senere i opplæringsløpet. I Oslo skal alle barn kunne norsk før skolestart. Basisfagene skal prioriteres på alle trinn i Oslo-skolen. Skoler med sosiale utfordringer og en betydelig andel elever med læringsutfordringer skal tilføres ressurser og gjennomføre tiltak for å øke elevenes mulighet for sosial mobilitet. En forutsetning for å lykkes er å sørge for å rekruttere og beholde et tilstrekkelig antall kompetente lærere, førskolelærere og assistenter.

Satsing 3

Oslo-skolen skal gi et godt grunnlag for videre utdanning, arbeid og samfunndeltakelse

Tidlig innsats, satsing på basisfag og styrking av overgangene mellom skoleslagene er viktig for å sikre økt gjennomstrømning. Innenfor yrkesfagene satses det på praksisnær opplæring i tett samarbeid med næringslivet for å bidra til at flere elever foretar riktige karrierevalg, fullfører og består videregående opplæring. Oslo-skolens storsatsing innen videregående utdanning for yrkesfagene er Kuben yrkesarena. Godt samsvar mellom nyutdannedes kompetanse og næringslivets og samfunnets behov sikres gjennom dialog mellom Oslo-skolen, næringsliv, forsknings- og utdanningsinstitusjoner. Voksenopplæringen skal bidra til å øke deltakernes sjanse på arbeidsmarkedet.

Satsing 4

Oslo-skolen skal møte de muligheter og utfordringer som følger av at Oslo er en internasjonal by

Oslo er en by åpen for mangfoldets muligheter, og har kommet langt i arbeidet for mangfold og etnisk likestilling. I en globalisert verden er språkkunnskaper og interkulturell kompetanse viktig. Skolen er og vil være et viktig virkemiddel for å fremme sosial mobilitet og gode integreringsprosesser. Språktiltak i barnehagene og satsing på grunnleggende ferdigheter i skolen er derfor helt sentralt. Oslo kommune vil samarbeide med frivillige organisasjoner, bedrifter og utdanningsinstitusjoner for å integrere innvandrere som har kommet til Oslo for å arbeide eller studere. Det skal etableres et offentlig internasjonalt grunnskoletilbud som vil gi elever et godt grunnlag for videre skolegang, studier og arbeid på en internasjonal arena. Tilbudet vil også være et sentralt næringspolitisk virkemiddel for å tiltrekke utenlandsk nøkkelkompetanse til institusjoner og bedrifter i regionen.

Satsing 5

Oslo skal ha kunnskapsinstitusjoner på høyt internasjonalt nivå

Det planlegges flere prosjekter hvor det legges vekt på å utnytte synergien som oppstår i møtet mellom skole og kunnskapsmiljøer for å utvikle fremragende utdanningsmiljøer. Kommunen vil fortsette å samarbeide med byens kunnskapsinstitusjoner om å gjøre Oslo attraktiv for norske og utenlandske forskere, lærere, studenter og kunnskapsintensive virksomheter. Kommunen skal ta vel i mot alle som ønsker å studere, arbeide og etablere kunnskapsintensiv virksomhet i Oslo, og være lydhør overfor de behov som byens kunnskapsinstitusjoner til enhver tid har. Kommunen skal bidra til at forskning og høyere utdanning får best mulig vilkår. Kommunen skal holde seg orientert og oppdatert om utvikling av ny og relevant kunnskap, og utvikle en sterkere bevissthet om hvordan ny kunnskap kan etterspørres og brukes i kommunens utvikling og styring.

LEDENDE KULTURBY: Utbyggingen i Bjørvika sentrerer seg rundt de store kultur- og kunnskapsinstitusjonene; Den Norske Opera og Ballett, Munch-museet og nye Deichmanske hovedbibliotek.

En attraktiv by nasjonalt [redacted]nalt

[redacted]og dominerende [redacted] Oslo være den [redacted] til det norske [redacted]t sted for hoved- [redacted]v internasjonale [redacted]edstad skal Oslo [redacted]na for festivaler [redacted]g arbeidssted for nyskapende kunstnere. Osloregionen har et godt utgangspunkt med en unik blanding av kultur- og kunnskapsbaserte næringsmiljøer, høyt utdannet arbeidsstyrke og høy levestandard. Til tross for høy verdiskapingsevne – og kompetansepotensial, viser statistikken at hovedstadsregionen Oslo har en noe lavere evne til nyskaping enn hva en kunne forvente. Osloregionen scorer moderat på de europeiske regionale innovasjonsscoreboardene. Endringstakten i ulike markeder har aldri vært raskere enn i dag, og den øker. For å henge med i den internasjonale utviklingen må Oslo ha ambisjon om å utnytte innovasjonspotensialet bedre. Norske bedrifter og kulturinstitusjoner rekrutterer imidlertid i økende grad arbeidstakere fra Europa og resten av verden.

SATSINGER

Satsing 1
Oslo skal tiltrekke seg kunnskapsarbeidere og talenter fra hele verden

Oslo vil ha et stort behov for å tiltrekke høyt kvalifisert arbeidskraft i årene fremover til regionens næringsliv, kunnskapsinstitusjoner og offentlig forvaltning. Oslo har en kunnskapsøkonomi og skal være talentenes by. Oslo kommune vil arbeide langsiktig med å styrke Oslos attraktivitet med siktemål å tiltrekke seg talenter, studenter og kunnskapsarbeidere, blant annet gjennom et tett samarbeid med kunnskapsinstitusjoner og næringsliv. Oslo kommune vil arbeide i partnerskap med næringsliv, utdanningsinstitusjoner og sivilsamfunn, for å synliggjøre innvandrere som en ressurs. Arbeidsinnvandrere skal så raskt som mulig få arbeid som passer den kompetansen de bringer med seg. Et internasjonalt grunnskoletilbud vil være et viktig tiltak for å gjøre Osloregionen attraktiv for kunnskapsarbeidere fra andre land som kommer hit med sine familier. Kommunen skal også gjennom byutviklingsgrep tilrettelegge for bymessige kvaliteter som gir økt attraktivitet og tiltrekningskraft på kunnskapsarbeidere.

Satsing 2
Osloregionens verdiskaping og internasjonale konkurransekraft skal styrkes

Oslo konkurrerer med andre europeiske storbyregioner om selskapsetableringer og investeringer. For fremtidig konkurransekraft er det avgjørende å stimulere til innovasjon, nyskapingsevne og endringskraft i bedriftene. Oslo kommune vil derfor legge til rette for at potensialet i de verdiskapenede innovasjonsmiljøene i større grad kan realiseres. Oslo kommune vil gjennom Oslo Business Region samarbeide nært med næringsliv og utviklingsaktører i regionen om å utvikle Osloregionens fortrinn som etablerings- og investeringsregion. Oslo kommune vil tilrettelegge for samhandling og sterke allianser mellom kunnskapsinstitusjoner, næringsliv og forvaltning, og utvikle gode betingelser for gründervirksomhet. Oslo kommune skal legge til rette for å videreutvikle internasjonalt konkurransedyktige næringsklynger og regulere nødvendig næringsareal til næringsliv og kunnskapsvirksomhet. Oslo kommune vil bidra til næringsvirksomhet gjennom å stimulere til innovative offentlige anskaffelser som bidrar både til effektiv kommunal tjenesteproduksjon og økt verdiskaping i næringslivet.

Satsing 3
Oslo skal være en internasjonalt ledende kulturby

Landets mest aktive kulturbrukere bor i Oslo. Oslo skal være en attraktiv og levende festival- og kulturby, med et mangfoldig tilbud av høy kunstnerisk kvalitet. Oslo kommune vil være en aktiv tilrettelegger for byens kunst- og kulturarbeidere og kulturinstitusjoner bl.a. gjennom virkemidler som tilskudds- og stipend-ordninger og gjennom å stille eiendommer til disposisjon for kunst- og kulturaktivitet. Kommunen har et nasjonalt og internasjonalt ansvar for formidling og forsvarlig forvaltning av byens kunstsamlinger; Munch, Stenersen og Vigelands samlinger, samt kommunes øvrige kunstsamlinger. Et nytt og fremtidsrettet museumsbygg for Munch og Stenersens samlinger vil sikre god forvaltning og formidling av kunstskattene. Det skal satses på god kunst i kommunens bygg og uterom der mange mennesker ferdes. Kunsten skal til enhver tid bevares og forvaltes forsvarlig etter gjeldende regelverk. Et nytt og lett tilgjengelig hovedbibliotek i Bjørvika samt satsing på lokalbibliotek og kulturarenaer for flerbruk er viktige kulturtiltak for barn, unge og øvrig befolkning.

Satsing 4
Osloregionen skal profileres offensivt regionalt, nasjonalt og internasjonalt

Oslos utvikling og vekst gir mulighet til å profilere byen både som fremtidsrettet kunnskapshovedstad, miljøhovedstad, kulturhovedstad og attraktiv besøks- og næringsregion. Byens velferdsnivå, livskvalitet og muligheter for gründervirksomhet, næringsdrift og kulturopplevelser er viktige deler av Osloregionens attraktivitet og skal gjøres bedre kjent. Regionen skal profileres som attraktivt besøksmål og cruisedestinasjon og foretrukket alternativ for store kongresser og arrangementer. Osloregionen skal styrke sin konkurranseevne som kunnskapsbasert næringsregion og fremstå som attraktiv for internasjonale talenter, selskaper og investeringer. Oslo kommune vil samarbeide med regionens kunnskaps- og næringsaktører for å bidra til en langsiktig styrket profilering og omforent fremstilling av Oslo og Osloregionens attraktivitet. Oslo ble i 2013 tatt opp som innovator-city i C40 Cities Climate Leadership Group samarbeidet, et verdensomspennende klimasamarbeid mellom flere av de største byene i verden. Dette gir Oslo en unik mulighet til å profilere seg internasjonalt som en miljøby, og gir også tilgang til viktige nettverk og nye løsninger som er viktige for utviklingen av Oslo som storby.

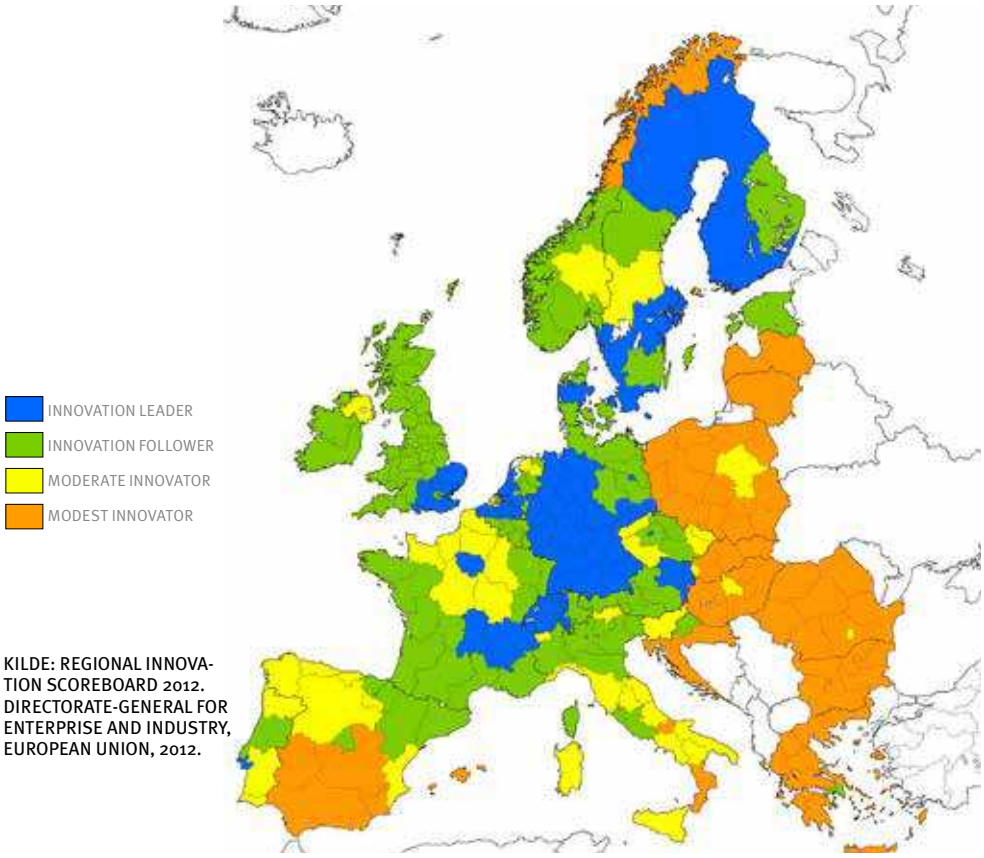

KILDE: REGIONAL INNOVATION SCOREBOARD 2012. DIRECTORATE-GENERAL FOR ENTERPRISE AND INDUSTRY, EUROPEAN UNION, 2012.

UNGE TALENTER: Oslo er full av talenter. På bildet ser vi noen av studentene fra HiOA (Høyskolen i Oslo og Akershus) som akkurat har mottatt «Unge Talenter»-prisen fra Norsk Designråd. Dette er en årlig konkurranse som belønner unge og fremadstormende designere som har nye og smarte løsninger.

Fremtidens oppgaver skal [redacted] re

[redacted] ensatt befolkning [redacted] hov i kommunen. [redacted] passes den store [redacted] e som kommer og [redacted] nfor et stramt bud- [redacted] d av effektivitet og [redacted] e bare vil det bli et [redacted] aratet, men det vil også bli krav om nye og bedre tjenester tilpasset befolkningens mange og ulike behov. Dette vil kreve en tverrsektoriell mobilisering i kommunen.Utviklingen peker i retning av økt tjenestekompleksitet og kamp om kvalifisert arbeidskraft. Kommunen er i kontinuerlig endring og behovet for tydelig og handlekraftig ledelse er en forutsetning for å lykkes med utviklings- og omstillingsarbeid. Godt lederskap øker prestasjoner, skaper engasjement og bidrar til positivt omdømme. Det er viktig å sette kommunens ledere i stand til å møte utfordringer innenfor de rammer og retningslinjer som ligger i dagens styringsmodell. I dette ligger også å styrke grunnleggende holdninger og kultur knyttet til risikoerkjennelse, samhandling på tvers i kommunen, IKT-utnyttelse og resultatorientert lederskap. Kommunen må være i stand til å tenke nytt, være en lærende organisasjon og implementere nye arbeidsmåter og løsninger innenfor sentrale områder som organisering, miljø/klima, folkehelse, pleie og omsorg, undervisningsmetodikk, boligpolitikk m.m.

SATSINGER

Satsing 1

Oslo kommune skal ha gjennomføringskraft og omstillingsevne til å møte fremtidens utfordringer

Målrettet kompetanseutvikling av ledere og medarbeidere er en forutsetning for å møte morgendagens forventninger om brukerrettede tjenester. Det vil bli lagt vekt på å gi handlingsrom som styrker en endringsorientert forvaltning. Kommunen vil i sin toppledelsesutvikling legge vekt på de sidene ved styrings- og lederrollen som bidrar til å sikre resultatorientering og gjennomføringskraft. Det innebærer å ha felles rammer for hvordan vi skal lede og drive etater og virksomheter og sette standard for adferd, leveranser, lederskap og samhandling. Kompetanseutvikling blant medarbeidere og ledere skal målrettes for å møte dagens og fremtidens behov og forventninger knyttet til omstillingsevne og utvikling. Kommunen vil legge vekt på å utvikle og beholde kompetente medarbeidere. For at kommunen skal være en lærende organisasjon vil endringsbehov kartlegges og utviklingsarbeid dokumenteres.

Satsing 2

Oslo kommune skal legge til rette for innovasjon i forvaltningen og i næringslivet

Oslo kommune skal gjennomføre et omfattende utviklingsarbeid med å evaluere dagens teknologi og utvikle og teste ut ny teknologi innenfor ulike tjenesteområder som for eksempel pleie og omsorg. I kommunens anskaffelsesstrategi for 2013–2016 løftes også innovasjon frem som vesentlig for å utfordre og stimulere til nytenkning og best mulige løsninger for å dekke kommunens fremtidige behov. Strategiens hovedmål er at Oslo kommunes anskaffelser skal være innovative, økonomisk effektive og skape tillit til Oslo kommune som innkjøper. Ved å bidra til innovasjon i leverandørmarkedet, er kommunen med på å gjøre næringslivet mer konkurransedyktig også internasjonalt. Kommunen skal også i størst mulig grad bruke åpne IT-standarder, filformat og tilgjengeliggjøre «åpne data» for å stimulere til nyskaping og innovasjon.

Satsing 3

Oslo kommunes tjenestetilbud skal gjøres mer tilgjengelig og brukerrettet

Elektronisk samhandling skal være et hovedprinsipp for kommunikasjon mellom innbyggere, næringsliv og kommunen. Det skal utvikles flere og bedre elektroniske selvbetjente tjenester, blant annet elektroniske søknader om barnehageplass, salgs-, service- og skjenkebevilgninger, sykehjem, hjemmetjenester m.m. I dialog med utbyggere skal kommunen videreføre arbeidet med forenkling og effektivisering av plan- og byggesaksbehandlingen. Kommunen skal proaktivt benytte elektroniske tjenester for å informere og veilede innbyggerne om tjenestetilbud. Kommunen skal utvikle helhetlige tekniske løsninger som gjør det mulig for eldre å ha et trygt og selvstendig liv i eget hjem. Dette vil bidra til at eldre kan bo hjemme lengst mulig med økt livskvalitet. Velferdsteknologi vil bidra til tjenesteutvikling innenfor eldreomsorgen. Utviklingen vil baseres på erfaringer fra kommunens pilotprosjekt Kampen Omsorg+. Dette er knyttet til EU prosjektet eSenior, hvor det utprøves velferdsteknologi i stor skala i bestemte bygg. Kommunen har et samarbeid med Universitetet i Oslo om vurdering av velferdsteknologiløsningen på Kampen Omsorg+.

Satsing 4

Oslo kommune skal søke etter nye løsninger for økt effektivitet

Bruk av gode IKT-løsninger skal bidra til å effektivisere kommunens administrative ressursbruk gjennom automatiserte saksbehandlingsprosesser. Økt selvbetjening for kommunens brukere og helelektroniske prosesser i saksbehandling og tjenesteyting står sentralt. Elektronisk utveksling og samhandling på tvers av virksomheter og med statlige, kommunale og private aktører, vil bli prioritert for å effektivisere saksbehandlingen og øke kvaliteten på informasjonen. Oslo kommune skal være blant de fremste når det gjelder å ta i bruk ny teknologi. Dette fordrer en kunnskapsbasert tilnærming til utvikling innenfor kommunens tjenesteområder, erfaringsoverføring og samarbeid med andre store kommuner. Det er behov for en bedre samordning og modernisering av rapporterings- og analysemuligheter av egne tjenestedata innad i kommunen.

Satsing 5

Tett samarbeid med grunneierne skal bidra til helhetlig planlegging og økt boligbygging

Kommunen skal ha en tydelig utbyggingspolitikk som bidrar til utviklingen av en tettere by med en grønn profil. Den skal sikre offentlig innsats for koordinering av utbyggingsinteresser. Kommunen vil benytte utbyggingsavtaler aktivt for å sikre gjennomføring av offentlige fellestiltak. I dialog med involverte interessenter skal kommunen sikre tilstrekkelig areal til sosial, teknisk og blågrønn infrastruktur samt areal til gode byrom og møteplasser. Kommunen vil bygge videre på erfaringene med bruk av ulike plantyper tilpasset konkrete situasjoner for å oppnå effektivitet og gode helhetsløsninger. I all planlegging må aktuelle aktører involveres tidlig for å få eierskap til plan og prosess slik at gjennomføringskraft sikres. I alle plansaker skal muligheten for boligbygging innenfor planområdet vurderes.

eSenior prosjektet – utvikling av ny velferdsteknologi

- Skandinavisk prosjekt for utvikling og testing av smart teknologi for omsorgssektoren
- Enklere og tryggere hverdag for eldre og omsorgstrengende i eget hjem
- Utprøving i 250 hjem i Fredrikstad, Sarpsborg, Oslo og Gøteborg
- Visningsmiljøer og demonstrasjonsrom for velferdsteknologi for et større publikum
- Samarbeidspartnere er Oslo, Sarspborg og Fredrikstad kommuner, Gøteborgs Stad (Lead Partner) og Borg Innovasjon (norsk prosjekteier)

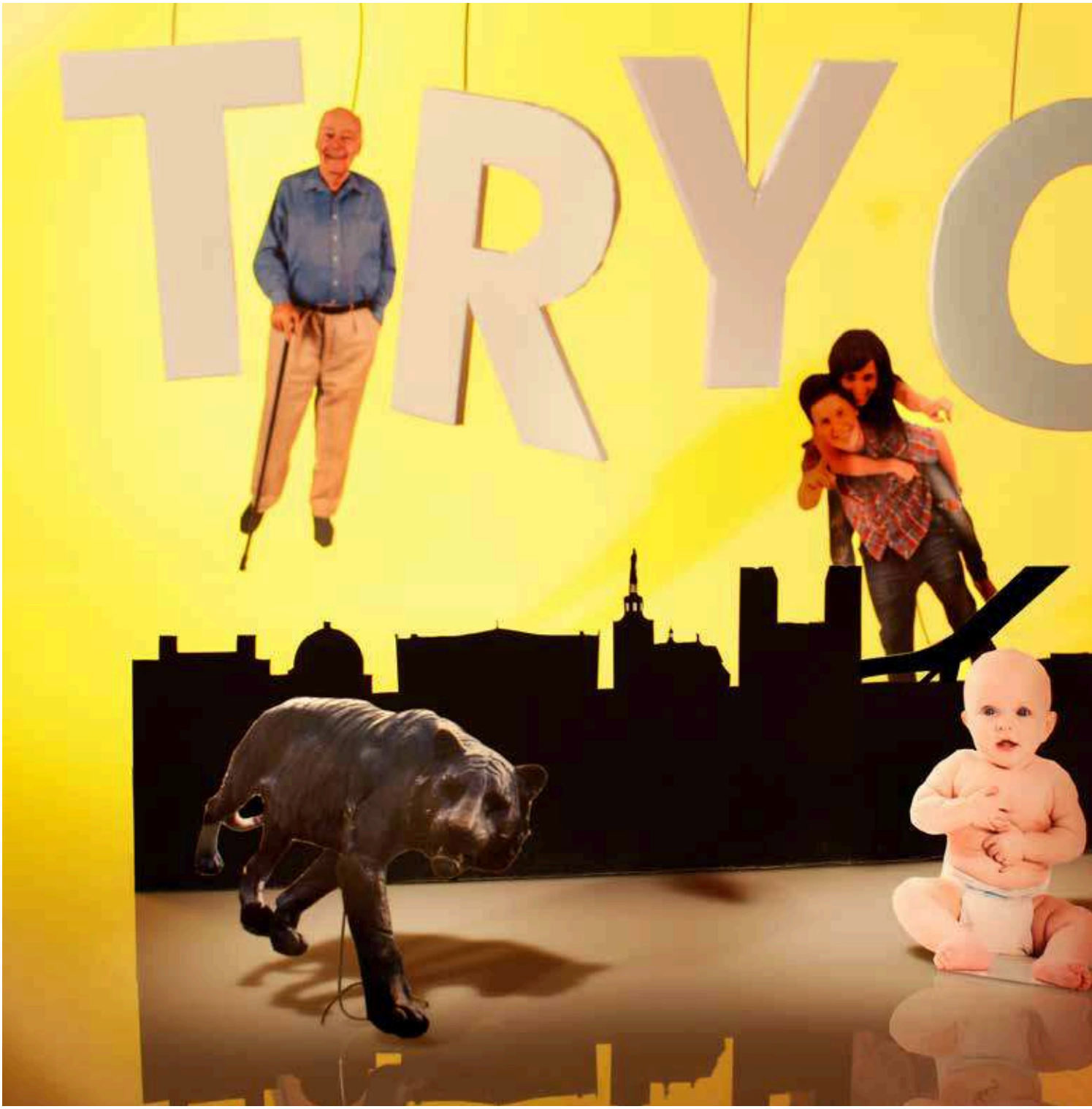

OSLO skal være en trygg by både for byens innbyggere og besøkende. Byens innbyggere skal kunne leve gode og aktive liv og bevege seg fritt uten frykt for å bli utsatt for kriminelle handlinger i byrommet. Kommunen skal arbeide for økt sosial mobilitet og reduksjon av dårlige levekår. Oslos innbyggere skal ha trygghet for at de får kommunale tjenester av god kvalitet gjennom alle livets faser når de har behov for det. Beredskapen i Oslo skal være god, slik at befolkningen får den hjelpen de trenger ved brann, ulykker og andre uønskede hendelser.

Mål 1 Trygg, åpen og tilgjengelig by

Satsing 1: Det skal oppleves trygt å ferdes i det offentlige rom dag og natt
Satsing 2: Kriminalitet skal forebygges og voldsutsatte skal få god hjelp og oppfølging
Satsing 3: Oslo skal ha god beredskap mot uønskede hendelser
Satsing 4: Oslos innbyggere skal ha tilgang på attraktive, varierte og brukervennlige byrom

Mål 2 Trygghet for å få kommunale tjenester med kvalitet

Satsing 1: Tjenestetilbudet skal tilpasses endringer i befolkningens behov og sammensetning
Satsing 2: Den sosiale boligpolitikken skal fange opp behovene hos dem som trenger det mest
Satsing 3: Oslo skal bli en foregangsby på kvalitet i eldreomsorgen
Satsing 4: Kommunen skal være ledende på folkehelsearbeid

Mål 3 Alle skal ha muligheter for et godt og aktivt liv

Satsing 1: Oslo skal være en by uten diskriminering
Satsing 2: Oslo kommune skal bidra til sosial mobilitet og reduksjon av dårlige levekår
Satsing 3: Oslo kommune skal legge til rette for at flere blir selvhjulpne
Satsing 4: Alle barn sikres gode oppvekstvilkår, omsorg og muligheter for fysisk utfoldelse
Satsing 5: Innbyggere i alle aldre skal kunne delta i byens utvikling

TRYGG BY: Et åpent og tilgjengelig byrom hvor alle kan føle seg trygge er viktig. Ikke minst er det viktig å sikre trygge skoleveier for barna.

Trygg, åpen og tilgjengelig by

Undersøkelser viser at Oslos innbyggere trives godt i byen og at de fleste opplever nærområdene sine som trygge. Samtidig er det behov for tiltak som øker opplevelsen av trygghet i sentrum på kveldstid. 70 prosent av innbyggerne i Oslo opplevde Oslo sentrum som trygg på dagtid, mens bare 25 prosent opplevde sentrum som trygg på kveldstid (Oslo kommunes publikumsundersøkelse 2010). Den grove kriminaliteten i Oslo er i svak tilbakegang, men antallet anmeldte lommetyverier fra folk på gaten har de siste årene vært svært høye. Det er derfor viktig å arbeide målrettet og aktivt for å sørge for at Oslos innbyggere og besøkende i alle aldre kan bevege seg fritt i Oslo uten frykt for å bli utsatt for kriminelle handlinger på offentlig sted. Risikovirksomhet, uforutsette hendelser, utbygginger, terrenginngrep, terrorfare og klimaendringer utløser behov for god plan- og tiltaksberedskap. En intern evaluering av Oslos innsats under og etter hendelsene 22. juli 2011 viser at kommunens beredskapsapparat fungerer og at virksomhetene håndterte arbeidet godt. Evalueringen peker likevel på en del forbedringspunkter og kommunen skal bli bedre på organisering av varsling ved en hendelse og drift av kriseledelsen.

SATSINGER

Satsing 1
Det skal oppleves trygt å ferdes i det offentlige rom dag og natt

God belysning i det offentlige rom bidrar til å skape trygghet. Et viktig virkemiddel er gjennomføring av belysningsplanen i sentrale områder av Oslo. Tilstedeværelse av Oslovakter for nærmiljøpatruljering skal bidra til at byens innbyggere føler seg trygge. Bruk av byrommene skaper i seg selv trygghet, og kommunen vektlegger tiltak for å gjøre det attraktivt for befolkningen å bruke og oppholde seg i byrommene. Både i utforming av byrom og i arbeid med mobilitetsplanlegging skal hensynet til myke trafikanter vektlegges. Et eksempel er tilrettelegging for trygge skoleveier. Kommunen jobber for å redusere og forhindre overskjenking gjennom samarbeid og dialog med skjenkebransjen og andre kontrollinstanser. Bekjempelse av byens åpne russcener er også et ledd i å gjøre byen tryggere og triveligere å ferdes i. Oslo kommunes politivedtekter skal håndheves strengt. Et tettere samarbeid mellom kommunens virksomheter, politiet og frivillige skal bidra til en tryggere by.

Satsing 2
Kriminalitet skal forebygges og voldsutsatte skal få god hjelp og oppfølging

Oslo kommune har gjennom lang tid arbeidet for å styrke forebyggende arbeid, særlig i forhold til barn og unge. Kommunen samarbeider tett med politiet for utveksling av informasjon og for å få kunnskap som er av betydning for prioriteringer og beslutninger. Det samarbeides spesielt for å redusere barne- og ungdomskriminaliteten og rusmisbruk blant unge, for eksempel gjennom SaLTo-prosjektet – en samordnet oppfølging av barn og unge i faresonen. Kommunen arbeider også med å utvikle en egen trygghetsindeks. Oslostandarden gir tydelige retningslinjer for oppfølgingen av barn og familier som har behov for hjelp og støtte fra barnevernet. Oslo kommune vil styrke innsatsen mot hatretorikk og hets mot minoriteter, i et samarbeid med aktuelle aktører i sivilsamfunnet. Det arbeides også for å etablere de nødvendige avtaler med spesialisthelsetjenesten slik at kommunens overgrepsmottak og samarbeidsavtalene med omkringliggende kommuner kan videreføres også etter 2015.

Satsing 3
Oslo skal ha god beredskap mot uønskede hendelser

Kommunens overordnede beredskapsplaner er koordinert med Oslo politidistrikts planverk. Alle virksomheter i Oslo kommune har egne beredskapsplaner. Forebyggende brannvern og brannsikringstiltak skal prioriteres, og spesielt skal brannsikkerheten i risikoobjekter økes. Kommunen skal være forberedt på nye utfordringer i forbindelse med klimaendringer og ekstremvær. Kartlegging av naturfare og virksomhetsfare er viktig for å forhindre uønskede hendelser gjennom arealplanleggingen, og som et nyttig verktøy i håndtering av akutte hendelser. Geografiske informasjonssystem (GIS) skal benyttes for å få oversikt over faresituasjonen, simulering av hendelser og effektvurdering av eventuelle tiltak.

Satsing 4
Oslos innbyggere skal ha tilgang på attraktive, varierte og brukervennlige byrom

Befolkningsvekst medfører økt bruk av byrommet og behovet for skjøtsel og vedlikehold øker. Særlig i de sentrumsnære områder er det behov for forsterket innsats på renhold. Tagging tolereres ikke, og å forhindre forsøpling er høyt prioritert. Parker og grøntområder, veier, fortau og plasser skal holdes rene og i god stand. Byen skal fremstå som trivelig og velholdt. Ulike brukergrupper krever ulik utforming av byrommene. Kommunedelplan for torg og møteplasser, Belysningsplanen og Estetisk plan gir retningslinjer for utforming av Oslos byrom. En egen arkitekturpolitikk for Oslo er under utarbeidelse. Den skal gi ytterligere føringer for hvordan Oslos byrom skal se ut i fremtiden. Oslo kommune skal jobbe for at utformingen og tilretteleggingen av byens fysiske forhold gjennomføres på en slik måte at flest mulig kan benytte seg av den. Kommunen har en strategi som skal gjøre byen universelt utformet innen 2025. Strategien omfatter flere områder som transport og samferdsel, planlegging for bygg/anlegg og uteareal samt IKT. Det utformes også en handlingsplan for å gjøre Oslo til en alders- og demensvennlig by innen 2018. Handlingsplanen vil omfatte blant annet utendørsområder og bebyggelse, transport og bolig.

FIG 2.5: Trygghet

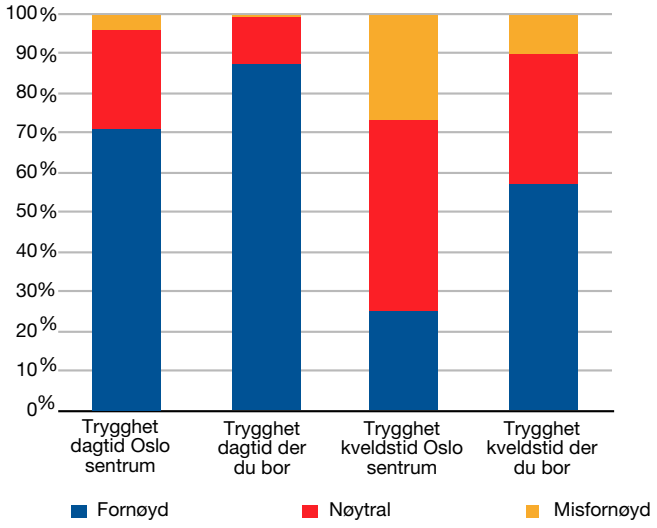

KILDE: OSLO KOMMUNES PUBLIKUMSUNDERSØKELSE 2010

I Sykehjemsbehovsplan 2012–2022 er det et mål å etablere et Omsorg+ tilbud i alle bydeler fram til 2015. Kommunen kommer til å disponere Omsorg+ både i kommunal og privat regi. Her er det beboere på Kampen Omsorg+ boliger, som drives i regi av Stiftelsen Kirkens Bymisjon.
Foto Torstein Ihle / Kirkens Bymisjon

Trygghet for å få kommunale [redacted]tet

[redacted]o hjemme lengst [redacted]egge til rette for at [redacted]tendige liv. Utfor- [redacted]opp et tjenestetil- [redacted]dige eldres behov. [redacted]else og bedre øko- [redacted]ner. Allerede i dag [redacted]flere eldreboliger med ulike grader av servicetjenester, som eldre kan kjøpe og eie selv. Byutviklingen fremover må legge til rette for at denne type boliger kan utvikles på eiendomsmarkedet. Egenmestring vil bli viktig i hjemmetjenestene for å bevare eldres funksjonsnivå lengst mulig. Slik vil de også kunne bevare mest mulig av sin frihet. Ny velferdsteknologi skal bidra til ytterligere selvstendighet. Oslo skal være ledende for utviklingen av velferdsteknologi i Norge. Hjemmetjenestene vil i tråd med dette bli lagt om med vekt på hverdagsrehabilitering. Samtidig skal de som taper funksjonsnivå, få den hjelp de trenger gjennom hjemmetjenester og sykehjem når det er behov for det. Sykehjemsbehovsplanen beskriver kommunens satsing på sykehjem og Omsorg+, mens Boligbehovsplanen viser planene for boliger for personer med funksjonsnedsettelser og ulike grupper av vanskeligstilte. Disse planene rulleres annethvert år for å fange opp endringer i behov og befolkningsutvikling. Å styrke folkehelsen er et viktig mål for kommunen. Areal og transportplanleggingen skal bidra til dette ved å redusere lokal luftforurensning, bidra til økt fysisk aktivitet og til å skape og opprettholde gode nærmiljøer med mulighet for aktivitet og rekreasjon.

SATSINGER

Satsing 1

Tjenestetilbudet skal tilpasses endringer i befolkningens behov og sammensetning

Oslo skal ha et godt og brukerorientert tjenestetilbud tilpasset en stadig mer mangfoldig befolkning. Brukerbehovene endrer seg over tid. De senere år har vi for eksempel sett en tendens til en økning i antall yngre brukere av pleie og omsorgstjenester. 24 prosent av brukerne var under 60 år og det er nå flere brukere i alderen 0–49 år enn i alderen 70–79 år. Dette påvirker innretningen av tjenestetilbudet. Det er også viktig å fange opp behovene til grupper med ulike kulturelle preferanser og verdier. En økende befolkning medfører også økt behov for akutte helsetjenester. Oslo kommune vil fortsette arbeidet for å realisere ny Storbylegevakt. Elektronisk tjenestedialog mellom byens innbyggere og kommunens virksomheter er et viktig satsingsområde for å imøtekomme krav og forventninger fra en stadig mer sammensatt befolkning. Teknisk infrastruktur skal sørge for stabile og brukertilpassede tjenester. Det skal legges til rette for at kollektivtransport er et enkelt og foretrukket valg.

Satsing 2

Den sosiale boligpolitikken skal fange opp behovene hos dem som trenger det mest

Vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bedre hjelp til enten å leie eller å eie sin egen bolig. Oslo kommune vil gi et differensiert tilbud av boliger til personer med nedsatt funksjonsevne, rusavhengige og andre vanskeligstilte. Oslo kommune og Husbanken har inngått samarbeidsavtale om sosialt boligarbeid. Avtalen bygger på en felles forståelse av at innsatsen skal rettes mot de som trenger det mest. Boligbehovsplanen for perioden 2013–2016 viser at det er behov for 2 600 flere kommunalt disponerte boliger i tillegg til eksisterende boligmasse. Kommunen skal sette flere brukere i stand til å skaffe seg bolig i det private markedet, øke gjennomstrømmingen, spre boligene og utvikle organisatoriske tiltak som gir bedre utnyttelse av kommunens boligmasse.

Satsing 3

Oslo skal bli en foregangsby på kvalitet i eldreomsorgen

En større andel av fremtidens eldre vil være ressurssterke og vil kunne forventes å bidra i sitt nærmiljø. Oslo skal være en god by å bo i – også når en blir gammel. Kommunen skal tilrettelegge aktivitetstilbud med trenings- og trivselstiltak, arbeid med hjelp – til – selvhjelp og hverdagsrehabilitering i hjemmetjenestene slik at flere kan greie seg lengre i eget hjem. Tilrettelagte botilbud tilpasset den enkeltes behov skal bidra til økt trivsel og bedre helse så flere kan være mer selvhjulpne.

Tilbudet til hjemmeboende med demenssykdom skal styrkes med varierte dagaktivitestilbud og avlastning for pårørende. Demensteam som kan delta i diagnostisering og oppfølging skal etableres i bydelene. Sykehjemmene er beboernes hjem og skal innrettes for å møte beboernes ønsker og behov. Antallet tosengsrom skal reduseres parallelt med at tilstrekkelig kapasitet sikres ved å følge opp Sykehjemsbehovsplanen. Mange av byens sykehjem må totalrehabiliteres eller det må bygges nye for å tilfredsstille dagens standardkrav. Samtidig må kapasiteten økes, spesielt i siste halvdel av 2020-årene. Dette beskrives i sykehjemsbehovsplanen.

Satsing 4

Kommunen skal være ledende på folkehelsearbeid

Helsetjenesten har en sentral rolle i folkehelsearbeidet, men også andre deler av kommunens virksomhet har viktige roller i det helsefremmende og forebyggende arbeidet jf. Folkehelseplanen for 2013–2016. For eksempel skal areal- og transportplanleggingen bidra til å fremme befolkningens helse, spesielt ved å redusere lokal luftforurensning og støy, bidra til økt fysisk aktivitet og til å skape og opprettholde gode nærmiljøer med mulighet for aktivitet og rekreasjon. Folkehelsearbeidet skal inkludere partnerskap mellom kommunale og private aktører og være samordnet med statlige tiltak og i tråd med statlige føringer. Kommunen skal gjøre det lettere for befolkningen å ta valg som forebygger skade og sykdom. Kommunen kan bidra med kunnskap og informasjon om livsstil samt å tilrettelegge for fysisk aktivitet. Det kan også være behov for mer målrettede tiltak, omfattende hjelp og veiledning overfor høyrisikogrupper i befolkningen. Oslo kommune skal ivareta behovet for å forebygge særskilte helseproblemer, yte likeverdige helsetjenester og støtte opp om frivillig helseopplysningsarbeid i regi av innvandrerorganisasjoner.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prosentvis endring i brukergruppen av pleie- og omsorgstjenester		0,28 %	1,34 %	2,66 %	3,92 %	5,62 %	7,13 %
Prosentvis befolkningsendring fra 2012		1,74 %	3,87 %	5,98 %	8,09 %	10,17 %	12,24 %

Fig 2.6: Brukere, brukerrater og bistandsbehov i Oslo 31.12.2012

KILDE: OSLO KOMMUNE/UKE OG SSB 2013

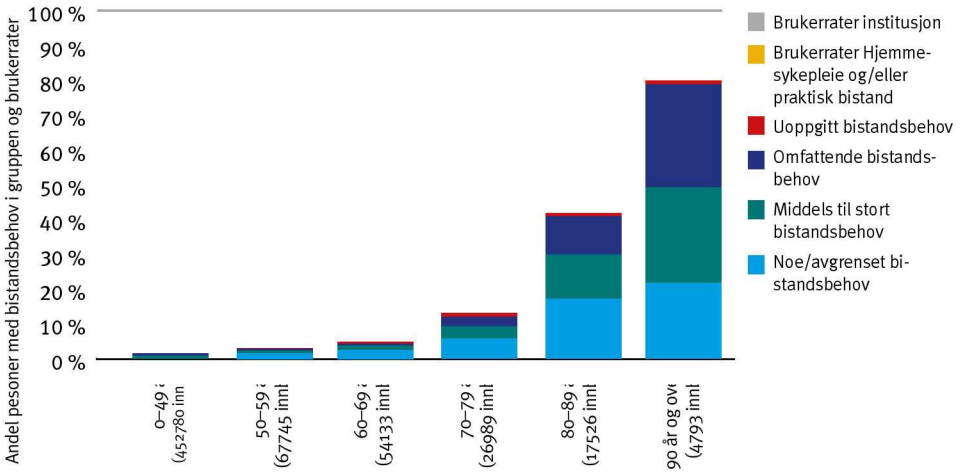

Upåklagelig bidragsånd under dugnad i en av de kommunale boliggårdene på Sagene. Innsats fra alle beboerne er viktig for å skape samhold og ansvar for felles fremntid. Foto: Millimeterpress / Boligbygg

Alle skal ha muligheter for et godt og aktivt liv

[redacted]ndel av veksten i [redacted]komme som følge [redacted]e land. Statistisk [redacted]kningen en større [redacted] levekårsituasjon [redacted]g. Særlig utsatt er [redacted]om har flyktning- [redacted]e med kort botid i Norge. Det er store sosiale forskjeller på tvers av byen. Befolkningsutviklingen stiller dermed krav om en større balanse i byens vekst og utvikling for å unngå fremveksten av en segregert by hvor bosted får betydning for hvilke muligheter man har for å lykkes i livet. Det er viktig å legge til rette for at alle innbyggere i Oslo uavhengig av sosialt, etnisk, religiøst og kulturelt utgangspunkt får et likeverdig tjenestetilbud og like gode muligheter for å leve et godt og aktivt liv i storbyen. Oslo kommune sluttet seg i 2010 til det felleseuropeiske Charteret for integrerende byer. Alle innbyggere i byen skal føle seg trygge og ha like muligheter. Det skal finnes et sosialt sikkerhetsnett som fanger opp dem som faller utenfor det etablerte samfunnet. Det er derfor viktig å legge til rette for å motvirke diskriminering, bidra til reduksjon av dårlige levekår, legge til rette for at flere blir selvhjulpne, skape gode oppvekstvilkår og gi mulighet for å påvirke egen livssituasjon gjennom deltakelse i byens utvikling.

SATSINGER

Satsing 1
Oslo skal være en by uten diskriminering

Diskrimineringslovgivningens krav om mål og tiltaksplaner skal innarbeides i kommunens virksomheter. For å styrke dette arbeidet har kommunen laget en veileder om mangfoldsarbeid. Oslo kommune skal spille på lag med bedrifter, skoler og organisasjoner som fremmer fordelene mangfoldet bringer med seg, og aktivt bekjemper rasisme og diskriminering. Oslo kommune reviderte i 2013 en handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Kommunen har etablert et samarbeid med Likestillings- og diskrimineringsombudet og politiet vedrørende diskriminering i utelivet. Kommunens kontrollvirksomhet skal videreføres. Det er også viktig å arbeide for endrede holdninger overfor eldre mennesker for å unngå aldersdiskriminering.

Fig 2.7: Fremskrivning av befolkning etter bakgrunn

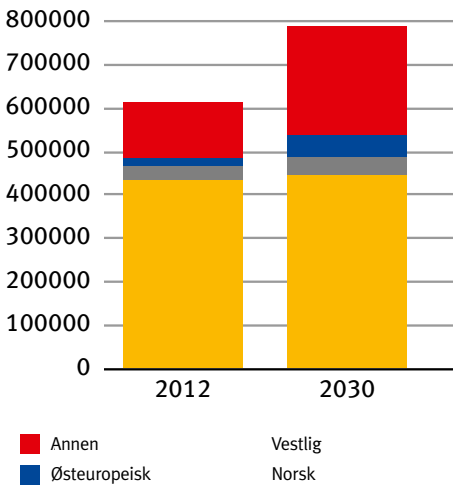

KILDE: SSB 2011

Satsing 2
Oslo kommune skal bidra til sosial mobilitet og reduksjon av dårlige levekår

Det er stor variasjon i levekårene og helsetilstanden til befolkningen i Oslo på tvers av bydelsgrensene. Likeverdig tilgang til utdanning og deltakelse i arbeidsmarkedet er sammen med bolig de aller viktigste faktorene for å utjevne sosiale forskjeller. Alle som oppsøker NAV-kontorene skal få informasjon, råd og veiledning som er relevant for den enkeltes problemstilling og som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Oslo kommune vil styrke innsatsen for å hjelpe dem som har mistet jobben tilbake i arbeid, blant annet ved å tilby gode og varierte arbeidsmarkedstiltak og kurs. Det skal utvikles en modell for samarbeid mellom bedrifter og bydeler, om rekruttering og kvalifisering av ungdom, og andre med lite utdanning og/eller relevant arbeidserfaring. I samarbeid med staten vil Oslo kommune jobbe for at det etableres nok tilrettelagte arbeidsplasser til å dekke behovene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Oslo kommune vil jobbe for å gjøre det lettere å få godkjent utdannelsen fra annet land i Norge.

Satsing 3
Oslo kommune skal legge til rette for at flere blir selvhjulpne

Sosialtjenesten skal være et siste sikkerhetsnett for dem som ikke er selvhjulpe. Tett, individuell oppfølging med tiltak som er tilpasset den enkelte skal legges til grunn. NAV-kontorene skal tilby sysselsettings- og aktiviseringstiltak til alle som kan nyttiggjøre seg det. Bedre norskferdigheter er viktig for mange og det skal satses på mer bruk av tiltaksplasser i det ordinære arbeidslivet. Oslo kommune vil gå inn i partnerskap med aktører innen næringsliv og utdanning for å synliggjøre innvandrere som har kommet til Oslo for å arbeide eller studere, og styrke samarbeidet om bruk av midlertidige jobber i vikar- og bemanningsbyråer for å senke terskelen til arbeidslivet.

Satsing 4
Alle barn sikres gode oppvekstvilkår, omsorg og muligheter for fysisk utfoldelse

Det skal fortsatt tilbys rusfrie fritidstilbud, idrettsaktiviteter og møtesteder for de unge i nærmiljøet, både i regi av bydelene og organisasjoner. Barne- og ungdomstiltak er inkluderende og legger til rette for mestring og økt selvtillit. Noen tiltak er rettet mot utsatte unge. Det er et utstrakt tverretatlig samarbeid mellom ulike ungdomstiltak, barnevern og skolene og det satses på erfaringsutveksling og kompetanseheving på alle nivåer. Oslo-skolen skal være en trygghetsskapende arena med en god skolehelsetjeneste og god svømmeundervisning som sikrer at alle skolebarn lærer å svømme.Videre vil Oslo kommune tilby egnede og gode kommunale familieleiligheter i trygge bomiljøer for barnefamilier. Barnevernet i bydelene gir hjelp til barn og unge som har behov for det. Oslo kommune vil styrke innsatsen for å sikre at vanskeligstilte barn og familier skal få bistand så tidlig som mulig. Barnvernet skal styrkes gjennom å sikre kompetanseutvikling og øke kapasiteten.

Satsing 5
Innbyggere i alle aldre skal kunne delta i byens utvikling

Demokrati i en flerkulturell by handler om stemmerett og sivile rettigheter, representasjon og ordninger for brukermedvirking. Sivile rettigheter handler om likestilling og at alle skal ha like muligheter, uavhengig av kjønn, etnisitet, seksuell orientering, tro og sosial bakgrunn.

Byens lokalmiljøer og bydelene er viktige arenaer for lokaldemokrati og deltakelse. Gode medvirkningsprosesser styrker kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget, reduserer konflikter, gir forankring samt vitaliserer lokaldemokratiet. Byens innbyggere skal få delta i prosesser hvor byens utvikling bestemmes, blant annet gjennom høringsprosesser, folkemøter, workshops, sosiale medier og web-løsninger. Områdesatsingene i Indre Øst, Groruddalen og Oslo Sør er eksempler på tverrsektoriell områdeutvikling, hvor lokal medvirkning har ligget til grunn som et viktig premiss for arbeidet.

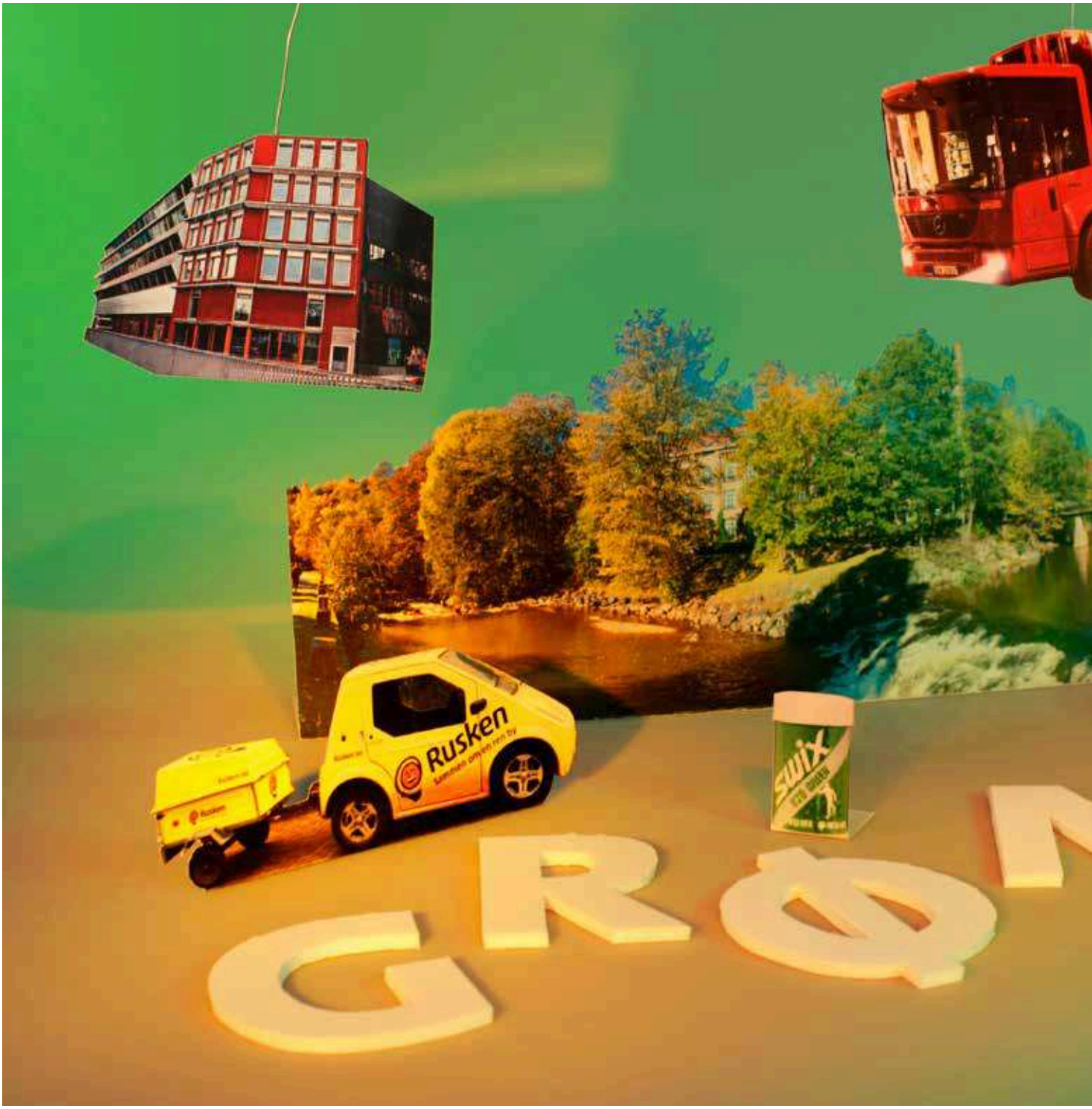

OSLO står overfor en rekke miljø- og klimautfordringer i årene fremover. Sterk befolkningsvekst medfører økt behov for energi og stadig større behov for transport og utbygging av boliger og næringsvirksomhet. Oslo møter utfordringene frem mot 2030 med en ambisjon om å være en verdensledende miljøby. Oslo kommune vil jobbe for en kraftig reduksjon i klimagassutslipp ved å tilrettelegge for miljøvennlig person- og godstransport, mer effektiv ressursutnyttelse og utvikling av klimanøytrale byområder. Byutviklingen skal støtte opp om klimamålene gjennom banebasert

fortetting etter «innenfra og ut» prinsippet. Til tross for et sterkt behov for utbygging skal Marka bevares og all utbygging og fortetting skal skje innenfor byggesonen. Byens blågrønne struktur skal videreutvikles og bevares gjennom aktive tiltak for å verne om naturmangfoldet i Oslo.

Mål 1 Internasjonalt ledende miljøby

Satsing 1: Oslos klimagassutslipp skal reduseres med 50 prosent innen 2030 i forhold til 1991-nivå
Satsing 2: Fremme klimavennlig arkitektur og byutvikling
Satsing 3: Det skal satses sterkt på effektiv ressursutnyttelse og kretsløpsbasert avfallshåndtering
Satsing 4: Klimanøytral persontransport og mer miljøvennlig godstransport skal prioriteres
Satsing 5: Det skal satses på effektivisering av energibruk og på å øke andelen fornybar energi

Mål 2 Styrke Oslos blågrønne preg

Satsing 1: Oslos biologiske mangfold skal forvaltes på en bærekraftig måte og kulturlandskap og kulturminner skal sikres for ettertiden
Satsing 2: Oslo skal verne om Marka
Satsing 3: Byens blågrønne struktur skal videreutvikles
Satsing 4: Det skal være god tilgang til grøntområder og anlegg for idrett, rekreasjon og fysisk aktivitet
Satsing 5: Innbyggerne skal sikres luft og vann av god kvalitet og stille områder

Mål 3 Vekst gjennom kompakt byutvikling og banebasert fortetting

Satsing 1: Fortettingen skal primært skje i en rekkefølge innenfra og utover langs banenettet
Satsing 2: Utbygging av banenettet skal sikre nødvendig kapasitet og fremkommelighet og utløse potensial for ny og fremtidsrettet bolig- og næringsutvikling
Satsing 3: Veksten i persontransport skal tas med kollektivtrafikk, sykling og gange
Satsing 4: Boligbyggingen må holde tritt med befolkningsveksten og i alle nye boligområder skal variasjon og kvalitet vektlegges

MILJØ: Parken rundt Alnaelva er et symbol på Oslo som blågrønn by. Nullutslippsteknologi og klimanøytral transport og bygningsmasse er viktige satsingsområder.

Internasjonalt ledende miljøby

Oslo skal være i front både nasjonalt og internasjonalt gjennom å ta i bruk ny og miljøvennlig teknologi.

Fra 1991 til 2009 økte Oslos klimagassutslipp med 13 prosent. Halvparten av klimagassutslippene i Oslo i 2009 kom fra transportsektoren, men bruk av fossil energi til oppvarming gir også betydelig utslipp og sto for ca. 38 prosent av utslippene. For å møte disse utfordringene er det spesielt viktig å fremme bruk av nullutslippsteknologi og klimanøytralitet for transportsektoren i Oslo, samtidig som all bruk av oljefyring fases ut i kommunale, private og statlige bygg.

For å kunne forsterke Oslos stilling som ledende miljøby er det viktig at dette gjøres i samspill med byens innbyggere, næringsliv, staten og andre. Dette krever at kommunen utnytter potensialet som ligger i god kommunikasjon med lokale og nasjonale samarbeidspartnere, samt gjennom internasjonalt samarbeid. Kommunen deltar i en rekke nasjonale og internasjonale prosjekter og organisasjoner. Oslo er fra 2013 tatt opp som «Innovator-city» i The Cities Climate Leadership Group (C40)– et internasjonalt klimasamarbeid mellom flere av verdens storbyer. I tillegg er Oslo med i organisasjoner som ICLEI og Eurocities. Her viser vi frem Oslo kommunes innsats på miljø- og klimaområdet, og vi får ved hjelp av nettverk og informasjonsutveksling økt kunnskap om nyskapende løsninger på dette feltet. Oslo kommune skal ha et kretsløpsbasert avfallssystem basert på avfallshierarkiets proriteringer der miljøhensynene er ivaretatt. Det arbeides kontinuerlig med å kartlegge muligheter for effektivisering av energibruk og på å øke andelen fornybar energi. En omfattende Energistrategi for Oslo som ferdigstilles i 2015 legger grunnlaget for videre arbeid i årene fremover. Dette inngår i et helhetlig energiprogram for Oslo som tar for seg produksjon, distribusjon og forbruk.

SATSINGER

Satsing 1

Oslos klimagassutslipp skal reduseres med 50 prosent innen 2030 i forhold til 1991-nivå

Oslo skal redusere klimagassutslippene betraktelig fremover. Som vist i figur 2.8 øker de totale klimagassutslippene stadig. Økningen er imidlertid mindre enn befolkningsveksten. Det vil si at utslippene per capita er på vei nedover.

Som et viktig ledd i å få ned utslippene har Oslo kommune satt som mål at alle oljefyrer i hele byen skal fases ut innen 2020. Klima- og energifondet og statens bidrag, blant annet gjennom tilskudd fra ENOVA, er hovedvirkemiddel for å oppnå dette. Disse ordningene skal samkjøres bedre for å få størst mulig effekt. Alle kommunens virksomheter skal være miljøsertifisert. For å nå kommunens ambisiøse klimamål er det viktig å legge til rette for et godt samspill mellom kommune, næringsliv og befolkning. Klimanøytrale transportløsninger skal prioriteres for å redusere klimagassutslipp og bidra til bedre luftkvalitet. Oslo kommune vil legge til rette for at Oslo havn utvikler seg til en moderne og arealeffektiv havn og at skip som legger til kai i Oslo kan benytte landstrøm.

Satsing 2

Fremme klimavennlig arkitektur og byutvikling

Det skal satses på innfasing av passivhus og gradvis overgang til nær nullenerginivå og bygg som er produsenter av fornybar energi. Strategi for energieffektive og klimanøytrale bygg ble fremmet for politisk behandling i 2013, og vil legge grunnlaget for kommunens arbeid på dette området. Beregning av klimafotavtrykk i byggefasen er viktig. Oslo kommune bidrar til å innføre systemer for slike vurderinger gjennom programmet FutureBuilt og gjennom bruk av miljøsertifiseringsordninger for bygg slik som BREEAM. Klimanøytralitet skal være en visjon for Oslos arkitekturpolitikk. Oslo kommune deltar også i Fremtidens byer, et samarbeid mellom staten og landets største byer, hvor målet er å redusere klimagassutslippene og gjøre byene til et enda bedre sted å bo.

Satsing 3

Det skal satses sterkt på effektiv ressursutnyttelse og kretsløpsbasert avfallshåndtering

Oslo kommune vil tilpasse og forbedre tilbudet for ombruksartikler fra gjenbruksstasjonene. Etter at de siste 100 000 innbyggerne fikk tilbud om utvidet kildesortering av matavfall og plastemballasje i juni 2012, jobbes det videre med informasjon og oppsøkende arbeid for å få innbyggerne til å kildesortere mer. Kommunen etablerer gjenbruksstasjon på Smestad som et ledd i arbeidet for å nå målet om 50 prosent materialgjenvinning, og videreutvikler kontinuerlig sitt tilbud også på dette området. Oslo kommune er opptatt av å sikre en forsvarlig håndtering av farlig avfall, og at det ryddes opp i områder der det er forurenset grunn.

Satsing 4

Klimanøytral persontransport og mer miljøvennlig godstransport skal prioriteres

Utbygging av nye T-bane- og trikkelinjer og klimanøytral busstrafikk innen 2020 vil være et viktig tiltak for å nå dette målet. Oslo kommune fortsetter også satsingen på elbiler, og vil stille krav om nullutslippsteknologi både for egne og innleide kjøretøy. Det er startet forsøk med hydrogenbusser i ordinær rutetrafikk som et ledd i HyNorsatsingen. Kommunen vil fase inn krav om nullutslippsteknologi eller klimanøytralitet for busser som betjener ruter i Oslo, med mål om full klimanøytralitet innen 2020. Bekkelaget avløpsrenseanlegg produserer i dag nok biogass til å drifte 80 busser. Nytt behandlingsanlegg for matavfall (biogassanlegg) i Nes kommune ble ferdigstilt vinteren 2012/13. Dette anlegget alene vil, når det er i full drift, produsere biogass til drift av 150 busser. Produksjon av biogass forventes å øke i takt med befolkningsveksten.

Oslofjorden som samferdselsåre, Fjordveien, skal styrkes gjennom etablering av flere anløpssteder i Fjordbyen og innfasing av krav om stadig mer miljøvennlige båter.

Oslo kommune vil fortsette utbyggingen av sykkelveiene i Oslo med vekt på å ferdigstille hovedsykkelveinettet. En ny sykkelstrategi, der blant annet tiltak for å øke sykkelandelen inngår, er under utarbeidelse. Frem til 2030 forventes godstrafikken på Østlandet å øke med 50 prosent eller mer og kommunen ønsker at mer gods overføres fra vei til sjø og bane. Oslo kommune vil ta et initiativ overfor statlige myndigheter om å kunne stille strenge utslipps- og miljøkrav til drosjenæringen.

Satsing 5

Det skal satses på effektivisering av energibruk og på å øke andelen fornybar energi

Oslo kommune vil kartlegge Oslos potensial for produksjon av fornybar energi og videreutvikle kommunens rolle fra avfallsbehandler til produsent av fornybar energi. Samtidig vil kommunen legge til rette for energieffektivisering i bygg som del av satsingen på klimanøytrale bygg. Oslo kommune bruker støtteordningen fra Klima- og energifondet som et viktig virkemiddel for å effektivisere energibruk i byen, og vil forsterke samarbeidet med staten gjennom Enova for å få til en kraftfull og koordinert enøkinnsats. Midlene brukes til å stimulere gjennomføring av tiltak som reduserer klimagassutslippene fra bygg og anlegg i Oslo, samt tiltak som gir redusert og/eller mer effektiv energibruk.

Fig 2.8: Totale klimagass-utslipp i Oslo 1991–2011*

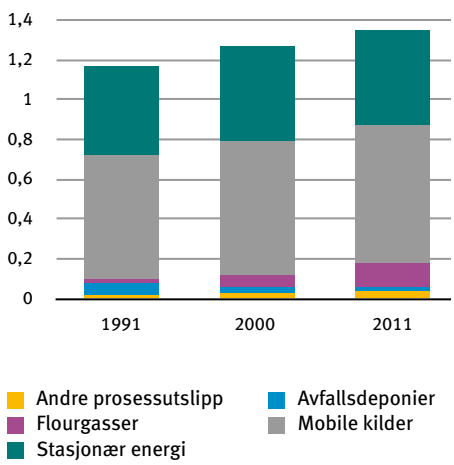

*(*mill.tonn CO2 ekvivalenter. 2011-tall er fremskrevet basert på 2009 tall)*

KILDE: BYRÅDSAVDELING FOR MILJØ OG SAMFERDSEL OG BYMILJØETATEN

MARKA FOR ALLE: Det skal legges til rette for at Marka kan møte ulike gruppers behov og ønsker for aktivitet utendørs.

[redacted]nne preg

[redacted]g kulturmiljø av [redacted]verdi. Samspillet [redacted] historiske byen, [redacted]e åsene, Marka, [redacted]n særpreg, attrak- [redacted]om. Bevaring og [redacted] preget i bygge- [redacted] i byutviklingen. Befolkningsveksten medfører økt bruk av byens grøntområder. Nye grønne områder må etableres og de eksisterende videreutvikles. Innbyggerne skal oppleve Oslo som en attraktiv by å bo i med gode, trygge og brukervennlige byrom. Byens befolkning skal ha god tilgang til grøntområder og muligheter for et mangfold av fysisk aktivitet og helsefremmende utfoldelse. Byen skal fremstå som ren og trivelig. Parker og grøntområder, veier, fortau og plasser skal holdes rene og i god stand. Oslo har et særdeles rikt og variert plante- og dyreliv som må forvaltes på en bærekraftig måte slik at viktige naturtyper og lokaliteter bevares og ikke blir forringet.

SATSINGER

Satsing 1

Oslos biologiske mangfold skal forvaltes på en bærekraftig måte og kulturlandskap og kulturminner skal sikres for ettertiden

Byens biologiske mangfold er avhengig av varierte og sammenhengende naturområder. Store trær og annen viktig vegetasjon søkes bevart i plan- og byggesaksbehandlingen samt supplert og reetablert ved behov. Gjenåpning av elve- og bekkestrekninger og kantsonevegetasjon langs elver har betydning for trivsel, det biologiske mangfold, forebyggende klimatiltak og overvannshåndtering. Oslos identitet som historisk by og hovedstad skal ligge til grunn for videre utvikling og foredling. Byens kulturmiljøer og enkeltobjekter samt kontakten med sjøen, byens silhuett, åsene og utsynsparkene skal sikres.

av r	Syklet i marka	Gått på ski i marka	Gått på fottur i marka
	24 %	39 %	63 %

Fig 2.9: Hvilke av de følgende aktiviteter har du utført i løpet av de siste 12 mnd?

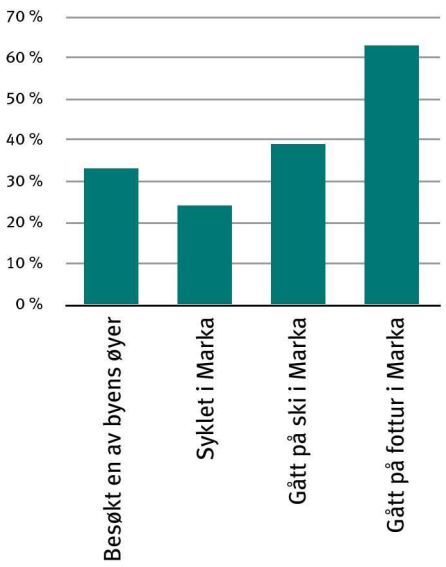

(TALLENE ER HENTET FRA TNS GALLUPS BRUKER UNDERSØKELSE FOR BYMILJØETATEN MARS 2013)

Satsing 2

Oslo skal verne om Marka

Formålet med markaloven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Dette innebærer at behov for utbyggingsarealer i Oslo skal dekkes innenfor dagens byggesone. Det skal legges til rette for at Marka kan møte ulike gruppers behov og ønsker for aktivitet utendørs. Tilgjengelighet til Marka skal bedres gjennom videreutvikling av gang-, sykkel- og turveinettet.

Satsing 3

Byens blågrønne struktur skal videreutvikles

Marka, strendene, kystlinjen, fjorden med øyene, parker, friluftsområder og vassdrag er sentrale i den blågrønne byen. Viktige tverrgående grøntdrag i byggesonen og grønne turveier gjennom byen fra fjorden til Marka skal opprettholdes. Det arbeides for å sikre og videreutvikle strategisk viktige grøntområder med betydning i en større sammenheng, som manglende lenker i turveinettet, områder med viktige naturverdier samt byggefrie belter langs vassdrag. I tillegg skal nye grøntområder ivaretas i forbindelse med større utbyggingsprosjekt. Det skal arbeides med å utvikle sammenhengende turveier langs elvene og sjøfronten. Befolkningsveksten medfører behov for å sikre nye områder til parker og friområder.

Satsing 4

Det skal være god tilgang til grøntområder og anlegg for idrett, rekreasjon og fysisk aktivitet

Byens befolkning skal ha god tilgang til grøntområder og muligheter for et mangfold av fysisk aktivitet. Befolkningsveksten medfører et økende behov for vedlikehold av eksisterende og utbygging av nye idrettsanlegg og bad, særlig rettet mot barn og unge. Det er igangsatt et prosjekt for utarbeidelse av en behovsplan for idretts- og friluftsanlegg, i tett samarbeid med Oslo idrettskrets og Oslo og Omland friluftsråd. Et godt innendørs badetilbud er et viktig folkehelsetiltak, og byrådet har lagt frem en strategi for å bedre bade- og svømmetilbudet i Oslo (bystyremelding 2/2013). Byrommene, friluftsområdene og idrettsanleggene skal være godt tilrettelagt for fysisk aktivitet og gi muligheter for helsefremmende utfoldelse. Det legges vekt på universell utforming. Grønnstrukturen i byggesonen skal dekke mange ulike funksjoner og skal være variert i innhold. Målet er at alle skal ha tilgang på grøntområder for lek, idrett, naturopplevelse og annen utendørs rekreasjon i rimelig gangavstand fra bolig. Økt bruk av parker, friområder og Marka stiller større krav til skjøtsel og vedlikehold.

Satsing 5

Innbyggerne skal sikres luft og vann av god kvalitet og stille områder

Støy er det miljøproblemet som berører flest mennesker i Oslo. Det er et mål å redusere antall støybelastede – og ivareta kartlagte stille – områder. Det er et mål at Oslo overholder gjeldende krav til luftkvalitet og langsiktig reduserer luftforurensningen. Akuttiltak i perioder med høy luftforurensning må vurderes. Piggdekkgebyret opprettholdes permanent. Vann er en viktig ressurs, og vannkvaliteten og sikkerheten ved vannleveransen er avhengig av god kvalitet på vannledningsnettet. Prosjektet Midgardsormen ferdigstilles i 2014 og innebærer en opprusting av avløpsnettet i indre by. Dette gir økt kapasitet på avløpssiden og hindrer at forurenset avløpsvann renner ut i Akerselva og fjorden, noe som gir betydelige miljøgevinster for byen. Videre arbeid med ny vannkilde for Oslo er høyt prioritert. Utredning i forbindelse med ny vannkilde for Oslo fortsetter. Oslo kommune vil fortsette å arbeide for å gjenåpne elve- og bekkestrekninger der dette er mulig. Som følge av befolkningsveksten og de forventede klimautfordringene har byrådet fremmet en langsiktig strategi for bedre overvannshåndtering i Oslo, herunder også bruk av grønne tak. Overvannsstrategien er en del av et større arbeid med en overordnet klimatilpasningsstrategi for Oslo.

FORTETTING: Utviklingen av Nydalen fra industriområde til fortettet bolig- og næringsområde følger ideen om å gi beboerne nærhet til jobb og studieområder.

Vekst gjennom kompakt byutvik- [redacted] rt fortetting

[redacted] ekst i Oslo med- [redacted] rent 100 000 nye [redacted] m² nye nærings- [redacted] I tillegg har kom- [redacted] behov på ca 2,5 [redacted] nfrastruktur frem [redacted] n skal være bære- [redacted] en gjennomtenkt byutviklingsstrategi som ser transport- og arealutviklingen i regionen i sammenheng. Samtidig må grøntarealer og behovet for sosial infrastruktur ivaretas. I senere år har over halvparten av boligbyggingen i Oslo skjedd i indre by. Næringsutviklingen har skjedd konsentrert, i stor grad i kollektivknutepunkter som Oslo S, Nydalen, Skøyen, Blindern-Gaustad, Bryn-Helsfyr og Økern. Dette bidrar til å sikre bærekraftige forbindelser til et regionalt arbeidsmarked. Oslo er et regionalt og nasjonalt transportnav. Byen har i det siste tiåret hatt klart lavere vekst i veitrafikken enn både Akershus og landsgjennomsnittet, mens kollektivtransporten har kunnet vise til en betydelig økt markedsandel. Vedlikeholdsetterslepet knyttet til den banebaserte infrastrukturen er imidlertid betydelig og det er avgjørende at skinnegang rustes opp for å unngå driftsforstyrrelser. Samtidig er kapasiteten i kollektivtilbudet høyt utnyttet i rushtiden, og det er behov for utvidelser for å kunne møte fremtidige transportbehov. Når byutviklingen har skjedd relativt kompakt, kan det knyttes til Oslos knutepunktsbaserte byutviklingsstrategi første gang nedfelt i Kommuneplan 2000. Slik byutvikling legger til rette for en energieffektiv by hvor bilbruk begrenses til fordel for kollektivtrafikk, gange og sykling.

SATSINGER

Satsing 1

Fortettingen skal primært skje i en rekkefølge innenfra og utover langs banenettet

Oslo kommune vil kanalisere en stor del av veksten til indre by og dens randsoner, der kollektivtilbudet er best. Det vil gi nye områder med økt tetthet, økt tilbud av kultur, handel, tjenester og mer attraktive by- og gaterom. Nærhet til jobb og fritidsaktiviteter gjør det mulig for flere å gå, sykle eller bruke kollektivtransport når de reiser, samtidig som det gjør byen mer attraktiv å bo i. Byutvikling i ytre by kanaliseres langs banenettet for å sikre bærekraftige transportformer. For å oppnå dette vil kommunen prioritere offentlig innsats i form av planarbeid og investeringer i en «innenfra og ut»-rekkefølge. Kommunen videreføre sin knutepunktsbaserte byutviklingsstrategi hvor areal- og transportplanlegging ses i sammenheng og har henblikk på regionale utviklingsstrategier. Oslo S skal videreutvikles som landets viktigste kollektivknutepunkt med høy arbeidsplasskonsentrasjon og enklere omstigningsmuligheter mellom de ulike kollektivtilbud.

Satsing 2

Utbygging av banenettet skal sikre nødvendig kapasitet og fremkommelighet og utløse potensial for ny og fremtidsrettet bolig- og næringsutvikling

I prioritering mellom nye banetiltak skal effekten vurderes i et byutviklingsperspektiv. Oslo kommune vil prioritere tiltak som bidrar til vesentlig byutvikling i form av økt bolig- og/eller næringsutviklingspotensial, økt fremkommelighet og økt kapasitet. Ulike tiltaks regionale effekter skal tas med i vurderingene og tiltak med gode regionale effekter prioriteres.

Satsing 3

Veksten i persontransport skal tas med kollektivtrafikk, sykling og gange

Det skal legges til rette for hyppigere avganger i kollektivtrafikken, sømløse overganger i knutepunkt og sikring av kollektivinfrastruktur i utviklings- og transformasjonsområder. Knutepunkt skal utvikles med høy arealutnyttelse og høy næringsandel. T-banen skal oppgraderes og tilbudet utvides. Dette forutsetter bygging av ny sentrumstunnel. Bygging av Lørenbanen startet opp i 2013 og vil være ferdig bygget i 2016. Fornebubane med tilknytning til Majorstuen er under planlegging. Fornying av trikkeparken og oppgradering av trikkenettet skal gjennomføres de nærmeste årene. Dette skal finansieres gjennom flere kilder. Oslopakke 3, som finansierer samferdselsinvesteringer og drift av kollektivtransporten i Oslo og Akershus frem til 2032 er viktigste finansieringskilde. Avtalen ble reforhandlet våren 2012 og gir rom for videre satsing på kollektivtrafikk. Supplerende finansiering vil komme fra statlige belønningsmidler og bymiljøavtale. Tilrettelegging for sykling skal skje gjennom utbygging av hovedsykkelveinettet og en utvidelse av bysykkelordningen. Arbeidet med en ny sykkelstrategi for Oslo startet i 2013 og sluttføres i 2014.

Satsing 4

Boligbyggingen må holde tritt med befolkningsveksten og i alle nye boligområder skal variasjon og kvalitet vektlegges

Oslo kommune skal svare på befolkningsveksten med å tilrettelegge for gode og fremtidsrettede boliger. Dette krever et samarbeid med utbyggere, hvor både utbyggingsbehovet og fellesskapets interesser ivaretas. Boligutvikling er et hensyn som særlig skal prioriteres i byutviklingen. Boligutbyggingen skal være variert og ha kvaliteter som oppleves som tilfredsstillende over tid og i ulike livsfaser. For at den økte fortettingen skal gi en gevinst for lokalmiljøene, må den kombineres med funksjonsblanding og opplevelsesmessig variasjon.

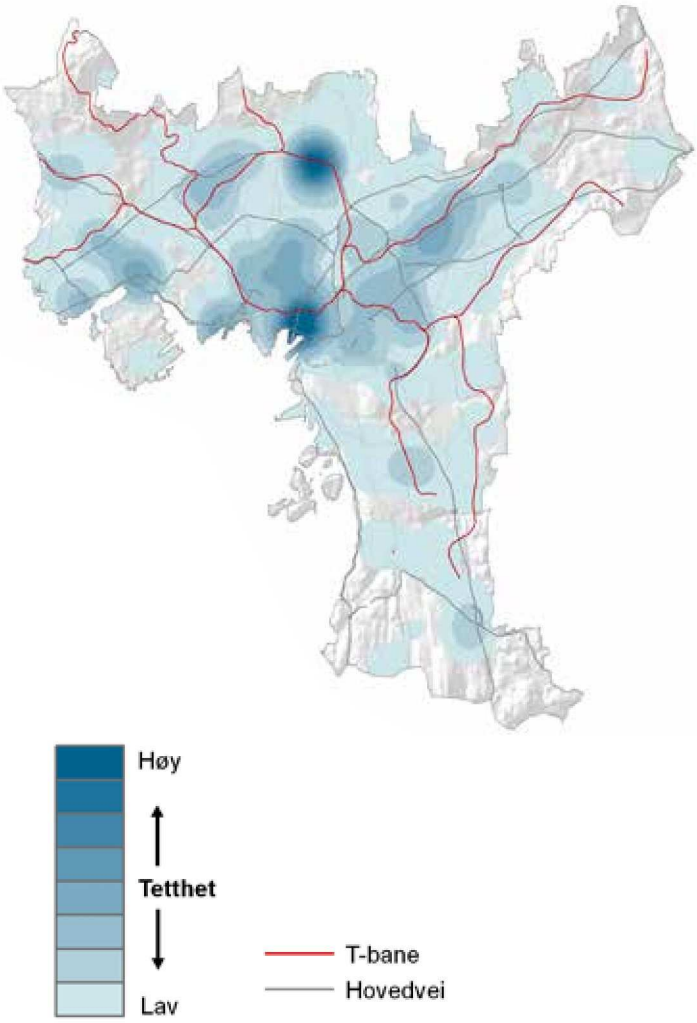

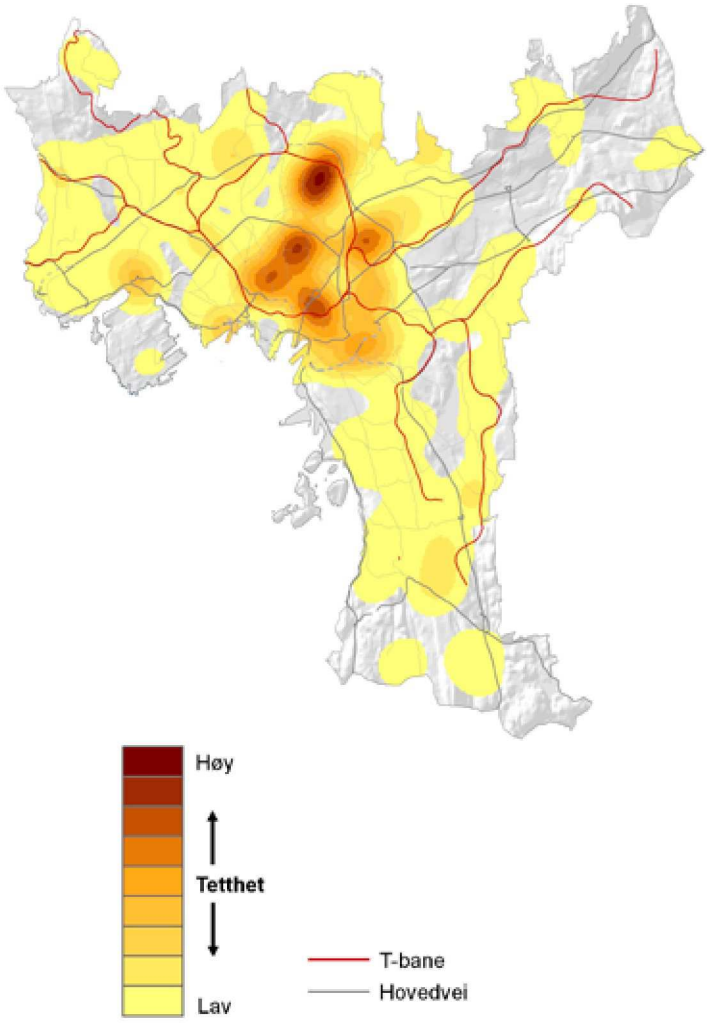

Næringsutbygging 2003–2012

Utbyggingsmønsteret skjer konsentrert og fordelt i forholdet mellom sentrum/sentrums randsone og øvrige utviklingsområder/knutepunkt. Tyngdepunktet ligger i sentrum og indre by (regionkjernen). Den høyeste tettheten i kvadratmeter næringsareal ligger i Sentrum og Nydalen. Generelt bygges det nær eksisterende infrastruktur, mye langs banenettet og noe langs hovedveinettet. Arealstrategien imøtekommer markedets preferanser (tilrettelegge for et bredt utvalg næringsarealer med hensyn til prisprofil, størrelse, sentralitet og funksjonalitet)

Boligbygging 2003–2012

Drøyt 50 % av boligbyggingen har funnet sted i indre by i perioden. Tyngdepunktet, både i antall boliger og i tetthet ligger i indre by øst og er utpreget banenært i sin lokalisering. Høyest boligbygging og høyest tetthet har det vært i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka og Sagene. Indre by dominansen og den sentrale utbyggingen vil trolig forsterke seg de kommende årene etter hvert som Fjordbyen og Ensjø med flere realiseres.

OL-landsby Økern. Illustrasjon for Oslo 2022, Snøhetta/COWI/MIR.

Søknad om OL i Oslo 2022

Bystyret behandlet 06.06.2012 byrådssak 65/12 Olympiske leker/Paralympics 2022 – Utarbeidelse av søknad, og fattet følgende vedtak:

1. Byrådet viderefører arbeidet med en søknad om Olympiske leker / Paralympics til Norge i 2022 i tråd med denne byrådssaken.
2. Bystyret forutsetter at søknadsarbeidet ut fra en helhetlig vurdering løses i fellesskap mellom idretten, staten og kommunen på en for alle parter tilfredsstillende måte og innen den frist IOC har satt.

For lekene i 2022 er følgende samfunnsmål foreslått:

«Gjennom OL og PL i Oslo i 2022 skal vi vise frem og løfte Norge som et unikt vinterland og Oslo som verdens vinterhovedstad. Lekene skal inspirere til økt varig aktivitet og deltakelse.»

De viktigste forutsetninger for utredningen av alternative konsepter har vært god etterbruk av bygningsmassen, klima- og miljøhensyn, og ikke minst at utviklingen av arealer og en bygningsmasse i den dimensjon det er behov for, skal gi en merverdi i et byutviklingsperspektiv.

For olympiske landsbyer og mediesenter er det utformet tre aktuelle konsepter i Oslo. Gjennomgående for alle de tre konseptene er at det er lagt vekt på å etablere gode byrom og sammenhengende grøntstrukturer hvor det er lagt til rette for myke trafikanter. Konseptene skiller seg ved ulik geografisk plassering og med hensyn til gjennomføringsrisiko.

I byrådssak 68/13 ble Kjelsrud- og Økernkonseptet videreført. Felles for begge konseptene er at den store bygningsmassen bestående av deltakerlandsbyen med 4 000 senger, medielandsbyen med 1 000 senger og mediesenteret på til sammen 73 000 kvm BTA er lokalisert i ett område som en del av et helhetlig grep for å prege området. Det er et behov for at utbygging av arealer skjer på en måte som understøtter god byutvikling i berørte områder. Slik sett er det viktig at tiltakene vurderes i sammenheng og legger til rette for miljøvennlige transportformer som gange, sykling og offentlig transport der eksisterende barrierer for slik mobilitet ønskes motvirket. Under bystyrets behandling av byrådssak 68/13 understreket flertallet at Kjelsrudkonseptet er det mest gunstige med tanke på byutvikling i Groruddalen, og at det må være prioritert konsept i det videre arbeidet.

Bystyret behandlet 05.06.2013 byrådssak 68/13 , og besluttet at Oslo skal sende søknad til staten om garanti for og tilskudd til OL og PL i 2022 med Oslo som vertsby. I byrådssaken er det redegjort for at det av fremdriftsmessige hensyn er nødvendig å påbegynne arbeidet med planprosessene allerede tidlig i andre halvår 2013. Avhengig av statens behandling av søknaden og senere beslutninger i kommunen vil arbeidet legge sterke føringer på byutviklingen i årene fremover.

I byrådssak 1/14 konkluderte byrådet med at Kjelsrudkonseptet beskrives som lokalisering av landsbyer og mediesenter i første søknad til IOC, men at det arbeides videre parallelt med Økernkonseptet hvis det viser seg at Kjelsrudkonseptet blir vanskelig å gjennomføre.

I forbindelse med forhandlingene med staten om finansiering av prosjektet har byrådet etter at byrådssaken ble fremmet mottatt tydelige tilbakemeldinger fra Kulturdepartementet angående finansiering av OL landsby (deltaker- og medielandsby og mediasenter). Her slås det fast at det vil være en forutsetning for statens eventuelle medvirkning at søker velger den løsningen for plassering av landsbyer og mediesenter som kvalitetssikrer mener både er rimeligst og minst risikofylt for OL-prosjektet. Byrådet har på bakgrunn av disse tilbakemeldingene valgt å peke på Økern som det området som skal beskrives som Oslos «Olympic Village» i første søknad som sendes IOC innen 14.03.2014.

Byrådet vil imidlertid fortsette planleggingen av Kjelsrud-området som alternativ plan med tanke på en endelig avklaring innen siste og endelige søknad som skal sendes IOC før 07.01.2015.

3. Byutviklingsstrategi

Byutviklingsstrategien inneholder overordnede strategier og utviklingsretninger for byutviklingen i tråd med kommuneplanens satsingsområder; Smart, trygg og grønn.

Den juridisk bindende arealdelen i kommuneplanens del 2 er basert på byutviklingsstrategien og skal sikre at overordnede strategier og utviklingsretninger blir ivaretatt i den videre plan- og byggesaksbehandling.

Arbeidet med byutviklingsstrategi og den juridiske arealdelen bygger også på det regionale plansamarbeidet om en regional areal- og transportplan for Oslo og Akershus. Planstrategien for det regionale plansamarbeidet ble godkjent av Miljøverndepartementet 23.08.2013. Planprosessene er koordinert på sentrale områder som målsettinger, vekstfordeling, tidsperspektiv, metodikk og transportanalyser.

Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, markaloven, Groruddalssatsingen og ulike kommunale føringer ligger også til grunn for arbeidet. For eksempel har Småhusplanen, Kommunedelplan for torg og møteplasser og Kommunedelplan Alna Miljøpark gitt premisser. *Revidert avtale Oslopakke 3* har vært retningsgivende for arbeidet med byutviklingsstrategien. Det samme gjelder Ruters strategiske kollektivplan K2012.

Byutviklingsstrategien skal bidra til at Oslo er en smartere, tryggere og grønnere by i 2030. Sterk forventet befolkningsvekst frem mot 2030 skaper både muligheter og utfordringer for fremtidig byutvikling. Veksten skal brukes aktivt for å videreutvikle og skape nye kvaliteter. Det må tilrettelegges for tilstrekkelig og gode boligarealer, samt næringsareal med differensierte kvaliteter knyttet til sentralitet, tilgjengelighet, grad av nærservice og andre egenskaper. I en regional sammenheng har Oslo kommune først og fremst en tilretteleggingsoppgave for næringer innen kontor, forretning, kultur, forskning og undervisning, helse og enkelte samferdselsfunksjoner.

Veksten er et tegn på at Oslo er en attraktiv og konkurransedyktig by. Det er derfor viktig å utarbeide et overordnet byplangrep som ivaretar og videreutvikler de bymessige, naturgitte og historiske kvaliteter Oslo har og som tilrettelegger for utvikling av arkitektoniske kvaliteter. Oslos bymangfold, med sin mosaikk av ulike områder og nabolag med forskjellig identitet og særpreg, skal styrkes. I et folkehelseperspektiv er det viktig at areal- og transportplanleggingen bidrar til å skape og opprettholde gode nærmiljøer med mulighet for aktivitet og rekreasjon gjennom å redusere lokal luftforurensning og støy, styrke den blågrønne strukturen og bidra til økt fysisk aktivitet.

Byutviklingsstrategien skal bidra til bærekraftig regional utvikling gjennom god samordnet areal- og transportplanlegging, slik at veksten kan tas gjennom kollektivtransporten og en økende andel gående og syklende. Samtidig er det viktig å styrke Osloregionens konkurransekraft gjennom å tilrettelegge for sentrale og tilgjengelige næringsareal og ivareta og videreutvikle potensielle næringsklynger.

For å sikre at byutviklingsstrategien gir god sammenheng med kommuneplanens overordnede visjon og mål, er kommuneplanens mål og satsinger omformet til ulike vurderingshensyn for byutviklingsstrategien. Tabell 3.1 viser sammenhengen mellom *vurderingshensyn* og samfunnsdelen for øvrig. Fra vurderingshensyn utledes både *generelle* føringer for all byutvikling og *spesifikke* føringer for valg av byplangrep, utviklingsretning og tyngdepunkt.

Fire av seks vurderingshensyn – «miljø og klima», «attraktivitet og kvalitet», «verdiskaping og konkurransekraft», samt «regionale sammenhenger» er basert på kvalitative mål. I tillegg kommer to gjennomføringsrelaterte vurderingshensyn. Det er *«infrastruktur – kollektivtrafikk og kommuneøkonomi»* som skal sikre en kommunaløkonomisk bærekraftig utvikling og «*gjennomføringsfaktorer»* som vurderer risikomomenter ved gjennomføring.

“DEN BLÅ-GRØNNE BYEN”

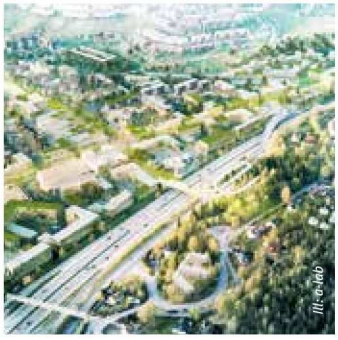

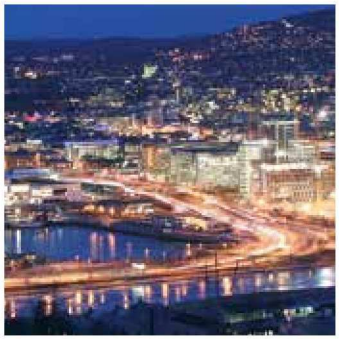

Foto: Rolf Sandnes, PBE Oslo kommune / Kollasje: Millimeterpress

Tab 3.1: Sammenheng mellom vurderingshensyn og overordende visjoner og mål.

Vurderings-hensyn	Satsingsområder i KP2013	Relevante mål fra samfunnsdelen	Generelle føringer for byutviklingen som følge av hensynet	Føringer for innsatsområder, utviklingsretning og byplangrep som følge av hensynet
Miljø og klima	Grønn by	Internasjonalt ledende miljøby Vekst gjennom kompakt byutvikling og banebasert fortetting Styrke Oslos blågrønne posisjon	Banebasert utvikling Særlig høy utnyttelse i indre by og dens randsone og kollektivknutepunkter Viktige naturverdier skal hensyntas og den blågrønne strukturen videreutvikles	Prioritering av: • Områder med stort potensial for fysisk tetthet og funksjonell variasjon • Områder med eksisterende eller potensielt god kollektivtilgjengelighet • Områder med god potensiell gang- og sykkeltilgjengelighet • Områder med potensial eller behov for utvikling av blågrønn struktur
Attraktivitet og kvalitet	Smart by Trygg by	En attraktiv by nasjonalt og internasjonalt Fremtidens oppgaver skal løses smartere Trygg, åpen og tilgjengelig by Alle skal ha mulighet for et godt og aktivt liv	Attraktivitet og kvalitet skal ivaretas og videreutvikles i hele byen	Prioritering av: • Områder med særlig potensial for nye bymessige eller blå-grønne attraksjoner • Områder med særlig potensial for variasjon i boligtyper • Områder med behov for nye attraksjoner
Verdiskaping og konkurransekraft	Smart by	En attraktiv by nasjonalt og internasjonalt Fremtidens oppgaver skal løses smartere	Det skal tilrettelegges for kvalitativt godt næringsareal, samt nok transport- og sosial infrastruktur for å unngå kapasitetsproblemer Fremme og tilrettelegge for miljø- og klimasmarte løsninger	Prioritering av: • Områder med særlig sentral og tilgjengelig beliggenhet ifht nasjonale, regionale og lokale knutepunkt • Områder med større identifisert næringsarealpotensial og variasjon i eksisterende næringsbebyggelse • Områder med potensial for kobling til eksisterende kompetansebasert næring og tilhørende servicefunksjoner
Regionale sammenhenger	Smart by Grønn by	En attraktiv by nasjonalt og internasjonalt Fremtidens oppgaver skal løses smartere Vekst gjennom kompakt byutvikling og banebasert fortetting	Byutviklingen må ses i sammenheng med fremtidig regional plan for Oslo og Akershus Regionale og internasjonale korridorer bør styrkes	Prioritering av: • Områder som har gode regionale kollektivforbindelser og god tilknytning til nasjonalt og regionalt viktig veinett • Områder som bidrar til en god sammenheng med utvikling i regionale nabolag og som bygger opp under en regional kollektiv- og knutepunktsbasert utvikling
Infrastruktur	Grønn by	Vekst gjennom kompakt byutvikling og banebasert fortetting	All byutvikling må skje innenfor rammen av en bærekraftig ressursbruk i kollektivtrafikkdrift og –investeringer Det må sikres tilstrekkelige arealer til nødvendig infrastruktur Klimatilpasningshensyn må ivaretas i et langsiktig perspektiv	Prioritering av: • Områder med ledig kapasitet på banegående kollektivtransport • Områder tilknyttet vedtatte infrastrukturtiltak • Områder med høyt arealpotensial ifht infrastrukturinvesteringer
Gjennomføring og risiko	Smart by	Fremtidens oppgaver skal løses smartere	I all områdeutvikling må gjennomføringsfaktorer vurderes i sammenheng med kvalitative mål, arealpotensial og kommunaløkonomi	Prioritering av: • Områder med oversiktelige grunneierforhold • Områder med endringsvillighet/pågående utvikling • Områder hvor tiltenkt utvikling er uproblematisk og alment ønsket.

Bjørvika, Foto: PBE Oslo kommune

Arealpotensial og behov

I planprogrammet vedtatt av bystyret 26.09.2012 er det angitt at kommuneplanen skal identifisere og tilrettelegge for 100 000 boliger og 5–6 000 000 m² næringsareal til 2030. Dette tilsvarer behovet som følger den ventede befolkningsveksten. Det er gjennomført en potensialberegning på bolig- og næringsareal, hvor sistnevnte også inkluderer sosial infrastruktur (skoler, barnehager med mer). Det er her identifisert et boligpotensial på i underkant av 150 000 boliger og anslagsvis potensial på 9 200 000 m² næringsareal. For utviklingsområder er det laget fordelingsbrøker mellom bolig og næring. Disse arealene vil som regel kreve ny gate- og byromsstruktur og erstattes av nybygging. Det er dette nye næringsarealet som til sammen utgjør rundt 9,2 millioner m².

Deler av boligpotensialet lar seg vanskelig realisere til 2030, blant annet på grunn av avhengighet av ny infrastruktur. Dette krever en rekkefølgeprioritering av områder med behov for ny infrastruktur. Ulike strategier viser et potensial mellom 100 000 og 120 000 boliger.

Figur 3.1 nedenfor presenterer det totale arealpotensialet organisert etter ulike arealkategorier og kobler kategoriene til grad av avhengighet til ny banebasert infrastruktur (økt avhengighet jo lengre mot høyre).

Grovt sett kan potensialet deles inn i to typer, avhengig av hvordan utbyggingen vil skje: 1) Den generelle, løpende fortettingen i indre og ytre by. Dette er en type fortetting som skjer kontinuerlig, uavhengig av større offentlige enkeltinvesteringer. I tabellen nedenfor er denne representert ved «Fortetting i småhusplanområder», «Generell stasjonsnær fortetting» og «Utviklingsområder i ytre by, uavhengig av nytt bane-nett». 2) Områder som betinger større grad av offentlig innsats. Dette er større områder med behov for ny baneinfrastruktur eller andre investeringer for at potensialet kan realiseres på en kvalitativt god måte. Det er tale om fem større områder: Indre by (inkludert Fjordbyen), Hovinbyen (Økern-Breivoll-Bryn-Bjerke), Vestkorridoren (Skøyen-Vækerø-Lysaker), Gjersrud-Stensrud og Groruddalen. Av arealpotensialet i Groruddalen har dalbunnen (Kjelsrud, Leirdal, Breivoll nord, Nyland og Stubberud) en andel på 10 000 boliger og 1 040 000 m² næring. Det er dalbunnen i Groruddalen som senere avgrenses som innsatsområde.

Potensialberegningene er basert på ulike metoder for de forskjellige arealkategoriene i figur 3.1. «Fortetting i småhusplanområder» er basert på antatt fortettingspotensial i henhold til Småhusplanen. «Generell stasjonsnær fortetting» innbefatter utbyggingspotensial innenfor en 500 meters radius fra alle banebaserte stasjoner i ytre by, utenom utviklingsområdene. Her er det gjort en teknisk beregning, hvor bruksareal per 01.01.2011 innenfor 500 meters sirklene økes med 10 prosent. Grøntareal, småhusplanarealer, arealer i Marka, sjøen og utenfor Oslos grenser er ikke medberegnet.

Kategoriene «Utviklingsområder i ytre by, uavhengig av nytt banenett», «XL-utnyttelse av områder tilknyttet indre by», samt utviklingsområdene Hovinbyen, Groruddalen og Vestkorridoren, er i hovedsak lavt utnyttede næringsområder i ytre by (unntatt XL-områdene, som også er boligområder), hvor det vurderes å være potensial for byutvikling. Sammenhengende områder på 50 dekar eller mer er tatt med.

I beregningen av potensial for disse områdene opereres det med områdeutnyttelse (prosent OU). Områdeutnyttelse er bruksareal (BRA) i prosent av områdeareal. Et område på 100 dekar vil ved 100 prosent områdeutnyttelse gi 100 000 m² bruksareal. I potensialberegningene er det deretter angitt en prosentbrøk mellom bolig og næring for dette bruksarealet. Til forskjell fra tomteutnyttelse inkluderer områdeutnyttelse også et antatt behov for areal til offentlige rom, gater, grønnstruktur med mer. Det vil kunne variere hvordan en velger å anvende området for å plassere bruksarealet. For eksempel kan halve arealet reguleres til andre formål enn bebyggelse. Da må man utnytte de resterende 50 prosent av flatearealet med 200 prosent for å nå 100 prosent. Det er benyttet en gjennomsnittlig utnyttelse på 100 prosent for utviklingsområdene i ytre by generelt og 125 prosent utnyttelse for utviklingsområder med knutepunkt, samt XL-områdene.

For «Indre by inkludert Fjordbyen» er potensialet

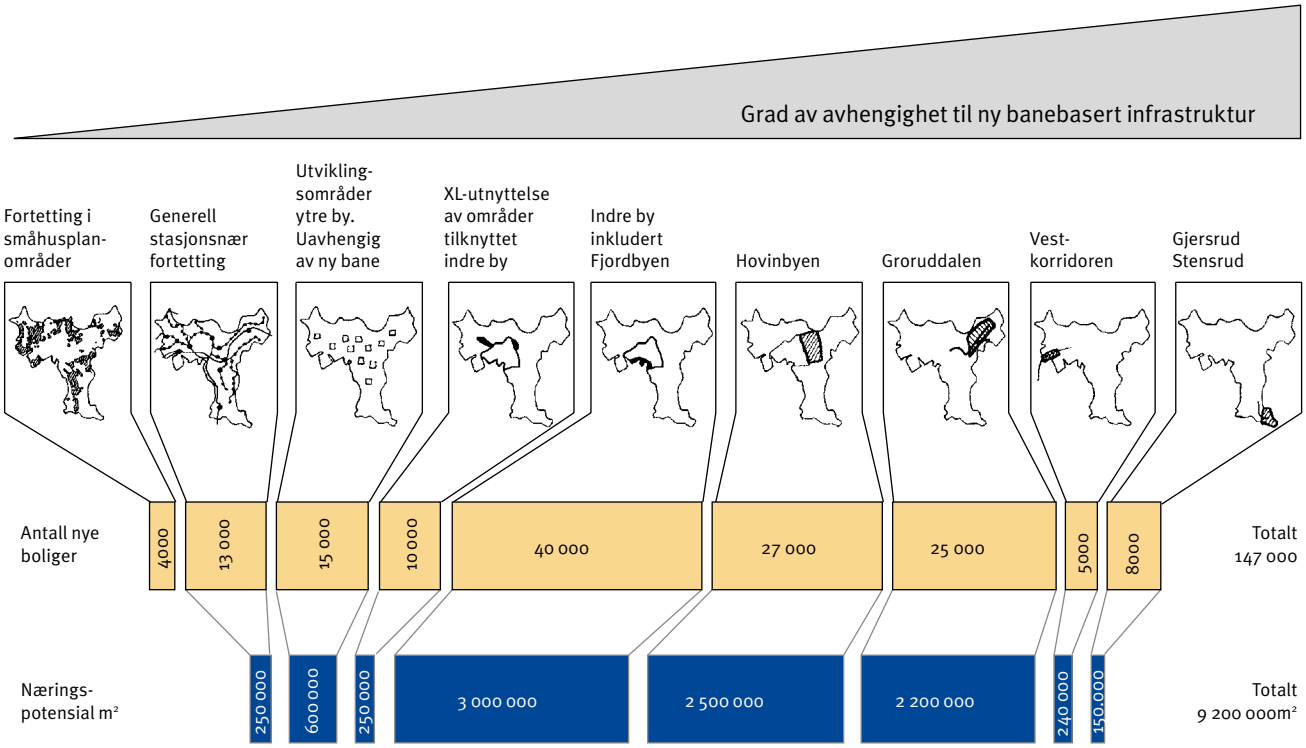

Fig 3.1: Totalt bolig- og næringspotensial og grad av avhengighet til ny banebasert infrastruktur

delvis basert på foreliggende plan- og byggesaksportefølje og delvis en teoretisk-teknisk beregning ut fra ulike parametre. Potensialtallene for Gjersrud-Stensrud er basert på det pågående planarbeidet i området.

Oslo kommune har gjennomført et arealbehovsprosjekt som angir kommunens eget arealbehov fremover. Dette gjelder for eksempel sosial infrastruktur, kollektivtransport, idrettsanlegg og renovasjon. I en vekstpreget byutvikling er det viktig å tilrettelegge for både fleksibilitet og forutsigbarhet i møte med byens dynamikk, samtidig som arealbehov sikres på en hensiktsmessig måte. Den konkrete håndteringen av arealbehovet beskrives i den juridiske arealdelen.

Alternative plangrep innenfor rammen av en banebasert strategi

Videreføring av banebasert strategi – to alternative rekkefølgeprioriteringer

To mulige byplangrep er utviklet for å drøfte mulige retninger for fremtidig byutvikling. Disse kan karakteriseres som «innenfra og ut» og «desentralisert utbygging». Hovedprinsippet i «innenfra og ut» er å bruke veksten til å utvide den tette byen i vest, nord og øst. Dette kan karakteriseres som en utvidelse av «indre by» til dens nåværende randsoner. Hovedintensjonen er å skape nye bymessige kvaliteter, samt sikre bærekraft gjennom å utvikle byen over korte avstander som muliggjør gange og sykling. «Desentralisert utbygging» sprer utbygging på større områder, følgelig med en lavere tetthet i indre by og dens randsoner. Alternativet muliggjør større variasjon i utbyggingen og fordeler innsatsen ytterligere utover hele byen.

Fig 3.2: llustrasjon av mulige byplangrep 2030

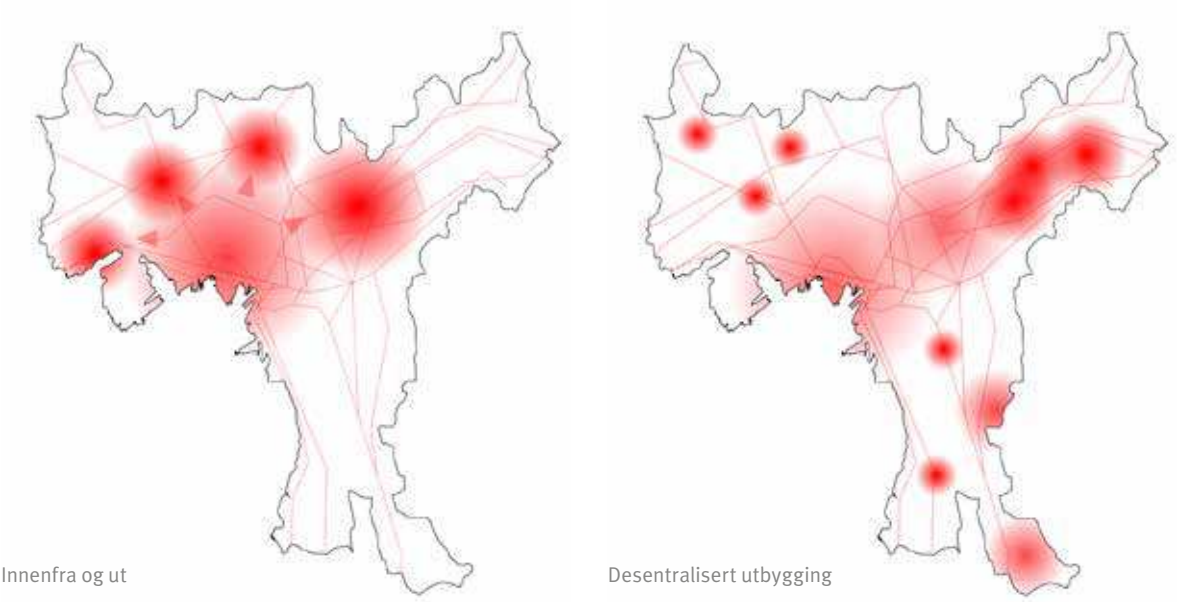

Innenfra og ut

Desentralisert utbygging

Uavhengig av disse to alternative grepene, ligger imidlertid noen felles forutsetninger til grunn for byutviklingsstrategien mot 2030: Oslo kommune viderefører en knutepunkt- og banebasert utviklingsstrategi. Dette medfører at utvikling i hovedsak skal skje langs banenettet, i knutepunkt og stasjonsnære områder. Regionale kollektivknutepunkt er områder der flere banelinjer kobles sammen og det ligger til rette for en bymessig utvikling med høy arealmessig utnyttelse. Å utnytte infrastrukturen på denne måten legger til rette for en høy kollektivandel og bidrar dermed til en klimavennlig byutvikling. Knutepunkt er attraktive lokaliseringspunkter for kunnskapsbaserte bedrifter fordi de gir lettere tilgang til kompetansebasert arbeidskraft fra hele regionen. Også av denne grunn er knutepunktutvikling særlig bærekraftig fordi arbeidsreiser over kommunegrensene kan skje via kollektivtransport. Det er derfor viktig både av hensyn til bærekraft og konkurransedyktighet at det tilrettelegges for utvikling av arbeidsplassintensiv næringsvirksomhet sentralt i knutepunktene. Fortetting i stasjonsnære områder er fortetting i områder knyttet til banenettets stasjoner. Dette gjelder områder som har potensial for betydelig utbygging med hovedvekt på bolig. I all hovedsak er dette knyttet til eksisterende banenett for å utnytte kapasiteten, den gode tilgjengeligheten og det miljøvennlige tilbudet skinnegående transport gir.

I begge alternative byutviklingsgrep legges det til grunn en generell, løpende fortetting i indre og ytre by. Dette gjelder blant annet generell fortetting i småhusområder og fortetting i utviklingsområder uten nye banebehov. I tillegg til å være et premiss for å oppnå tilstrekkelig boligforsyning, vil dette kunne bidra til en jevn fordeling av vekstgoder i hele byen, samt ruste opp og styrke mangfoldet av ulike byområder i Oslo – når utviklingen skjer gjennomtenkt og med vektlegging av kvalitet. Denne fortettingen kan tas uten etablering av ny infrastruktur.

Utover dette består byutviklingsstrategien av en rekkefølgeprioritering av noen større utviklingsområder. De to alternative byplangrepene viser alternative rekkefølgeprioriteringer av disse områdene, som har vesentlig potensial, men som betinger offentlig innsats i form av blant annet infrastrukturtiltak:

Hovinbyen

Hovinbyen er området mellom indre by i vest, Groruddalen i øst, Trondheimsveien i nord og til og med Bryn i syd. Områdets potensial vil kunne utløses fullt ut ved valg av et innenfra og utgrep, mens bare delvis i en desentralisert utbygging. Området er sammensatt av delområder med ulik karakter, ulik grad av utvikling og ulike utfordringer. Samtidig har området et av de høyeste nærings- og boligarealpotensialene, ligger strategisk til i randsonen til nåværende indre by og har flere regionale knutepunkter. Områdets nærhet til indre by er et godt utgangspunkt for en videreføring av den allsidige og tette byen inn i området. Utviklingen av området skjer allerede, men full realisering av potensial, både kvalitativt og kvantitativt, betinger banebasert infrastruktur til Breivoll. Det foreslås å først bygge togstasjon på Hovedbanen. Dette skaper mulighet for tidlig utvikling av området og kan bidra til økt

Utsnitt fra Hovinbyen

frekvens på Hovedbanen, noe som også vil styrke Grorud og Bryn stasjon. Det er også viktig med T-baneforbindelse mellom Økern og Breivoll (inkludert stopp ved Ulven) for å binde sammen Hovinbyen, slik at reell miljø- og klimavennlig byutvikling kan etableres. Kombinert tog- og T-banestasjon på Breivoll vil dessuten styrke Hovinbyens kobling mot de regionale korridorene, øke Økern og Breivolls regionale betydning og skape et sterkt regionalt næringsknutepunkt som tilrettelegger for økt verdiskaping og konkurransekraft.

Vestkorridoren

Området følger Drammensbanen og E18 fra Skøyen via Vækerø til Lysaker ved kommunegrensen. Fysisk er korridoren preget av å være innfartsåre til Oslo fra vest. Funksjonelt er området sammensatt, men næringsfunksjoner dominerer. Området har svært god regional tilgjengelighet og er viktig i et næringsutviklingsperspektiv. Fornebubane og lokkløsninger på E18 er miljøvennlige tiltak som også kan utløse et større bolig- og næringspotensial i området. Fornebubanen vil styrke sammenhengen mellom Fornebu, Skøyen, Majorstuen og Oslo sentrum. Ved forlengelse av Furuset-banen mot Ahus, knyttes vest- og nordøstkorridoren sammen på en bedre måte enn i dag. Skøyen og Lysaker vil styrkes som markante og attraktive knutepunkter. Dette taler for bymessig utvikling, med høy tetthet og flerfunksjonalitet.

Utsnitt fra Vestkorridoren

Gjersrud-Stensrud

Gjersrud-Stensrud ligger lengst syd i Oslo ved kommunegrensen mot Ski. Området er det siste sammenhengende ubebygde området i byggesonen. Området har vesentlige natur- og landskapskvaliteter og kan bli et attraktivt og variert boligområde ved en utvikling som også vektlegger funksjonsblanding og rekreative tilbud. En utbygging vil kreve etablering av ny infrastruktur, deriblant kollektivinfrastruktur som knytter området til Oslo sentrum, resten av byen og regionale nabolag. I første omgang kan en viss utvikling skje basert på buss. Forlengelse av Mortensrudbanen er et premiss for full utvikling av området. Utbygging av området er et eksempel på et desentralisert grep.

Utsnitt fra Gjersrud-Stensrud

Indre by inkludert Fjordbyen

De største utviklingsområdene har i de senere årene vært i Fjordbyen, hvor nå Filipstad står for tur. Indre by har vært et populært område både for bolig- og næringsutvikling. Det spiller også en svært viktig rolle regionalt og nasjonalt, gjennom sine hovedstadsfunksjoner, landets største kollektivknutepunkt og som landets viktigste næringsutviklingsmotor. Det er behov for å revitalisere Kvadraturen som et flerfunksjonelt attraktivt byområde. Den sterke forventede befolkningsveksten gir behov for styrking av klimavennlig infrastruktur. Dette gjelder blant annet ny bussterminal på Oslo S som et attraktivt og funksjonelt byttepunkt

Utsnitt fra Indre by

for alle kollektivreisende, samt sentrumstunneler for både T-bane og jernbane. Ny fjordtrikk gir banebasert betjening av Fjordbyen, mens lokk/tunnel ved E18 Filipstad utløser større potensial for boligbygging i området.

Dalbunnen Groruddalen

Dalbunnen er avgrenset som de nordligste deler av Breivoll, Stubberud, Nyland, Kjelsrud og Leirdal. Området fremstår som et potensielt transformasjonsområde med store arealpotensial for både attraktiv bolig- og næringsutvikling. Området er svært tilgjengelig fra Oslo sentrum og Romerike/Gardermoen og vil derfor også ved transformasjon være et viktig næringsområde. Større transformasjon vil være avhengig av klimavennlig infrastruktur som ny T-bane fra Breivoll til Furuset. Det pågår nå en utvikling i retning transformasjon, for eksempel på Kjelsrud, som gjør det nødvendig å starte planlegging av banen. Området har en viktig regional og nasjonal betydning som næringsområde, gjennom Alnabruterminalen, transportnettet og vekstområdene i nordøstkorridoren fra Lørenskog via Gardermoen til Hamar. En tidlig utbygging av området er et desentralisert grep.

Utsnitt fra dalbunnen Groruddalen

Infrastrukturtiltak for øvrig

Nedenfor gis en presentasjon av infrastrukturtiltak som inngår i byutviklingsstrategien, men som ikke er direkte knyttet til disse områdene. Dette er derfor infrastrukturtiltak som kommer uavhengig av utbyggingsrekkefølge.

Nye sentrumstunneler for T-bane og jernbane vil gi en nødvendig avlastning av eksisterende tunneler og vil dermed også kunne medføre økt frekvens. Dette er tiltak som ikke direkte utløser arealpotensial, men som gir økt kapasitet i banenettet. Denne økte kapasiteten er Oslo og regionen helt avhengig av for å kunne nå målet om å ta veksten i persontransporten med kollektivtransport, sykkel og gange. Forlengelse av T-bane fra Furuset til Ahus gir regional sammenbinding og mulig miljøgevinst. Gjennomgående bussfelt i korridorene og ringene skal sikre et bedre tilbud på steder som ikke betjenes av bane. Ny bussterminal på Oslo S øker kapasitet og styrker knutepunktet. Nye veitunneler på Røa og Manglerud er markert i strategisk kart. Sistnevnte utløser byutviklingspotensial på Ryen, begge tiltakene har kapasitets- og miljøgevinster. Langs E6 Groruddalen, for eksempel ved Furuset, vil også kortere eller lengre lokk være viktige for byutvikling, i tillegg til at det demper barrierer og har miljøfordeler. Jernbaneverket planlegger ny godsforbindelse fra Østfoldbanen og Follobanen til Alnabru. Godsforbindelsen er etablert som et selvstendig prosjekt. På det strategiske kartet vises KVU-alternativ 1C og 3E.

Drøfting av byplangrepene opp mot ulike vurderingshensyn

Av disse større innsatsområdene vil et innenfra og utgrep bestå av en satsning med høy utnyttelse i Hovinbyen, Vestkorridoren og indre by, mens et desentralisert grep har lavere utnyttelse i disse områdene, samtidig som det satses på Gjersrud-Stensrud og Groruddalens dalbunn. Nedenfor drøftes grepene opp mot de vurderingshensyn som tidligere er angitt.

Miljø og klima: «Innenfra og ut» skaper en utvidelse av den tette, allsidige byen. Dette øker potensialet for gange, sykling og effektiv kollektivtransport. Påkoblingen til indre by i «innenfra og ut» muliggjør lettere funksjonell tetthet og variasjon. Det gir økt aksept for større fysisk tetthet. Det er viktig å utforme ny bebyggelse slik at fortetting ikke medfører økte støy- og luftforurensingsbelastninger. «Desentralisert utbygging» medfører relativt større avstander.

Attraktivitet og kvalitet: Å koble seg på eksisterende indre by gir økte forutsetninger for bymessige kvaliteer, noe som er til fordel for «innenfra og ut». «Desentralisert utbygging» kan på sin side ha større fortrinn på mulighet for variasjon i boligtypologi og fordeling av attraksjoner, mens begge har interne variasjoner på blågrønt potensial.

Verdiskaping og konkurransekraft: Også her kan det ligge en særlig styrke i «innenfra og ut», ved at det muliggjør utviklingen av nye attraktive byområder i forlengelse av eksisterende indre by, noe som etterspørres av mennesker innen kunnskapsbaserte næringer. Dessuten legges tyngdepunktet i områder med eksisterende kompetansebasert næring og i områder med god sentralitet og tilgjengelighet. Dette styrker muligheten for å tiltrekke ny kunnskapsintensiv næring. Imidlertid muliggjør «desentralisert utbygging» store arealer til utvikling av nye næringer i den strategisk viktige nordøstkorridoren.

Regionale sammenhenger*:* De viktigste regionale knutepunktene ligger innenfor satsningsområdene i «innenfra og ut». Dermed scorer alternativet også godt i forhold til regionale sammenhenger. «Desentralisert utbygging» kan særlig skape sammenhenger i nordøstkorridoren, men styrker i mindre grad de vestlige knutepunktene og utnytter ikke godt nok knutepunktene i Hovinbyen. Sett i lys av det regionale plansamarbeidets utredningsarbeid samsvarer Oslo kommunes «innenfra og ut»-grep med «innenfra og ut»-alternativet i det regionale arbeidet. I dette regionale alternativet håndteres veksten gjennom konsentrasjon i Oslo og noen få byer i Akershus, samt utvikling av et sammenhengende bybånd med henvendelse mot både urbane kjerner i Akershus og det sentrale Oslo. Grepet underbygger et regionalt kollektivtransportsystem med gode forbindelser mellom kjernene og lokale nettverk inn mot og i kjernene.

«Desentralisert utbygging» samsvarer med det regionale planarbeidets alternativ «Fortetting i mange knutepunkter», hvor det regionale alternativet for Oslo medfører en satsing på større utviklingsområder i ytre by. Tilsvarende er veksten fordelt konsentrert, men desentralisert, i Akershus. Regionsalternativet medfører et noe mindre effektivt kollektivtransportsystem og mindre muligheter for «motstrøms» reisestrømmer til andre regionale kjerner enn Oslo. Det totale bildet vil derfor medføre økt press på Oslo sentrum. I et slikt bilde er det hensiktsmessig at Oslo styrker de kollektivbaserte regionale knutepunktene og velger en innenfra og ut-strategi for egen utvikling.

Infrastruktur: «Innenfra og ut» utløser mindre investeringsbehov enn «desentralisert utbygging». Sistnevnte vil trenge alle investeringene som «innenfra og ut», men også T-bane fra Breivoll til Furuset og Mortensrud til Gjersrud-Stensrud i tillegg. Begge følger for øvrig vurderingshensynets prinsipper. «Desentralisert utbygging» utnytter dog ikke investeringene like godt.

Gjennomførings- og risikoforhold: Her er det stor variasjon innenfor begge alternativene. Erfaringsmessig vil det være større interesse rundt områder jo mer sentrale de er, samtidig som dette også som regel øker kompleksiteten. «Innenfra og ut» ferdigutvikler i større grad områder nær indre by, fremfor å bygge ut stykkevis flere steder over hele byen. Dette øker samfunns- og kommunaløkonomisk robusthet, mens «desentralisert utbygging»på sin side kan, ved markedsinteresse, spre risiko gjennom samtidig satsning flere steder.

Strategi 2030: Banebasert utvikling – satsing innenfra og ut

Byutviklingsgrepet «innenfra og ut» kommer bedre ut enn «desentralisert utbygging», når de drøftes opp mot vurderingshensynene. I den valgte strategien har derfor byrådet i all hovedsak vektlagt en innenfra og ut-tilnærming. Konkret innebærer dette en vektlegging av innsatsområdene Indre by inkludert Fjordbyen, Vestkorridoren og Hovinbyen (inkludert Breivoll). Et hovedformål er å realisere nye områder med indre bykarakter. Det vil si byområder preget av fysisk tetthet, funksjonell variasjon og mer finmaskede gatenett og byrom. Dette ivaretar særlig mål knyttet til bærekraft, bymessige kvaliteter og attraktivitet, samt verdiskaping og konkurransekraft. Det forutsetter imidlertid høy kvalitet ved gjennomføring. Samtidig ligger det fortsatt til grunn en løpende generell fortetting i hele byen, basert på en knutepunkt- og banebasert utvikling. Dette gjelder for eksempel fortetting i småhusplanområder og utviklingsområder i ytre by utover innsatsområdene.

Strategikartet for 2030 viser de ulike elementene i byutviklingsstrategien. Både i strategikartet og i den juridiske arealdelen anvendes fire ulike kategorier der det særlig legges til rette for vekst med angivelse av ønsket utvikling.

Utviklingsområder innbefatter både det som vanligvis defineres som transformasjons- og utviklingsområder. Med transformasjonsområder menes områder som behøver ny gate- og byromsstruktur, mens utviklingsområder bygger på og videreutvikler eksisterende gate- og byromsstrukturer. Det er i det strategiske kartet skilt mellom utviklingsområder i indre by og utviklingsområder i ytre by. I den juridiske arealdelen skilles det mellom transformasjons- og utviklingsområder i indre by. I ytre by er bestemmelsene for transformasjons- og utviklingsområder like, derfor benevnes alt som utviklingsområder i ytre by også i den juridiske arealdelen.

Kollektivknutepunkt defineres i kommuneplanen som områder med potensial for bymessig utvikling og kobling av to eller flere banebaserte linjer, hvorav minst en med regional funksjon. Prioriterte stasjonsnære områder er områder med T-banelinje, busslinje og senterfunksjon, samt arealpotensial.

Den valgte byutviklingsstrategien mot 2030 bygger i hovedsak videre på strategien i Kommuneplan 2008 med en planhorisont mot 2025. I Kommuneplan 2008 er Lysaker, Skøyen, Majorstuen, Storo, Økern, Helsfyr, Bryn, Breivoll, Grorud stasjon og Hauketo markert på strategikartet som knutepunkt for egnet bymessig fortetting med blandet arealbruk. I den nye byutviklingsstrategien er disse knutepunktene supplert med Nydalen, Furuset og Ryen. På strategikartet i Kommuneplan 2008 er 23 stasjonsnære områder langs banenettet utpekt som egnede for bymessig fortetting med vekt på bolig. Fortettingen av disse stedene, som for eksempel Vinderen og Røa, har vært vellykket. I kommuneplanarbeidet fremmes forslag til nye fortettingsområder rundt stasjoner langs T-bane nettet (jf. bystyrets vedtak av 12.06.2013, sak 238 pkt. 2). Områdene langs banenettet er gjennomgått på nytt og det er funnet frem til ytterligere 13 steder langs det eksisterende banenettet der bymessig fortetting i større eller mindre grad kan være egnet. Dette gjelder blant annet Smestad, Ullevål, Tåsen og Rommen. Frøen inngår ikke, da denne stasjonen sammen med Steinerud foreslås erstattet med en ny Diakonhjemmet stasjon. Ikke alle steder med T-banetilknytning egner seg for bymessig fortetting. Ullevål og Tåsen egner seg for fortetting da disse stedene både har T-banelinje, busslinjer samt senterfunksjoner. Østhorn er et eksempel på et sted som ikke er egnet da det kun har T-banetilknytning og ingen senterdannelse. I tillegg til steder langs eksisterende banenett, viser strategikartet mot 2030 tre steder som vil være egnet for bymessig fortetting når nye T-banelinjer etableres. Disse er Løren, Vækerø og Ulven.

I tabell 3.2 er alle utviklingsområder, kollektivknutepunkt og stasjonsnære områder listet opp, med beskrivelse av ønsket utvikling innenfor de ulike kategoriene.

Tab 3.2: Områder i strategikart 2030 sortert etter fortettingskategori

FORTETTINGSKATEGORI	KOMMENTAR	OMRÅDER SOM INNGÅR I KATEGORIEN Områder markert med * overlapper ulike kategorier
Kollektivknutepunkt for bymessig utvikling	Knutepunkt avgrenses til områder med potensial for bymessig utvikling; kobling av to eller flere banebaserte linjer, hvorav en med regional funksjon. Det ønskes høy utnyttelse. Knutepunktene markeres på juridisk arealkart og avgrenses gjennom påfølgende planarbeid. Ved knutepunktutvikling skal det tilrettelegges for arbeidsplassintensiv næringsutvikling.	Lysaker, Skøyen*, Majorstuen, Nydalen, Storo*, Økern*, Breivoll*, Helsfyr, Bryn, Furuset*, Grorud stasjon*, Hauketo* og Ryen*
Prioriterte stasjonsnære områder	Ved stasjonsnære områder langs banenettet som er egnet for stedsutvikling med et betydelig antall boliger skal høyere arealutnyttelse vurderes. Strategikartet viser prioriterte områder, valgt ut på bakgrunn av potensial og rolle.	Røa, Hovseter, Vækerø*, Slemdal, Vinderen, Smestad*, Diakonhjemmet*, Åsjordet, Ullevål, Tåsen, Løren*, Ensjø*, Manglerud*, Oppsal, Holtet, Sæter, Karlsrud*, Lambertseter, Bogerud, Skullerud*, Mortensrud*, Rosenholm*, Holmlia, Tveita*, Haugerud, Trosterud, Linderud, Vollebekk*, Rødtvedt*, Ammerud, Grorud senter*, Rommen, Stovner*, Romsås*
Utviklingsområder i ytre by	Innenfor avgrensningen av det enkelte utviklingsområde foreslås blant annet høy utnyttelse, høy bymessig/arkitektonisk kvalitet, variert arealbruk, utadrettede funksjoner i 1. etg i sentrale gater, grønnstruktur, gode gate- og byrom, integrering av viktige eksisterende stedskvaliteter, god tilgjengelighet, og tilfredsstillende skjerming mot luft- og støyforurensning. I den juridisk bindende arealdelen foreslås krav om felles planlegging	Lilleaker, Skøyen stasjon,* Skøyen nord, Vækerø*, Sogn, Gaustadbekkdalen, Diakonhjemmet*, Smestad*, Frysja, Veitvet, Rødtvet*, Grorud senter*, Grorud stasjon* (påbegynnes), Tveita*, Furuset*, Kjelsrud (påbegynnes), Stubberud (påbegynnes), Aker sykehus, Hasle/Løren*, Økern*, Ulven, Valle/Hovin, Bryn*, Ensjø*, Breivoll vest*, Breivoll Øst*, Vollebekk*, Romsås*, Stovner*, Lambertseter/Karlsrud*, Rosenholm*, Ryen/ Manglerud* (påbegynnes), Skullerud*, Hauketo*, Mortensrud, Gjersrud-Stensrud (påbegynnes), Nedre Rommen (påbegynnes)
Utviklingsområder i indre by	I juridisk bindende arealdel er Fjordbyen og Nydalen markert som transformasjonsområder. Her vil utnyttelse avklares i påfølgende reguleringsprosesser. Områdene som er markert som utviklingsområder i indre by i juridisk arealkart skal vurderes med høy tetthet og sikres høy bymessig/arkitektonisk kvalitet, grønnstruktur og gode gate- og byrom. Områdene skal videreføre omkringliggende nettverk av offentlige rom og forbindelser.	Fjordbyen, Nydalen (T-områder i juridisk kart). Se for øvrig strategisk og juridisk arealkart

Det legges til grunn en områdeutnyttelse på 125 prosent i kollektivknutepunkter og områder i tilknytning til indre by, mens det for øvrige områder legges til grunn en områdeutnyttelse på 100 prosent. Nedenfor vises to bilder som illustrerer disse to utnyttelsesgradene. Bildene er fra Majorstuen og Grünerløkka. Illustrasjonene viser at både områdeutnyttelse på 100 prosent og 125 prosent muliggjør bymessige kvaliteter.

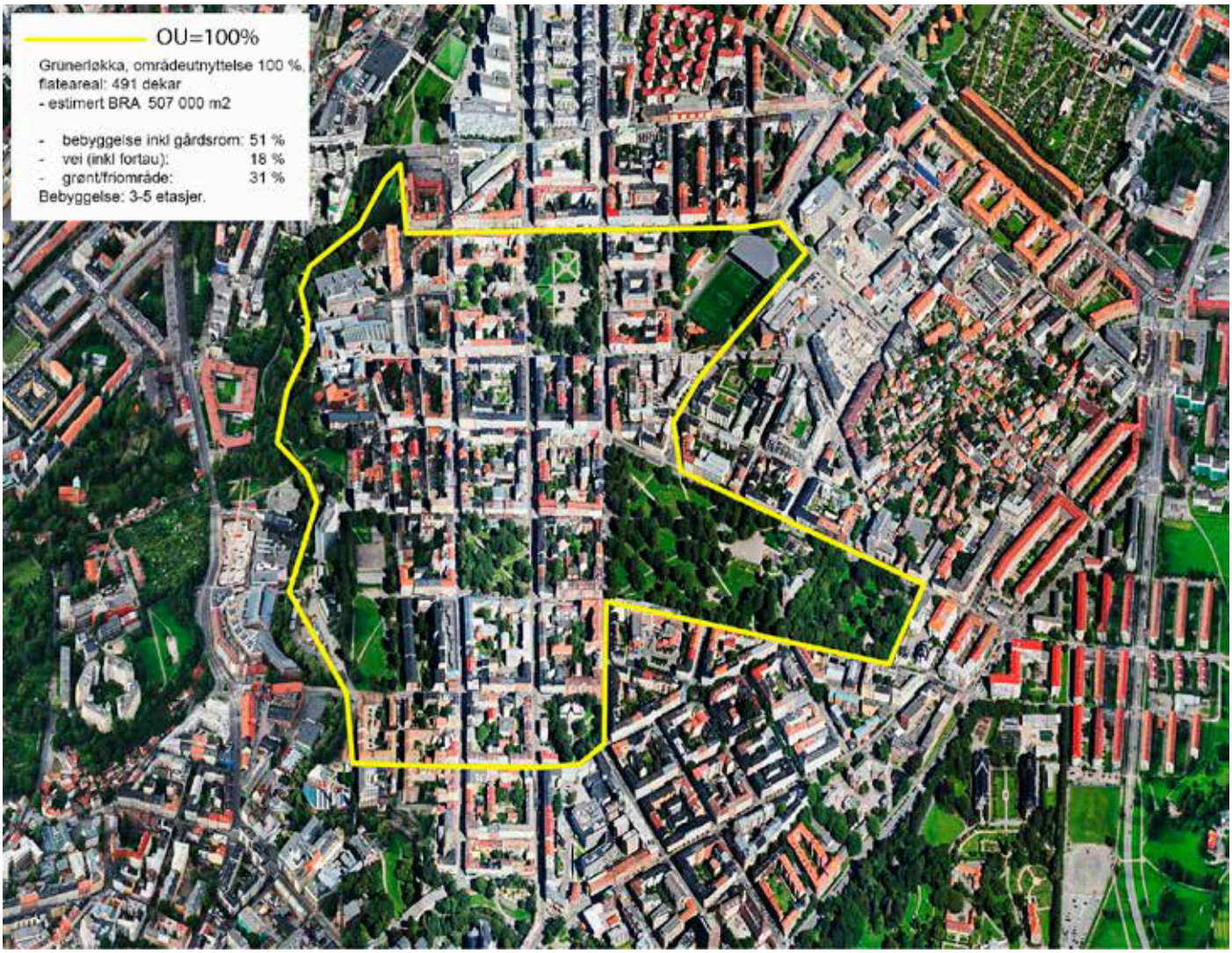

Fig 3.3: 100 prosent og 125 prosent OU med utgangspunkt i hhv. Grünerløkka (over) og Majorstuen (til høyre)

Byplangrepet muliggjør bygging av i overkant 120 000 boliger og ca 7,8 millioner m² næringsareal frem mot 2030. Boligtallet ligger over 100 000, men med tanke på mulige usikkerheter, er dette ikke en større buffer enn hva som er nødvendig for å realisere en tilstrekkelig boligforsyning. Tabellen under viser fordelingen av potensialet på ulike områder i byen, samt nødvendige infrastrukturinvesteringer.

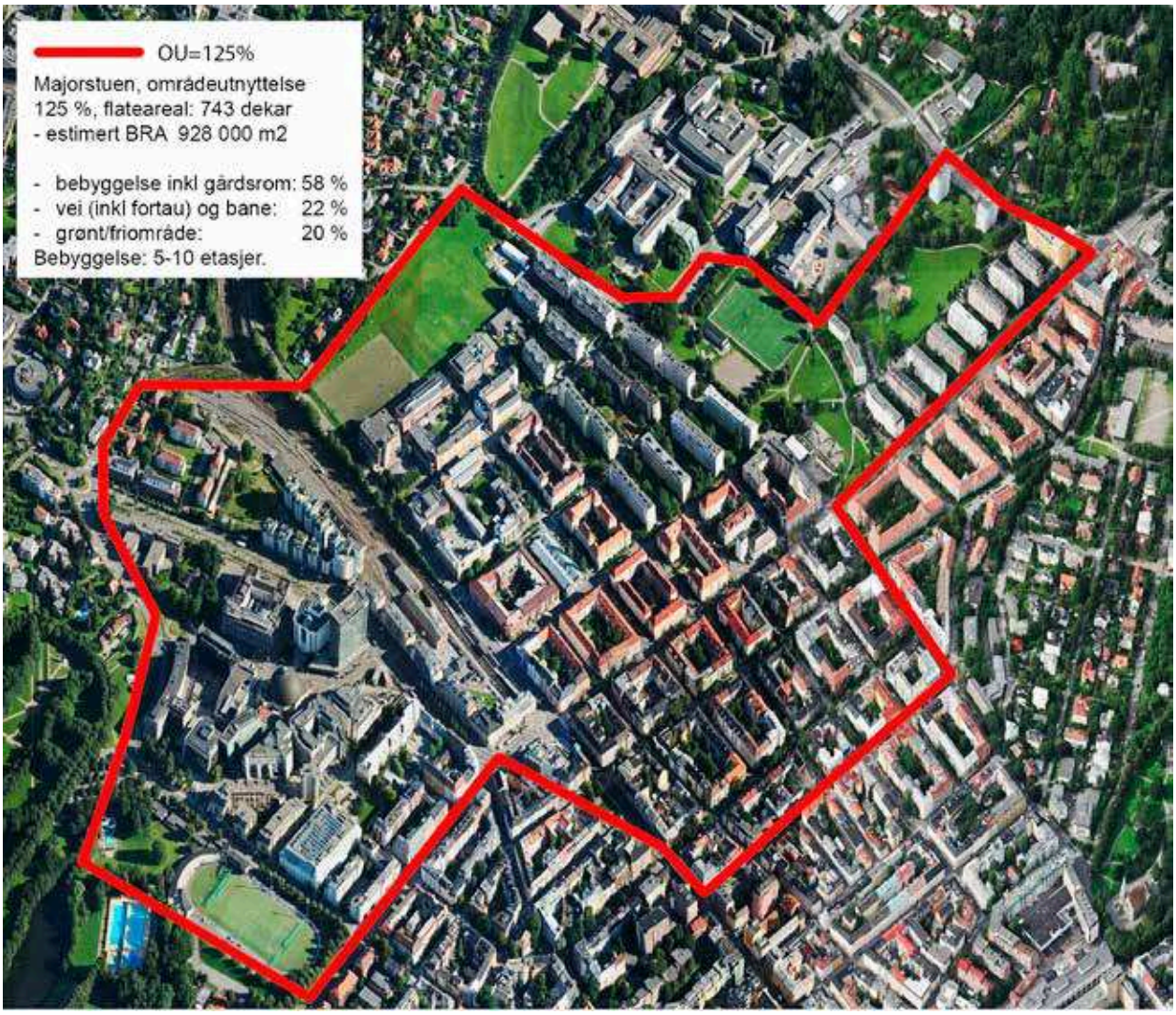

Tab 3.3: Periodisering av bolig- og næringspotensial forutsatt tilstrekkelig infrastrukturinvesteringer

PERIODISERING AV BOLIG- OG NÆRINGSPOTENSIAL						
	2011–2022		**2023–2030**		**2031–2050**	
OMRÅDE	**NÆRING,** Inkl. sosial infrastruktur (m2)	**BOLIG (antall)**	**NÆRING,** Inkl. sosial infrastruktur (m2)	**BOLIG** (antall)	**NÆRING,** Inkl. sosial infrastruktur (m2)	**BOLIG** (antall)
A. Indre by inkl. Fjordbyen	**1 800 000**	**24 000**	**1 200 000**	**16 000**		
B. Transformasjons- og utviklingsområder ytre by	**2 136 500**	**29 000**	**2 181 400**	**29 000**	**1 228 400**	**15 300**
Vest	*160 000*	*3300*	*171 000*	*4000*	*39 700*	*200*
Hovinbyen	*1 420 000*	*15 200*	*966 000*	*9 000*	*112 000*	*2800*
Groruddalen	*390 000*	*6000*	*831 000*	*8 000*	*980 000*	*10 600*
Syd	*166 500*	*4500*	*213 400*	*8 000*	*96 700*	*1 700*
C. Generell stasjonsnær fortetting i ytre by	**126 000**	**6 300**	**126 000**	**6 300**		
D. Fortetting i områder hvor småhusplanen gjelder		**3 500**		**500**		
E. Gjersrud-Stensrud			**37 500**	**2 000**	**112 500**	**6 000**
F. XL-utnyttelse av områder i tilknytning til indre by	**81 500**	**3500**	**81 500**	**4000**	**81500**	**2000**
Majorstuen-Diakonhjemmet-Smestad	*54 000*	*2200*	*54 000*	*2800*	*54 000*	*1000*
Storo	*27 500*	*1300*	*27 500*	*1200*	*27 500*	*1000*
SUM HELE BYEN	**4 144 000**	**66 300**	**3 626 400**	**57 800**	**1422400**	**23 300**
INFRASTRUKTUR-FORUTSETNINGER • Sikret = planmessig sikret • Gjennomført = Ferdig utbygd * Tiltaket har ikke direkte betydning for arealpotensial	**Oslopakke 3**		**Oslopakke 3**		**Oslopakke 3**	
	Lørenbanen gjennomført		Ahus-banen gjennomført*			
	Ring 3 Økern-Sinsen i tunnel gjennomført		Manglerudtunnelen sikret		Manglerudtunnel gjennomført	
	Filipstad: Lokk E18 gjennomført					
	Fornebubanen sikret og påbegynt		Fornebubanen gjennomført			
	Tiltak langs E18 Oslo vest sikret		Tiltak E18 Oslo vest gjennomført			
	Andre tiltak		**Andre tiltak**		**Andre tiltak**	
			Sentrumstunnel T-bane gjennomført*			
	T-bane Økern Breivoll sikret		T-bane Økern-Breivoll gjennomført		T-bane Breivoll-Furuset sikret og gjennomført	
	Fjordbytrikken* gjennomført					
	Lokk E6 Furuset sikret		Lokk E6 Furuset gjennomført		T-bane Gjersrud-Stensrud sikret og gjennomført	
	Jernbane		**Jernbane**		**Jernbane**	
	Togstasjon Breivoll + bussbetjening					
	Follobanen gjennomført					
	Sentrumstunnel jernbane sikret*		Sentrumstunnel jernbane gjennomført*			

Av kollektivbaserte tiltak dreier det seg i første omgang om Fornebubanen, mens det sent i perioden også forutsetter T-baneforbindelse mellom Økern og Breivoll. Breivoll vil frem til den tid betjenes av en ny togstasjon på Hovedbanen. I tillegg kommer investeringer i Fjordtrikken, samt ny bussterminal på Oslo S.

Gjennom generell fortetting langs banenettet i dalsidene, forlengelse av bane til Ahus og gjennom Groruddalssatsningen, vil det fortsatt være tydelig fokus på utvikling i Groruddalen. Dette gjelder for eksempel Stovner og Furuset, sistnevnte er utpekt som knutepunkt. Utvikling av Grorud stasjon som knutepunkt antas påbegynt i perioden 2023–2030. T-bane fra Breivoll til Furuset, sammen med baneforlengelse fra Mortensrud til Gjersrud-Stensrud, forskyves imidlertid til etter 2030. Det åpnes likevel opp for en viss utbygging enkelte steder i begge områder i påvente av banetilknytning. Disse betjenes da midlertidig av buss. Dette gjelder for Stubberud og Kjelsrud og for Gjersrud-Stensrud frem mot 2030. Dette kan sikre en mer kontinuerlig og robust utvikling, enn å åpne «alt» etter 2030. Dermed motvirkes uheldige demografiske problemstillinger, samtidig som det skapes markedsgrunnlag for bane.

Med ny Follobane, vil Østfoldbanen kunne ha økt frekvens på Hauketo og på Rosenholm, noe som taler for utvikling av disse områdene. I tillegg til Hauketo blir Ryen et knutepunkt i syd. Området påbegynnes tidlig, men utviklingen vil foregå over mange år. Tunneltrasé for godstogtrafikk fra syd mot Alnabru (Bryndiagonalen) er ennå ikke avklart. På strategikartet er det derfor vist to alternative traseer. Det lengste tunnelalternativet med avgrening fra Østfoldbanen ved Langhus er å foretrekke da det bedre legger til rette for fortetting av stasjonsnære områder langs Østfoldbanen videre nordover gjennom Oppegård og Oslo syd.

Lørenbanen er finansiert. Den ble påbegynt i 2013 og ferdigstilles i 2016. De øvrige store infrastrukturtiltakene som er nevnt over er ikke sikret finansiering. I det lokale forslaget til Oslopakke 3 forutsettes betydelige statlige bidrag til T-banetiltak. En utnyttelse av det fulle byutviklingspotensialet på en klimavennlig måte vil fordre betydelige statlige bidrag til T-baneutbyggingen og en enda sterkere prioritering av jernbanetiltak i Osloregionen enn det som ligger i NTP 2013–2023. Manglende statlig satsing vil gjøre at noe av ønsket utbygging ikke vil kunne realiseres, at bolig- og næringsutbyggingen vil skje på en mindre klimavennlig måte eller at en ikke kan imøtekomme den antatte befolkningsveksten i Oslo. Økt tetthet uten nødvendig kapasitetsøkning på banenettet, vil gi dårligere fremkommelighet for all gods- og persontransport på veinettet samt øke klimagassutslippene og gi mer lokal støy- og luftforurensning.

Nationaltheatret stasjon. Foto: Rolf Sandnes, PBE Oslo kommune

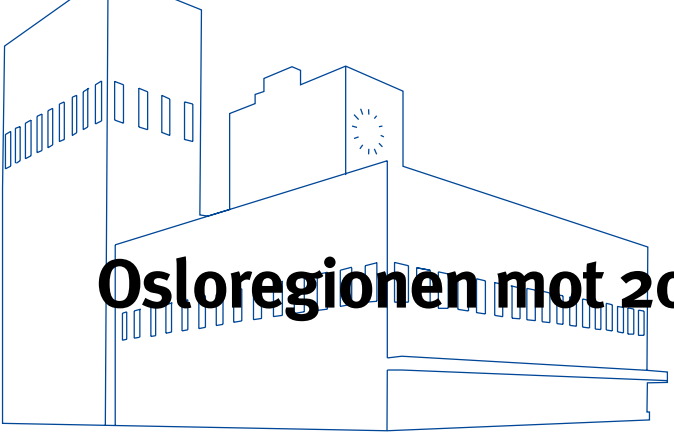

Osloregionen mot 2050

Byutviklingsstrategien viser hvor og hvordan byen kan vokse frem til 2030. I et byplanperspektiv er ikke dette en spesielt langsiktig horisont. For å forberede en situasjon med fortsatt vekst etter 2030, trengs mer langsiktige perspektiver.

Strategisk kart 2050

Det er utarbeidet et strategisk kart for 2050. I dette kartet ligger innsatsen særlig på Groruddalens dalbunn og Gjersrud-Stensrud. Dette innebærer T-bane fra Breivoll til Furuset, samt fra Mortensrud til Gjersrud-Stensrud. Det legges til grunn at følgende transformasjonsområder for bymessig utvikling utvikles i perioden mellom 2030 og 2050: Breivoll nord, Bjerkebanen, Rommen, Stubberud (fullføres), Kjelsrud/Leirdal (fullføres), Nyland, Nedre Rommen (fullføres), Gjersrud-Stensrud (fullføres), Ryen (fullføres).

Ved en fortsatt like høy veksttakt må flere generelle utfordringer og muligheter undersøkes nærmere, for å sikre en fortsatt bærekraftig vekst som også sikrer geografisk balanse og regional konkurransedyktighet.

Fordeling av regional vekst

Fremover kan det bli enda viktigere å avklare den regionale fordelingen av veksten. Utbygging av effektive, bærekraftige baneløsninger, som for eksempel dobbeltspor i Intercity-triangelet eller forlengelse av T-bane i nabokommuner, bringer nye, store områder av regionen i kort reiseavstand til de sentrale delene av byen. Med knapphet på arealer i Oslo, vil disse områdene kunne ta en økende andel av fremtidig vekst etter 2030.

Et sentralt grep bør derfor være å utvikle områder med høy tetthet langs allerede utbygde T-baner og toglinjer i Oslos nabokommuner og ved eventuelt nye T-bane- og jernbanestasjoner. Gjennom Intercity-satsning og etter hvert høyhastighetstog mot Gøteborg og København forstørres regionen ytterligere, noe som muliggjør utvikling av potensielle knutepunkt og byer langs dagens regionrandsone (Lillehammer, Hamar, Øst- og Vestfoldbyene og Grenland), som så kan ta ytterligere deler av veksten. Etter Intercity bør også andre banestrekninger vurderes oppgradert, for eksempel vil en oppgradert Ringeriksbane etablere bedret mobilitet mellom Hønefoss og Oslo.

Koordinert regional utvikling

Plansamarbeidet for Oslo og Akershus skal lede til en felles forståelse for hvordan veksten best skal håndteres. Utviklingen av de tre korridorene som leder ut av Oslo til sammenhengende bystrukturer vil være et sentralt grep for å håndtere ytterligere vekst. Det bør legges betydelig vekt på at baneforlengelser og knutepunktutvikling i Oslo integreres i utviklingen av disse korridorene. Videre forlengelser kan, som skissert i Ruters K2012, være T-baneforlengelser ut over kommunegrensen: Fra Ahus til Lillestrøm, Hosle (Røabanen) og Rykkin og Sandvika (Kolsåsbanen).

Ytterligere fortetting langs banenettet og nye tunnel- og lokkløsninger

Innenfor byens nåværende grenser bør videre vekst håndteres gjennom fortsatt fortetting langs et utvidet banenett, gjennom utvikling av nye kollektivknutepunkter og stasjonsnære områder i småhus- og drabantbyområdene. Flere baneforlengelser kan utløse ytterligere bolig- og næringspotensial, for eksempel forlengelse av den midtstilte banen i Groruddalen til Professor Birkelands vei og Rommen og forlengelse av Mortensrudbanen mot Gjersrud-Stensrud. Andre tverrforbindelser bør også utforskes for å se om de kan realisere ytterligere boligpotensial. Generelt vil omgjøring fra vei- til gatestrukturer og tunnel- og lokkløsninger kunne realisere utbyggingspotensial flere steder i byen. Det er helt sentralt at dette kombineres med forsterket kollektivtilbud. Visjonsutvikling og mulighetsstudier for nye byplangrep, bystrukturer, baneinvesteringer, kollektivknutepunkt, stasjonsnære områder og veiløsninger vil være en sentral oppgave som må følges opp umiddelbart i planperioden. I dette ligger også undersøkelser av høyere tettheter og høyder enn Oslo er vant til, men på måter som ivaretar og videreutvikler viktige kvalitetsprinsipper.

Marka

I den offentlige debatten peker enkelte på større utbygging i Marka som en måte å håndtere veksten på. Å feltutbygge i Marka innebærer trafikkgenererende byspredning og store infrastrukturinvesteringer for å

oppnå forholdsvis få boliger. Det er også topografisk utfordrende og fratar Osloborgerne attraktive og viktige rekreative arealer. I all hovedsak ønskes ikke dette. Gjennom ytterligere fortetting av byggesonen anses tvert imot Marka som en særlig verdifull grønn, rekreativ arealressurs for byen, noe som også er i tråd med markaloven.

Svartkulp. Foto: Kjersti Granum, PBE Oslo kommune.

Oslo S. Foto: Scanpix

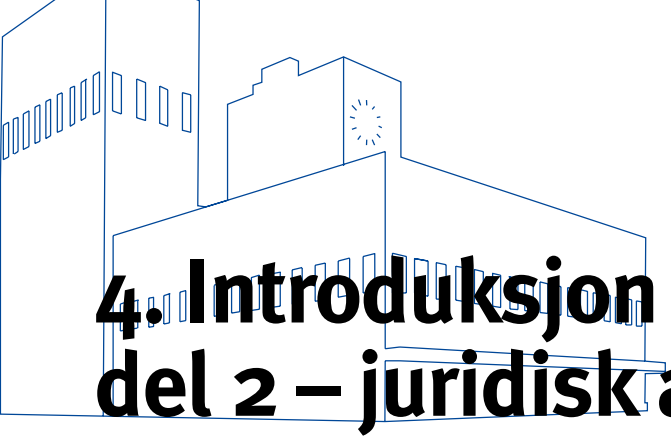

4. Introduksjon til kommuneplanens del 2 – juridisk arealdel

Kommuneplanens juridiske arealdel bygger på planprogrammet vedtatt 26.09.2012, og byutviklingsstrategien i foregående kapittel. Arealdelen angir hovedtrekkene i den fremtidige arealdisponeringen i kommunens ulike områder.

Arealdelens formål er å sikre en bærekraftig og klimanøytral byutvikling som ivaretar og videreutvikler byens bymessige, naturgitte og historiske kvaliteter. Det gjelder å ivareta byens landskap, blågrønne struktur, naturmangfold og byområder med ulike byplangrep, arkitektur- og kulturminnekvaliteter. Arealdelen skal samtidig bidra til å sikre nødvendig areal for vekst i bolig- og næringsutvikling, samt sosial, blågrønn og teknisk infrastruktur. Den juridiske arealdelen videreføre i hovedtrekk gjeldende plan i at det tilrettelegges for et utbyggingsmønster innenfor byggesonen basert på prinsipper for samordnet areal- og transportutvikling.

Med kraftig befolkningsvekst og stort utbyggingsbehov, er det nødvendig med en plan som er tydelig på hvilken retning byen ønskes utviklet i, samtidig som den er tilstrekkelig åpen for uforutsette muligheter og byens generelle utviklingsdynamikk. Planen er derfor overordnet og fleksibel, med robuste arealbruksformål og planbestemmelser, samtidig som det er forsøkt å gi forutsigbarhet, slik at tiltakshavere og samfunnet generelt vet hva som fordres av kvalitet og saksbehandlingsprosesser.

Arealdelen består av planbeskrivelse, bestemmelser og kart. I det juridiske arealkartet markeres også areal som i strategisk kart er prioritert etter 2030, for eksempel fremtidig infrastruktur eller areal for bebyggelse og anlegg. Dette skyldes ikke motstrid mellom strategisk og juridisk arealkart, men at det juridiske arealkartet også skal sikre arealdisponeringer etter 2030 og derfor også tar opp i seg intensjonene i strategikartet for 2050.

Byggesonen

Bebyggelse og anlegg

Byggesonen (området mellom Marka og fjorden) er i all hovedsak vist med reguleringsformålet bebyggelse og anlegg (hovedformål). Innenfor dette formålet inngår også områder regulert til samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. For utviklings- og transformasjonsområder er fremtidig arealbruk markert i plankartet med en mørkere farge. Reguleringsplaner vedtatt før kommuneplanen skal fortsatt gjelde med mindre kommuneplanens bestemmelser angir noe annet.

Det er ikke angitt nærmere oppdeling av bebyggelse og anlegg i underformål. Dette for å gi høy fleksibilitet og unngå at en må gå veien om endring av kommuneplanen for å kunne realisere tiltak på steder der en per i dag ikke har sett muligheter til annen arealbruk. I en dynamisk by med store endringer og transformasjon av områder/enkelttomter og et konglomerat av ulike arealformål, anses det som en fordel at kommuneplanen holdes på et overordnet nivå.

Det benyttes rekkefølgekrav for sikring av nødvendig teknisk infrastruktur, blågrønn struktur, offentlige rom (gater og plasser), energiforsyning, omlegging av høyspentlinjer, leke- og idrettsområder, samt å sette av areal til sosial infrastruktur i utviklingsområder.

Områder avmerket som utviklingsområder i ytre by, som blant annet Hovinbyen, representerer en svært viktig arealressurs for håndtering av fremtidig vekst i et samordnet areal- og transportperspektiv. I disse områdene vil det være behov for stor innsats og det er knyttet generelle bestemmelser til utviklingsområdene for å sikre en bymessig utvikling med høy tetthet og gode områdekvaliteter. Det er derfor lagt hensynssone med krav om felles planlegging på utviklingsområdene. Dette for å legge til rette for en utvikling av gode og velfungerende områder gjennom en koordinert områdeplanlegging.

I utviklingsområdene, samt større boligområder med krav til reguleringsplan, skal det vurderes og sikres nødvendig areal til teknisk, sosial (skole, barnehage, sykehjem mv.) og kulturell infrastruktur, samt idrettshaller/-anlegg, før utbygging kan skje.

Kollektivknutepunkter er vist i arealkartet som eget kartsymbol ved stasjonspunktet, men ikke avgrenset i areal. Dette er områder utenfor sentrumskjernen som er særlig viktig for både arealutvikling og transport. Enten som byttested mellom ulike transportmidler eller som nærings- eller boligområde. Disse områdene er viktige for samspillet internt i byen og med det

regionale bolig-, arbeids- og servicemarkedet. Arealkartet viderefører eksisterende kollektivknutepunkter i tillegg til å foreslå noen nye.

Det legges opp til en fortsatt videreutvikling og fortetting av indre by. Opphevelse av soneplanen og andre eldre uhensiktsmessige planer gjør det nødvendig med bestemmelser om unntak fra plankrav for tomter under en viss størrelse, dersom visse kriterier er oppfylt. For områder angitt som utviklingsområder i indre by er det utformet bestemmelser som gjør det mulig å gå rett på byggesak også der høyder overstiger det som i dag er vanlig i området, forutsatt at kvalitet er sikret. Kommuneplanen åpner også for et slikt unntak for mindre tomter i ytre by og i visse ukompliserte tilfeller innenfor byggesonen generelt.

Det foreslås også generelle bestemmelser knyttet til en rekke temaer som anses hensiktsmessig å sikre på et overordnet nivå, som blant annet overvannshåndtering, støy og luft, universell utforming, kultur- og naturmiljø, estetikk og byforming.

Det er foreslått hensynssoner med tilhørende bestemmelser for viktige forhold som må hensyntas ved fremtidig byutvikling og som kan gi begrensninger for arealbruken. Hensynssone er angitt for sikrings- og faresoner, områder som båndlegges for fremtidig vedtak og områder som underlegges krav om felles planlegging og gjennomføringssone for kabling av høyspentledninger. For øvrige hensyn og interesser som vurderes viktig å fremheve, er det utarbeidet temakart. Til temakartene er det knyttet bestemmelser og/eller retningslinjer som gir føringer for håndtering av disse hensynene i plan- og byggesaksbehandlingen. Slike temakart er utarbeidet for støy, luft, naturmiljø, kulturminnevern, brann- og eksplosjonsfare (storulykke), samt blå-grønn struktur i byggesonen. Temakartene er merket med hvilken paragraf de er knyttet til i bestemmelsene og retningslinjene.

Infrastruktur

På infrastruktursiden er det lagt inn enkelte store prosjekt. Det er markert både juridiske (planavklarte) og ikke-juridiske traseer (som krever nærmere utredning). Fornebubanen vises som traseføring fra Fornebu via Skøyen til Majorstuen. Ny midtstilt T-bane i dalbunnen i Groruddalen vil, sammen med Lørensvingen, medføre en sterkere kobling øst-vest i Oslo og legge til rette for arealutvikling ved nye stasjoner. Frem til 2030 legges det opp til utbygging mellom Økern og Breivoll, men også resten av traseen er vist i arealkartet. Det legges også til rette for ny togstasjon på Breivoll, som vil medføre en regional sammenknytning fra Romerike mot Hovinbyen, Oslo indre by/vest og Akershus vest, og samtidig føre til at Breivoll får en meget sentral plass med reisetid på under 10 minutter til Oslo S. T-baneforlengelsen fra Mortensrud til Gjersrud-Stensrud prioriteres først etter 2030 i byutviklingsstrategien, men hele traseen er markert i det juridiske kartet. Baneforlengelse til Ahus vil bidra til en mer sentral dekning for denne delen av Nedre Romerike. Ny Follobane gir bedre regionale forbindelser mellom Follo og Oslo og muliggjør økt frekvens for eksempel på Hauketo og Rosenholm på den gamle Østfoldbanen. En tilrettelegging av bussterminal på lokk over sporområdene ved Oslo S vil bidra til et sterkt og kompakt kollektivknutepunkt i Oslo sentrum som vil forbedre byttesituasjonen mellom de ulike transportmidlene betraktelig.

Blågrønn struktur

Det er utarbeidet eget temakart for den blågrønne strukturen i byggesonen. Grøntområdene i byggesonen bygger på Plan- og bygningsetatens forslag til ny kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone. Alt areal regulert til grøntformål for øvrig er vist i plankartet (med unntak av Gjersrud-Stensrud). Videre skal det i utviklingsområder sikres ny grønnstruktur. Det er foreslått bestemmelse for å sikre og supplere alleer, trerekker og store enkelttrær langs viktige kommunikasjonsårer ved tiltak. Det er lagt inn hensynssoner med båndlegging for ulike naturmiljø og bestemmelser som tar sikte på å gi trær i byggesonen bedre fremtidig vern. For vassdrag innenfor byggesonen er det foreslått en bestemmelse om at åpne strekninger av elver, bekker, vann og dammer skal opprettholdes.

Marka

Hoveddelen av Marka avsettes som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF). Planlagte nye/oppgraderte helårstraséer og er lagt inn på plankartet i henhold til data fra Bymiljøetaten. Regulerte friområder i Marka, samt Huken og Grønmo, er angitt med formålet grønnstruktur.

Sørkedalen

I Sørkedalen foreslås fem avgrensede områder som LNF-areal for spredt boligbebyggelse. Hensikten er å ivareta prinsippene i disposisjonsplan for Sørkedalen, der det ble åpnet for en begrenset boligbygging for å

Vettakollen. Foto: Kjersti Granum, PBE Oslo kommune

ivareta Sørkedalen som et levedyktig bygdesamfunn. Tomtene er konsentrert sentralt i Sørkedalen og nær eksisterende bebyggelse, utenfor skogsområder. I tillegg videreføres de ikke gjennomførte bebyggelseplanene for områdene Stubberud, Lysebråten og Vennerhagen. Miljøverndepartementet avviste i januar 2012 utbygging av disse områdene (15 boliger). Avslagsbrevet henviser til markalovens forarbeider der det gis en viss åpning for å tillate ny bebyggelse «i tilknytning til områder med eksisterende bebyggelse». Kommuneplanens foreslåtte boligområder er valgt ut etter en vurdering på det grunnlaget. Tomtene er konsentrert sentralt i Sørkedalen, ligger relativt nær eksisterende bebyggelse og utenfor skogsområder.

Aktivitetssone

I Markas randsone mot byggesonen avgrenses en «aktivitetssone» med bestemmelser som åpner for tilrettelegging for utendørs aktiviteter og friluftsliv. Aktivitetssonen er fremkommet gjennom en analyse av ulike egenskaper ved Marka, der hensikten har vært å definere områder som tåler en viss tilrettelegging uten å gå på bekostning av viktige naturområder og områder for friluftsliv der naturopplevelsen er det vesentligste.

Oppfølging av markaloven – gjennomgang av eldre planvedtak.

Som oppfølging av markalovens §8 er reguleringsvedtak i Marka eldre enn markaloven gjennomgått og vurdert med tanke på aktualitet og forhold til markaloven. Dette gjelder i hovedsak planer for eksisterende forhold og regulerte friområder. De fleste er i tråd med markaloven eller unntakstilfellene nevnt i lovens § 7. Eksempler på planer som foreslås videreført til tross for at de ikke er i tråd med markaloven er: regulerte og utbygde boligtun i Sørkedalen, og regulert, men ikke opparbeidet, golfbane nord for Wyllerløypa. To planer for oppføring av fritidsbebyggelse, henholdsvis i Vettakollen (1954) og Gjersrudleiken (1953) oppheves, men eksisterende bebyggelse ivaretatt gjennom generell bestemmelse om gjenoppbygging etter brann, mindre utvidelser med mer.

Justering/endring av markagrensen

Forslag til justeringer og endringer av markagrensen vises ikke på plankartet. Endringene må behandles som forskrift til markaloven. For nærmere beskrivelse av de foreslåtte endringene henvises det til eget høringsdokument.

Sjø

Hovedformål anvendes

I Oslo er sjøarealene i begrenset grad regulert. Allmennhetens tilgang til sjøen og tilhørende strandsone for rekreasjon og friluftsliv er et viktig anliggende. Langs store deler av kystsonen er det angitt en 50 meter bred sone som reguleres til «friluftsområde i sjø» (F). Som et robust utgangspunkt velges å anvende hovedformålet «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone». Dermed vil senere og eksisterende reguleringsplaner ikke komme i strid med dette formålet.

Naturområde i sjø

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har utarbeidet forvaltningsplan for sjøfuglreservatene i Oslo og Akershus. Plankartet viser disse relativt små marine verneområdene [sammen med eventuell botanikk og/eller geologi med formålet naturområde i sjø (N)].

Småbåthavner

Arealdelen legger opp til å regulere alle større eksisterende småbåthavner (S) som har eget bryggeanlegg. Uregulerte havner, som langs Frognerkilen, er derfor blitt registrert. Dette er ikke til hinder for at senere reguleringer kan medføre endringer for småbåthavnene. Reguleringen i kommuneplankartet innbefatter ikke landsiden (båtoppstilling/parkeringsareal/servicebygg med mer). En helhetlig fremtidig areal- og behovsvurdering for båtplasser inngår ikke i plan-

kartet. I tillegg til havner som allerede er regulert legges 24 småbåthavner inn på plankartet for regulering.

Farleder

Et viktig arealpremiss på sjøen er de to statlige farledene, som går inn til stamnetterminalene. Utbedring av farleder er et prioritert tiltak i Nasjonal Transportplan 2014–2023. En utbedring skal gi sikrere seiling og en rettere led også for de største fartøyene. Avgrensningen av farledsarealet på plankartet kommer fra Kystverket som ansvarlig myndighet. Risikoanalysen anbefaler separasjon av inn- og utgående trafikk, minste trasèbredde på 150 meter og behov for utdyping til minimums dybde på henholdsvis 12 meter og 14 meter for Dynaløpet og Østre Løp. Det er behov på overordnet nivå å sikre inngrepsfrie ankringsområder i to angitte områder.

Byggesonens strandsone

Kommuneplanen behandler ikke strandsonen særskilt da denne håndteres i ulike prosjekter. Det vises blant annet til reguleringsarbeidet med Fjordbyen og arbeid med en gjennomgående havnepromenade fra innerst i Frognerkilen i vest til Kongshavn i øst. Også i vestkorridoren mellom Lysaker og inn mot Skøyen og Frognerkilen vil problemstillingen håndteres i forestående planarbeid. Kommuneplankartet viser regulerte friområder/friluftsområder samt foreslått ny grønnstruktur i grøntplanen i strandsonen. Mulighet for realisering av regulerte friområder og etablering av kyststi som for eksempel i strandsonen langs Mosseveien må avklares i egne prosjekt.

Kommuneplanen viser dessuten friluftsøyene Hovedøya, Gressholmen med flere og hytteøyene Nakholmen, Lindøya og Bleikøya, som grønnstruktur i tråd med dagens bruk.

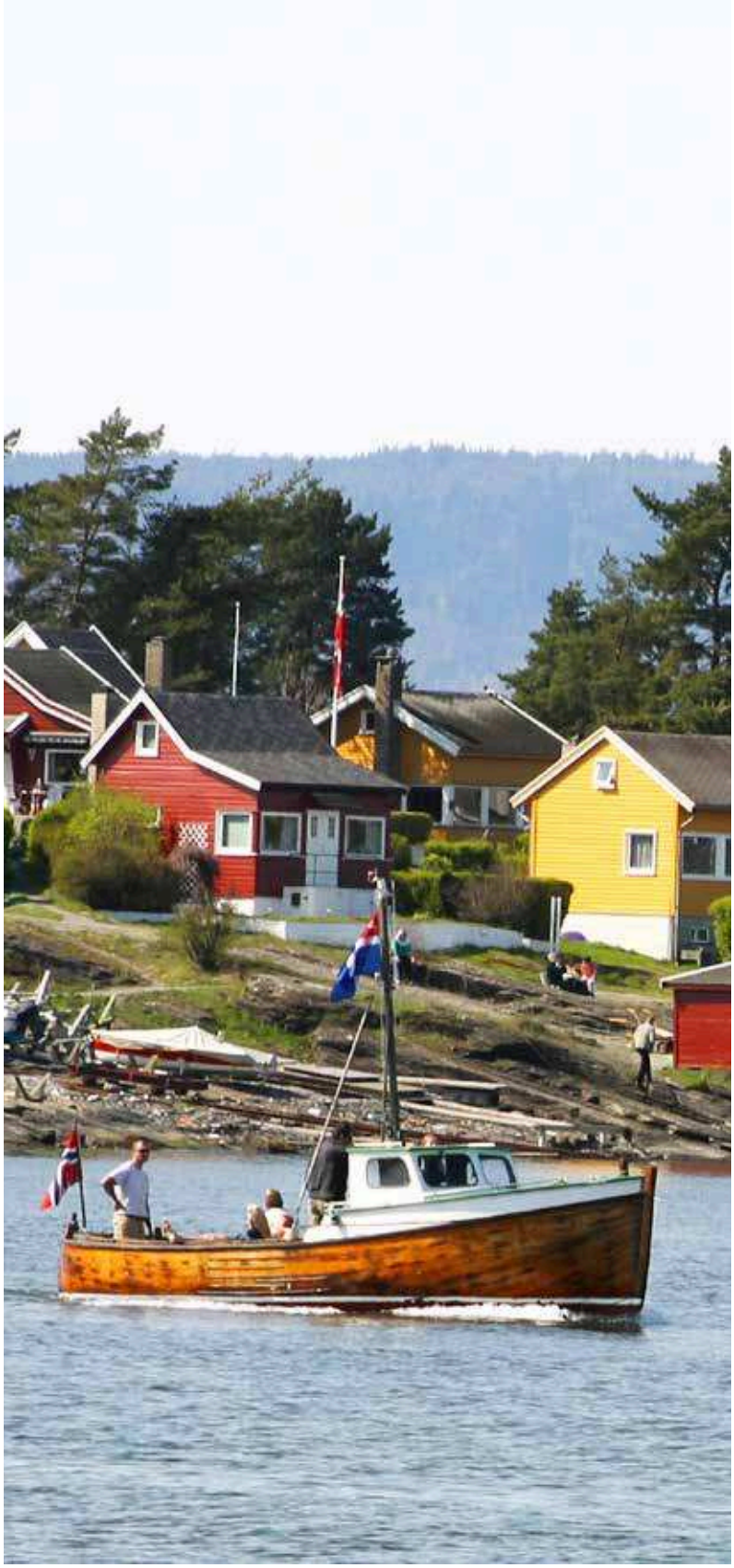

Oslofjorden. Foto: Rolf Sandnes, PBE Oslo kommune

Egne notater

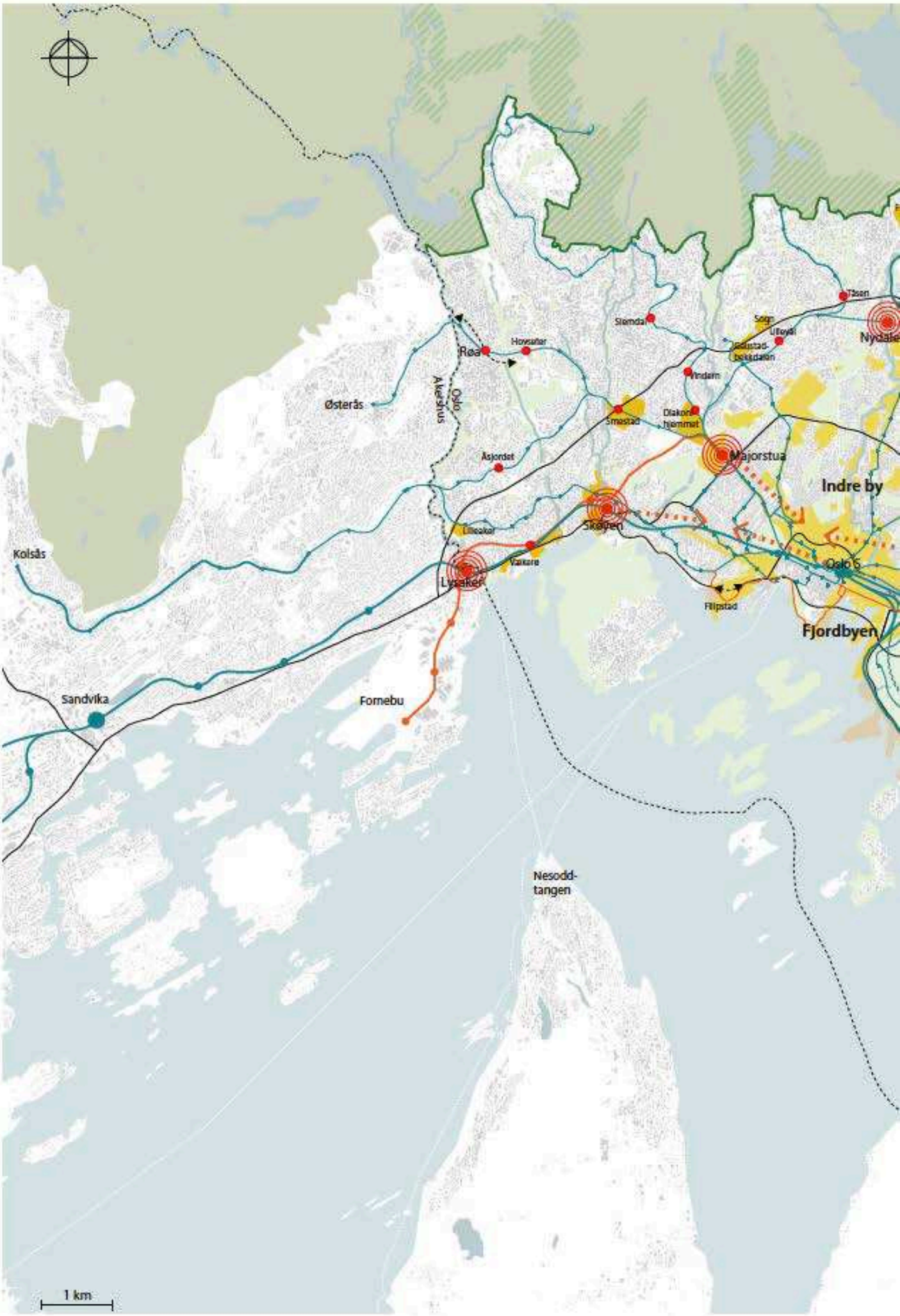
Røa
Hovseter
Slemdal
Sogn
Ullevål
Tåsen
Nydalen
Rolstad-bekkdalen
Vindern
Smestad
Diakon-hjemmet
Majorstua
Indre by
Oslo S
Filipstad
Fjordbyen
Østerås
Oslo-Akershus
Åsjordet
Skøyen
Lilleaker
Vækerø
Lysaker
Kolsås
Sandvika
Fornebu
Nesodd-tangen
1 km

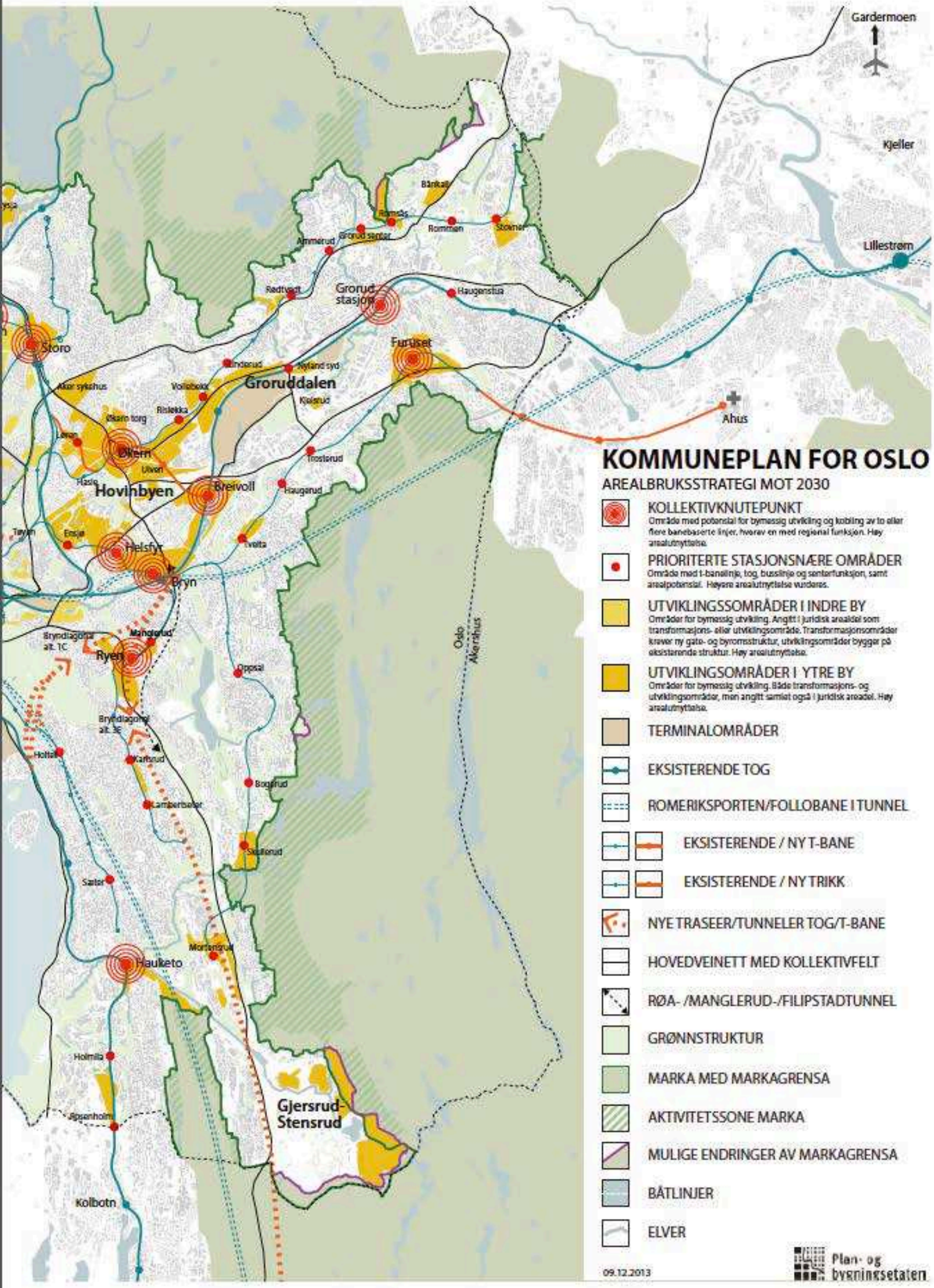

KOMMUNEPLAN FOR OSLO

AREALBRUKSSTRATEGI MOT 2030

KOLLEKTIVKNUTEPUNKT
Område med potensial for bymessig utvikling og kobling av to eller flere banebaserte linjer, hvorav en med regional funksjon. Høy arealutnyttelse.

PRIORITERTE STASJONSNÆRE OMRÅDER
Område med t-banelinje, tog, busslinje og senterfunksjon, samt arealpotensial. Høyere arealutnyttelse vurderes.

UTVIKLINGSSOMRÅDER I INDRE BY
Områder for bymessig utvikling. Angitt i juridisk arealdel som transformasjons- eller utviklingsområde. Transformasjonsområder krever ny gate- og byromsstruktur, utviklingsområder bygger på eksisterende struktur. Høy arealutnyttelse.

UTVIKLINGSSOMRÅDER I YTRE BY
Områder for bymessig utvikling. Både transformasjons- og utviklingsområder, men angitt samlet også i juridisk arealdel. Høy arealutnyttelse.

TERMINALOMRÅDER

EKSISTERENDE TOG

ROMERIKSPORTEN/FOLLOBANE I TUNNEL

EKSISTERENDE / NY T-BANE

EKSISTERENDE / NY TRIKK

NYE TRASEER/TUNNELER TOG/T-BANE

HOVEDVEINETT MED KOLLEKTIVFELT

RØA- /MANGLERUD-/FILIPSTADTUNNEL

GRØNNSTRUKTUR

MARKA MED MARKAGRENSA

AKTIVITETSSONE MARKA

MULIGE ENDRINGER AV MARKAGRENSA

BÅTLINJER

ELVER

09.12.2013

Plan- og bygningsetaten

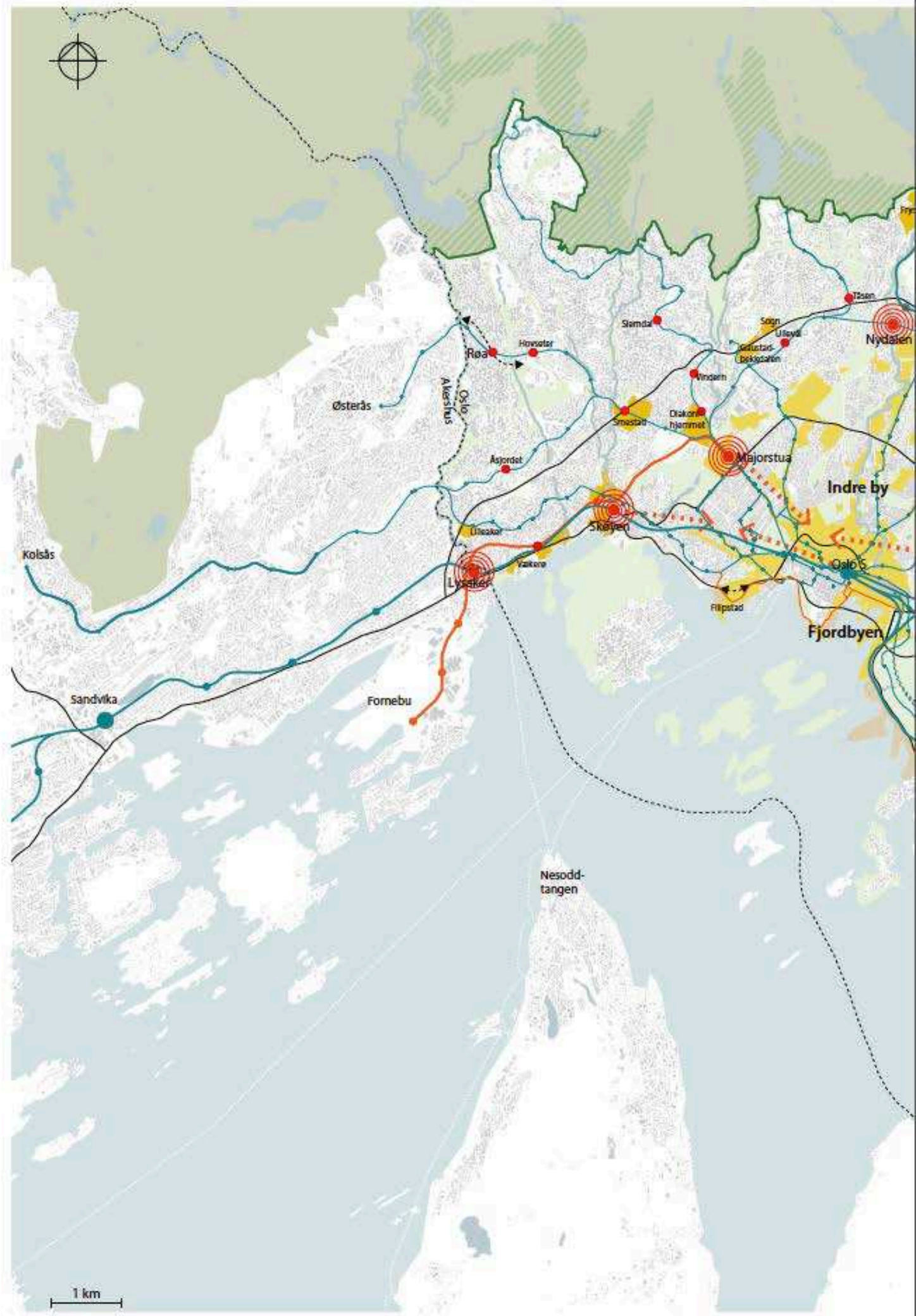
Røa
Hovseter
Slemdal
Sogn
Ullevål
Gaustad bokstaven
Tåsen
Nydalen
Vindern
Østerås
Oslo
Akershus
Smestad
Diakonhjemmet
Majorstua
Åsjordet
Indre by
Skøyen
Lilleaker
Vækerø
Lysaker
Oslo S
Filipstad
Fjordbyen
Kolsås
Sandvika
Fornebu
Nesodd-
tangen
1 km

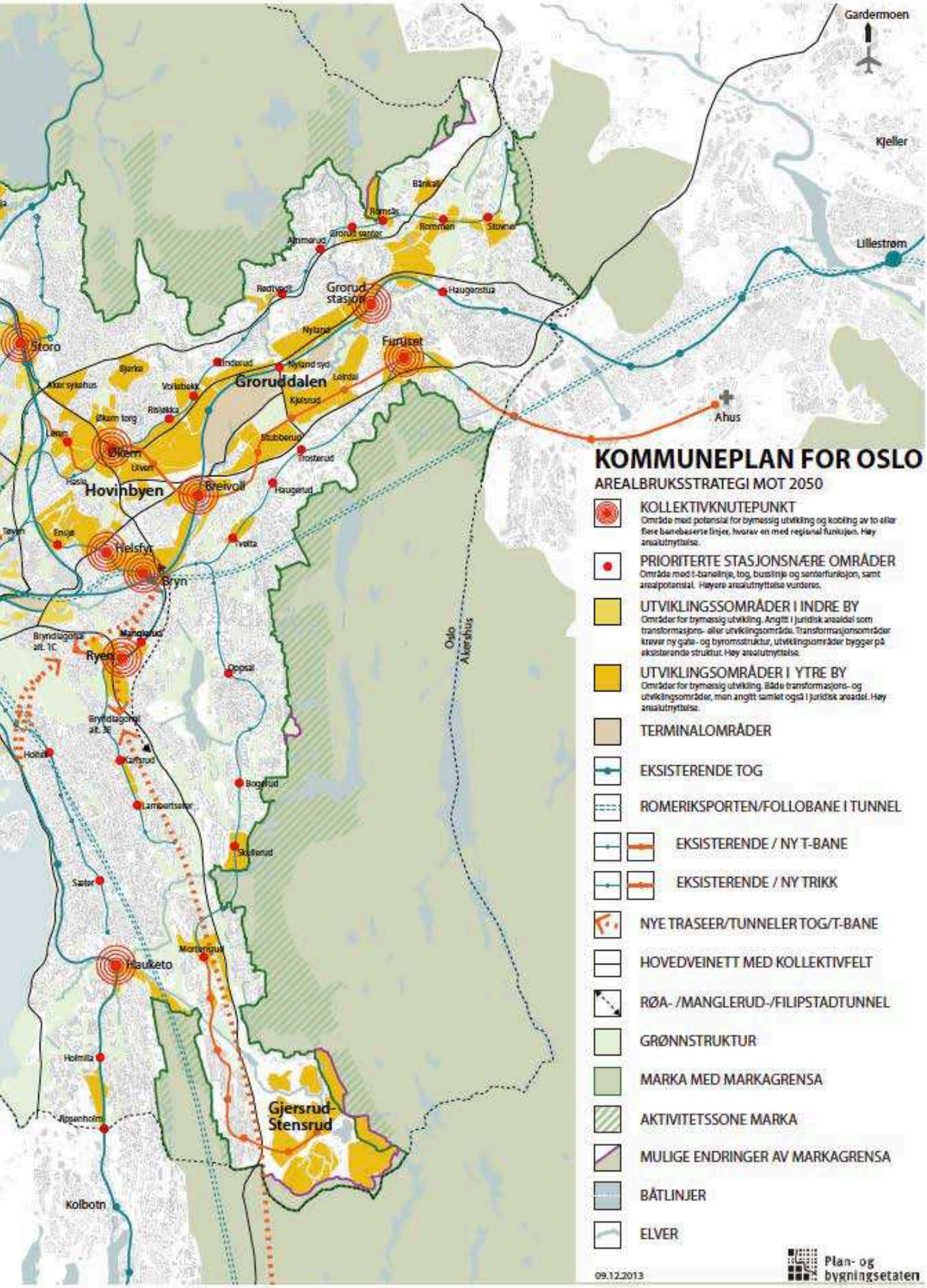
Gardermoen
Kjeller
Lillestrøm
Ahus
Oslo
Akershus
Bånkall
Romsås
Romman
Stovner
Alnmarud
Grorud senter
Redtvedt
Grorud stasjon
Haugenstua
Nytorp
Furuset
Storo
Bjerka
Linderud
Nyland syd
Leirdal
Groruddalen
Akers sykehus
Vollebekk
Kjelsrud
Risløkka
Økern torg
Lørenskog
Stubberud
Økern
Ullevål
Trosterud
Hasle
Hovinbyen
Breivoll
Haugerud
Teyen
Ensjø
Helsfyr
Ivåta
Bryn
Bryndlagonja alt. 1C
Manglerud
Ryen
Oppsal
Bryndlagonja alt. 3C
Holtet
Karlsrud
Bogerud
Lambertseter
Skullerud
Sæter
Mortensrud
Hauketo
Holmlia
Rosenholm
Gjersrud-Stensrud
Kolbotn
KOMMUNEPLAN FOR OSLO
AREALBRUKSSTRATEGI MOT 2050
KOLLEKTIVKNUTEPUNKT
Område med potensial for bymessig utvikling og kobling av to eller flere banebaserte linjer, hvorav en med regional funksjon. Høy arealutnyttelse.
PRIORITERTE STASJONSNÆRE OMRÅDER
Område med t-banelinje, tog, busslinje og senterfunksjon, samt arealpotensial. Høyere arealutnyttelse vurderes.
UTVIKLINGSSOMRÅDER I INDRE BY
Områder for bymessig utvikling. Angitt i juridisk arealdel som transformasjons- eller utviklingsområde. Transformasjonsområder krever ny gate- og byromsstruktur, utviklingsområder bygger på eksisterende struktur. Høy arealutnyttelse.
UTVIKLINGSOMRÅDER I YTRE BY
Områder for bymessig utvikling. Både transformasjons- og utviklingsområder, men angitt samlet også i juridisk arealdel. Høy arealutnyttelse.
TERMINALOMRÅDER
EKSISTERENDE TOG
ROMERIKSPORTEN/FOLLOBANE I TUNNEL
EKSISTERENDE / NY T-BANE
EKSISTERENDE / NY TRIKK
NYE TRASEER/TUNNELER TOG/T-BANE
HOVEDVEINETT MED KOLLEKTIVFELT
RØA- /MANGLERUD-/FILIPSTADTUNNEL
GRØNNSTRUKTUR
MARKA MED MARKAGRENSA
AKTIVITETSSONE MARKA
MULIGE ENDRINGER AV MARKAGRENSA
BÅTLINJER
ELVER
09.12.2013
Plan- og bygningsetaten